

Universiteit Utrecht

Bright minds, **better future**

Universiteit Utrecht

Jaarverslag 2016

Voorwoord

VERANDERENDE WERELD, VASTE KOERS

2016 was het jaar waarin we een nieuw Strategisch Plan opstelden, dat onze ambities en doelen voor de periode 2016 tot 2020 weergeeft. We hebben samen met medewerkers, studenten en onze samenwerkingspartners in een open dialoog (inter) nationale ontwikkelingen verkend, en gekeken wat ons te doen staat als we onze missie willen verwezenlijken: door grensverleggend onderzoek en daarmee verbonden onderwijs oplossingen aandragen voor mondiale problemen.

Omdat maatschappelijke uitdagingen steeds uitdagender en complexer worden, zetten wij sterk in op interdisciplinaire samenwerking gericht op maatschappelijke thema's. Dit maakt het niet alleen mogelijk om excellente wetenschappelijke disciplines met elkaar te verbinden maar faciliteert ook

samenwerking met andere kennisinstellingen en de private sector. Zo genereren we impact. We bouwen hierbij voort op eerder gemaakte keuzes en sluiten aan bij het profiel dat de universiteit de afgelopen jaren heeft opgebouwd, waarbij beeldbepalend onderzoek is gebundeld in vier strategische onderzoeksthema's: Institutions for open societies, Life sciences, Dynamics of youth en Sustainability. Onze uitgangspositie om de ambities uit het Strategisch Plan te gaan realiseren, is uitstekend. We staan er financieel goed voor en hebben in 2016 fors kunnen investeren in kleinschalig onderwijs en state of the art studie- en onderzoeksfaciliteiten. In een nieuw teaching and learninglab dat is opgericht in 2016, kunnen nieuwe onderwijsmethoden en vormen van blended learning getest worden. Op het Utrecht Science Park zijn veel investeringen gedaan om onze faciliteiten en bereikbaarheid te verbeteren, waarbij

Het college van bestuur bij de opening van het Academisch Jaar in september 2016. V.l.n.r. Bert van der Zwaan, rector magnificus; Robbert Dijkgraaf, director at the Institute for Advanced Study in Princeton; Marjan Oudeman, voorzitter college van bestuur; Antoine Steenkamer, winnaar van de studentenprijs bijzondere verdiensten; Sander Dekker, staatssecretaris OCW; Anton Pijpers, vice voorzitter college van bestuur.

duurzaamheid – zoals in onze hele bedrijfsvoering – hoog in het vaandel staat. Zo plaatsten we 4.600 zonnepanelen op onze gebouwen.

Om onze internationale positie verder te versterken zijn we een aantal belangrijke samenwerkingsverbanden aangegaan. We startten met belangrijke steun vanuit NWO, het Ministerie van Economische Zaken en topsector Chemie het Centrum voor Chemical Building Blocks (CBBC). Dit is een krachtig samenwerkingsverband met de universiteiten van Eindhoven en Groningen en gerenommeerde marktpartijen zoals Shell, AkzoNobel en BASF, waarin we onderzoek bundelen naar energie- en chemievraagstukken die verband houden met het groeiende beroep op de eindige voorraad grondstoffen. We intensiverden onze samenwerking met de Technische Universiteit Eindhoven en de Universiteit Wageningen. Ook sloten we een belangrijke alliantie met de universiteit van Toronto en de Chinese University of Hong Kong, waarin we onze expertise bundelen om onderzoek te doen naar gezonde steden van de toekomst.

Vanzelfsprekend hebben we ook in de relatie met onze eigen stad en regio geïnvesteerd. Wij vierden in 2016 ons 380-jarig bestaan met zichtbare activiteiten in de stad Utrecht. Een van de hoogtepunten was het project Meet the Professor, waarbij 140 hoogleraren kinderen van Utrechtse basisscholen bezochten om te vertellen over wetenschappelijk onderzoek.

Het resultaat van onze inspanningen is dat we in 2016 een positieve beoordeling hebben ontvangen van de prestatieafspraken met het ministerie van OCW. De Universiteit Utrecht heeft haar excellente afspraken allemaal behaald en kreeg een compliment van de minister.

Deze resultaten zijn tot stand gekomen dankzij samenwerking tussen en met medewerkers en studenten, met steun van de medezeggenschap en dankzij de betrokkenheid van alumni en partners van de Universiteit Utrecht. Wij danken hen allen van harte daarvoor. Gezamenlijk staan we voor een prachtige taak: het opleiden van een nieuwe generatie en het doen van grensverleggend onderzoek dat de wereld verder helpt.

Mr. Marjan Oudeman, voorzitter college van bestuur

Prof.dr. Bert van der Zwaan, rector magnificus

Prof.dr. Anton Pijpers, vice-voorzitter

Inhoud

JAARVERSLAG 2016

Voorwoord college van bestuur	3
Inhoudsopgave	5

BESTUURSVERSLAG 2016

Bericht van de raad van toezicht	7
Hoofdstuk 1 De Universiteit Utrecht	11
Hoofdstuk 2 Onderzoek	17
Hoofdstuk 3 Onderwijs	23
Hoofdstuk 4 Organisatie	31
Hoofdstuk 5 Financiën	43

JAARREKENING 2016

Jaarrekening 2016	57
Overige gegevens	109

BIJLAGEN

Bijlage 1 Onderzoekers/ laureaten 2016	B.1
Bijlage 2 Medezeggenschap	B.4
Bijlage 3 Overzicht nevenwerkzaamheden college van bestuur en raad van toezicht	B.5
Bijlage 4 Managementrapportage bezwaren, beroepen en klachten 2016	B.7
Bijlage 5 Statistieken	B.15
Bijlage 6 Begrippen en afkortingen	B.23
Bijlage 7 Verbonden partijen	B.26

Bericht van de raad van toezicht

In 2016 heeft de Universiteit Utrecht haar strategische koers opnieuw vastgesteld. Het Strategisch Plan, waarin de universiteit haar ambities voor de toekomst beschrijft, kwam tot stand in een open dialoog met medewerkers, studenten en partners. 2016 was ook het jaar waarin de universiteit een uitstekend eindoordeel ontving over de gerealiseerde prestatieafspraken met de minister van OCW. Hierdoor behoudt de Universiteit Utrecht de vijf procent voorwaardelijke financiering uit de prestatiebekostiging voor het jaar 2017. De universiteit verkeert in een gezonde financiële situatie, waardoor ook in 2017 de mogelijkheid blijft bestaan om te investeren in verdere implementatie van de onderwijsvisie en het versterken van het onderzoeksprofiel binnen de strategische thema's. Tot slot vierde de universiteit in 2016 haar 380 jarig bestaan: een feestjaar waarin de universiteit zichtbaar aanwezig was in de stad Utrecht met inspirerende activiteiten waarin de maatschappelijke betrokkenheid duidelijk zichtbaar was. De raad van toezicht hield zich in 2016 in zijn vijf vergaderingen op de hoogte van de belangrijkste ontwikkelingen en aangelegenheden van de universiteit. De raad besprak de diverse financiële stukken, zoals de jaarrekening en het jaarverslag 2015 samen met de accountantsrapportage, de kadernota 2017 en de begroting 2017. De raad van toezicht is in 2015 en 2016 meerdere malen actief betrokken geweest bij de discussies die hebben geleid tot het

nieuwe Strategisch Plan. Na instemming van de U-raad heeft de raad van toezicht dit plan begin juli 2016 goedgekeurd. Daarnaast heeft de raad de wijzigingen in de medezeggenschap die mede voortkomen uit de Wet Versterking Bestuurskracht met belangstelling gevolgd.

Twee keer besprak de raad het functioneren van het kwaliteitszorgsysteem onderwijs en onderzoek van de universiteit. Hieraan gerelateerd is onder andere gesproken over de rendementen van opleidingen, matching en selectie en de voorbereiding op de Instellingstoets Kwaliteitszorg die in 2017 zal plaatsvinden. Tevens sprak de raad met het college uitgebreid over de stand van zaken, de uitdagingen en de vervolgaanpak ten behoeve van het huisvestingsprogramma van de universiteit voor 2016-2024. Een delegatie van de raad van toezicht heeft in 2016 gesproken met de Algemene Rekenkamer inzake haar onderzoek naar het vastgoedmanagement bij een zestal universiteiten waaronder de Universiteit Utrecht.

Om te zorgen voor een goed contact van de raad van toezicht met de faculteiten hebben tijdens de vergaderingen van de raad drie gesprekken met decanen plaatsgevonden, waarbij door de decaan een toelichting werd gegeven op de facultaire ontwikkelingen. Hierbij is onder meer gesproken over de ontwikkelingen op het gebied van One Health, de noodzaak van een goede voorbereiding van studenten op de arbeidsmarkt en het belang van state-of-the-art onderzoeksfaciliteiten voor het aantrekken en behouden van toponderzoekers. Een delegatie van de raad van toezicht heeft twee maal overleg gevoerd met een delegatie van de universiteitsraad. De raad van toezicht ervaart deze gesprekken, die in een open sfeer plaatsvinden, als zeer waardevol.

Daarnaast waren leden van de raad van toezicht aanwezig bij universitaire plechtigheden als de Dies Natalis en de opening van het academisch jaar met onder meer aandacht voor bijzondere onderwijs- en afstudeerprestaties. De raad van toezicht heeft met trots kennis genomen van

“Het multi-disciplinaire onderzoek binnen de strategische thema's krijgt steeds meer vorm en draagt bij aan de gewenste profilering van de universiteit.”

– Emmo Meijer
voorzitter raad van toezicht

“Geweldig dat de universiteit haar focus op de menselijke maat blijft benadrukken en expliciet kiest voor persoonlijk contact en hechte communities als strategisch doel. Dit ondersteunt het streven naar een diverse en internationale academische gemeenschap.”

**– Joanne Kellermann,
lid raad van toezicht**

de eervolle onderscheidingen, persoonsgerichte onderzoeksubsidies en/of -prijzen die Utrechtse toponderzoekers in 2016 hebben verkregen voor hun wetenschappelijke prestaties.

In de auditcommissie, die in 2016 vier keer bijeen kwam, is meerdere keren gesproken over de realisatie van de begroting 2016 en de uitdaging om de bestemmingsreserves die zijn opgebouwd in de vorige jaren conform planning te benutten. De bespreking van de jaarrekening inclusief het rapport van de accountant en de managementletter heeft plaatsgevonden in aanwezigheid van de externe accountant. Ook is stilgestaan bij de vastgoedontwikkelingen van de Universiteit Utrecht, de omzet en samenstelling van de projectenportefeuille en het domeinplan Financiën. Tezamen met het college van bestuur heeft de auditcommissie een externe adviseur om een second opinion gevraagd op onroerend goed investeringen en strategisch vastgoed management van de Universiteit Utrecht. De uitkomsten zijn besproken in de voltallige raad van toezicht en aanbevelingen zullen worden meegenomen in komende jaren waarin de universiteit voor grote vastgoedinvesteringen staat. De auditcommissie constateert dat de financiële huishouding van de universiteit goed op orde is. De voorzitter en een raadslid hebben met de leden van het college van bestuur de gebruikelijke jaargesprekken gevoerd met als conclusie dat het college goed functioneert. De raad volgt bij het bezoldigingsbeleid voor de leden van het college van bestuur de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

De raad heeft zijn functioneren in 2016 grondig geëvalueerd en heeft op grond daarvan besloten tot regelmatig vooroverleg en de instelling van een werkgeverscommissie. Ook de betrokkenheid bij onderzoek en onderwijs wordt in 2017 verder verdiept.

De Universiteit Utrecht hecht veel waarde aan de transparantie van en de verantwoording over het bestuur. De raad van toezicht werkt conform de VSNU Code Goed Bestuur universiteiten en leeft daarnaast het reglement raad van toezicht Universiteit Utrecht en het reglement auditcommissie Universiteit Utrecht na. Het principe van onafhankelijkheid is naar het oordeel van de raad bij de uitoefening van zijn taken in het verslagjaar geëerbiedigd.

De raad dankt het college van bestuur en de medewerkers van de universiteit voor hun grote betrokkenheid bij en inzet voor de Universiteit Utrecht.

Prof.dr. Emmo Meijer, voorzitter

Prof.dr. Wim van de Donk, vice-voorzitter

Drs. Karin Bergstein MBA

Mr. Joanne Kellermann

Dr. Jan van der Eijk

PERSONELE WISSELINGEN IN DE RAAD VAN TOEZICHT EN HET COLLEGE VAN BESTUUR

Per 1 januari 2016 zijn de heren prof.dr. Emmo Meijer en prof.dr. Wim van de Donk voor een periode van vier jaar herbenoemd als respectievelijk voorzitter en lid van de raad van toezicht.

Gedurende het jaar 2016 is het college van bestuur niet van samenstelling gewijzigd.

SAMENSTELLING

De raad van toezicht was in 2016 als volgt samengesteld:

Prof.dr. Emmo Meijer (voorzitter), is sinds 1 juni 2011 lid van de raad en sinds 1 februari 2012 voorzitter van de raad. Hij was R&D directeur van achtereenvolgens DSM, Unilever en FrieslandCampina en is daarnaast buitengewoon hoogleraar bio-organische chemie bij de TU Eindhoven, waarmee de Universiteit Utrecht een strategische alliantie vormt. Tevens is hij onder meer directeur/lid van de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen, voorzitter van het Top Institute Food and Nutrition, voorzitter van het TKI Agri&Food, lid van de Adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI) en lid van de Raad van Bestuur van de KU Leuven.

Prof.dr. Wim van de Donk (vice-voorzitter vanaf februari 2015), is sinds 1 februari 2012 lid van de raad. Hij is commissaris van de Koning van Noord-Brabant en daarnaast hoogleraar Maatschappelijke Bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg. Daarnaast is hij lid van en plaatsvervangend voorzitter van de Nationale Delegatie in het Comité van de Regio's (Europese Unie), voorzitter raad van toezicht van de NSOB (Nederlandse School voor Openbaar Bestuur) en voorzitter van het begeleidingscollege van het Planbureau voor de Leefomgeving.

Drs. Karin Bergstein MBA (voorzitter auditcommissie) is alumna van de universiteit en sinds 1 januari 2014 lid van de raad. Ze is lid van de raad van bestuur van a.s.r en is onder meer verantwoordelijk voor Schade, Leven, Bancair en Uitvaart alsook de onderdelen Europeesche Verzekeringen, Van Kampen Groep en Klantservices. In de periode daarvoor heeft zij meerdere functies bij ING vervuld en was voor het laatst lid van de directie van ING Bank Nederland. Bergstein is tevens lid van de Raad van Commissarissen van Stichting Sanquin Bloedvoorziening en is commissaris bij Human Total Care.

Mr. Joanne Kellermann (lid auditcommissie) is sinds augustus 2014 lid van de raad van toezicht en is fulltime lid van de Single Resolution Board (SRB). De raad, die in Brussel zetelt, is onderdeel van de Bankenunie en verantwoordelijk voor resolutieplanning en crisismanagement bij de grote Europese banken die onder toezicht staan van de Europese Centrale Bank. Daarvoor was zij, sinds 2007, lid van de directie van De Nederlandsche Bank (DNB) waar ze verantwoordelijk was voor toezicht op de financiële sector. Kellermann heeft daarnaast zitting in de raad van toezicht van het Van Gogh Museum.

Dr. Jan van der Eijk is alumnus van de Universiteit Utrecht en sinds 1 oktober 2015 lid van de raad van toezicht. Hij studeerde af als chemicus in 1976 en promoveerde in 1980 op een fysisch organisch onderwerp. Hij is bijna dertig jaar werkzaam geweest bij Shell in verschillende functies rond onderzoek, technologie en bedrijfsvoering, zowel in Nederland als in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. Na zijn vertrek bij Shell zet hij zijn kennis en kunde in om de maatschappij te helpen bij de uitdaging om een groeiende welvaart te bereiken zonder uitputting van natuurlijke hulpbronnen. Van der Eijk is tevens voorzitter van de raad van toezicht van Synvina B.V. en lid van de raad van toezicht van het Havenbedrijf Moerdijk N.V.

“Het Sustainability-onderzoek van de Universiteit Utrecht op het gebied van klimaatverandering en ecosystemen heeft wereldwijd de grootste impact, zo bleek uit een recente analyse. Een aansprekende illustratie van wat ons voor ogen staat met ‘bright minds, better future’.”

– Jan van der Eijk,
lid raad van toezicht

HOOFDSTUK 1

De Universiteit Utrecht

VERSLAGPARAMETERS

Dit Jaarverslag van de Universiteit Utrecht heeft betrekking op de periode januari 2016 - december 2016.

De Universiteit Utrecht is een publiekrechtelijke rechtspersoon gevestigd te Utrecht.
Heidelberglaan 8,
3584 CS Utrecht.
www.uu.nl

Het Jaarverslag doet dienst als verantwoordings-instrument voor het gevoerde beleid en de financiële positie van de universiteit ter attentie van de raad van toezicht, het ministerie van OCW en subsidieverleners en stakeholders.

Het Jaarverslag is digitaal beschikbaar op
www.uu.nl/jaarverslag

Met vragen, opmerkingen of suggesties met betrekking tot dit Jaarverslag kan men zich wenden tot reactiejaarverslag@uu.nl

MISSIE

De Universiteit Utrecht werkt aan een betere wereld. De afgestudeerden hebben de kennis en vaardigheid om een substantiële bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappij. Het onderzoek is grensverleggend en gericht op het oplossen van grote mondiale vraagstukken. De cultuur van samenwerking maakt innovatie, nieuwe inzichten en maatschappelijke impact mogelijk. De kernwaarden ambitie, inspiratie, betrokkenheid en onafhankelijkheid vormen de basis voor de universitaire gemeenschap.

De doelen van de Universiteit Utrecht zijn:

- jonge mensen academisch vormen
- nieuwe generaties onderzoekers opleiden
- academici opleiden die kennis en professionele vaardigheden combineren

- grensverleggend onderzoek doen
- bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken.

STRATEGISCH PLAN 2016-2020

In 2015 heeft de Universiteit Utrecht haar beleid en koers voor de periode 2016 tot en met 2020 vastgesteld in het Strategisch Plan 2016-2020. Tevens geeft de universiteit met dit plan een antwoord op nationale en internationale ontwikkelingen in het hoger onderwijs. Qua ambities zal de universiteit in genoemde periode extra inzetten op internationalisering, diversiteit van de universitaire gemeenschap, ondersteuning van interdisciplinair samenwerken en meer professionele ruimte voor medewerkers. Voor de volledige tekst, zie www.uu.nl/strategischplan

BEGRIPPEN

Voor een verklaring van de in dit Jaarverslag gebruikte begrippen en afkortingen, zie bijlage 6.

BESTUUR EN ORGANISATIE

De Universiteit Utrecht heeft twee bestuurslagen: Het universitaire niveau en het niveau van de diensten en faculteiten. De bestuursstructuur van de Universiteit Utrecht is vastgelegd in een aantal specifieke regelingen, waaronder het bestuurs- en beheersreglement. Voor de medezeggenschap binnen deze bestuurslagen: zie bijlage 2.

COLLEGE VAN BESTUUR

Het college van bestuur is het hoogste bestuursorgaan van de Universiteit Utrecht. De leden worden door de raad van toezicht benoemd.

RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht is het bij wet voorgeschreven toezichthoudend orgaan van de Universiteit Utrecht. Het college van bestuur heeft onder andere goedkeuring van de raad voor het strategisch plan, het jaarverslag en de jaarrekening.

UNIVERSITAIRE DIENSTEN

De universitaire diensten bestaan uit de universitaire bestuursdienst (UBD) en de Universiteitsbibliotheek (UB). Binnen de Bestuursdienst werkt een aantal directies en het Centrum voor Wetenschap en Cultuur samen met de Algemene Directie aan de geïntegreerde ondersteuning van het college van bestuur:

- Directie Onderwijs & Onderzoek
- Directie Communicatie & Marketing
- Directie Human Resources
- Directie Financiën, Control & Administratie
- Directie ITS (Information and Technology Services)
- Directie Vastgoed & Campus
- Centrum voor Wetenschap en Cultuur, waarin het Universiteitsmuseum, Parnassos Cultuurcentrum en Studium Generale zijn ondergebracht.
- Facilitair Service Centrum.

De Universiteitsbibliotheek verleent diensten op het gebied van informatievoorziening voor onderwijs, onderzoek en (open access) publicatiemogelijkheden aan studenten en medewerkers.

FACULTEITEN

De Universiteit Utrecht heeft zeven faculteiten waar onderwijs en onderzoek plaatsvindt:

- Faculteit Geesteswetenschappen (decaan prof.dr. Keimpe Algra)
- Faculteit Geowetenschappen (decaan prof.dr. Piet Hoekstra)
- Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie (decaan prof.mr. Annetje Ottow)
- Faculteit Diergeneeskunde (decaan prof.dr. Wouter Dhert)
- Faculteit Bètawetenschappen (decaan prof.dr. Gerrit van Meer)
- Faculteit Sociale Wetenschappen (decaan prof.dr. Werner Raub)
- Faculteit Geneeskunde (decaan prof.dr. Frank Miedema)

COLLEGES

University College Utrecht (dean prof. James Kennedy)
University College Roosevelt Middelburg (dean prof. Bert van den Brink)

MEDEZEGGENSCHAP

Binnen onze organisatie is de formele medezeggenschap op verschillende niveaus georganiseerd. Op universitair niveau is dat

de universiteitsraad. Elke faculteit heeft een faculteitsraad. De Universitaire Bestuursdienst en de Universiteitsbibliotheek Utrecht hebben een dienstraad.

UNIVERSITAIR MEDISCH CENTRUM UTRECHT

De faculteit Geneeskunde van de universiteit is geïntegreerd in het UMC Utrecht. De Universiteit Utrecht en het UMC Utrecht werken zeer nauw samen. De raad van bestuur van het UMCU legt verantwoording af aan het college van bestuur van de universiteit over de resultaten van het universitaire onderwijs en onderzoek. De universiteit is verantwoordelijk voor de kwaliteit van onderwijs en onderzoek.

DUURZAME UNIVERSITEIT

De ontwikkeling naar een duurzame samenleving is één van de grootste uitdagingen van de 21e eeuw. De Universiteit Utrecht neemt haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om in ecologisch, economisch en sociaal opzicht hieraan een actieve bijdrage te leveren.

De Universiteit Utrecht ziet het als een onderdeel van haar maatschappelijke taak om studenten en medewerkers bewust te maken van de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. Enerzijds door met onderzoek bij te dragen aan oplossingen en het delen van wetenschappelijke kennis, anderzijds door zelf een inspirerend voorbeeld te zijn. Een goede balans tussen People, Planet en Profit is hierbij steeds uitgangspunt.

In dat kader is besloten ook dit jaarverslag op een verantwoorde wijze te laten drukken in een slechts zeer kleine oplage en op duurzaam papier. Een pdf van het jaarverslag heeft een goed vindbare plek gekregen op de website van de universiteit (www.uu.nl/jaarverslag)

INTERNATIONALISERING

Volgens het Strategisch Plan is internationalisering een belangrijk thema voor de Universiteit Utrecht. Het streven is om in 2020 meer een internationale universiteit te zijn voor wat betreft de activiteiten op gebied van onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering. In 2016 zijn al uitgangspunten voor een nieuw taalbeleid vastgesteld en is er een cursus ontwikkeld voor studenten om hen voor te bereiden op hun verblijf aan een buitenlandse universiteit. In dat kader zijn er ook heldere afspraken gemaakt in het kader van strategische partnerschappen. Eerder

al is er een alliantie gesloten met de universiteiten van Toronto en Hong Kong en in april 2017 is een memorandum of understanding ondertekend met de universiteit van Sydney.

Mede door inspanningen die al eerder in gang zijn gezet is in 2016 de instroom van internationale studenten in de Master programma's bijna verdubbeld. In 2016 is tevens een nieuwe Engelstalige bacheloropleiding gestart, Global Sustainability Sciences, waarvoor zich vele tientallen internationale studenten hebben aangemeld en waarvan er 30 aan de opleiding begonnen zijn (op een totaal van 177). Voor nieuwe internationale medewerkers en promovendi is de dienstverlening verbeterd door de opening van de international service desk. Er is een inhaalslag gemaakt in het identificeren van internationale alumni. Maar wellicht nog belangrijker is dat in 2016 veel medewerkers en studenten hebben meegedaan aan de discussie over nut en noodzaak van internationalisering om beter onderwijs met meer kansen op de arbeidsmarkt voor studenten en meer impact van het onderzoek te waarborgen.

Het positieve oordeel heeft betrekking op alle aspecten van de prestatieafspraken: kwaliteit en excellentie, studiesucces en maatregelen met betrekking tot onderwijsintensiteit, docentkwaliteit en indirecte kosten.

In haar eindadvies aan de minister constateert de RCHO dat *"de Universiteit Utrecht vrijwel al haar ambitieuze doelen ten aanzien van profilering, zwaartepuntvorming en valorisatie heeft gerealiseerd"*. *"De Universiteit Utrecht heeft een lange geschiedenis van systematische aandacht voor de verbetering van het onderwijs. Als gevolg van de relatief goede positie die de universiteit al bij de nulmeting op enkele indicatoren had verworven (bachelorrendement, BKO) kunnen bij de verdere verbetering geen grote stappen meer worden verwacht. De commissie heeft met name waardering voor het feit dat de Universiteit Utrecht het toch al relatief hoge studierendement (het hoogste van de grote universiteiten) verder heeft weten te verbeteren, terwijl tegelijkertijd de uitval is teruggedrongen."*

EINDOORDEEL PRESTATIEAFSPRAKEN UNIVERSITEIT UTRECHT

De afgelopen vier jaar is er in het Nederlandse hoger onderwijs geëxperimenteerd met prestatie-bekostiging. De basis hiervoor waren prestatieafspraken die elke individuele instelling heeft gemaakt met de minister van OCW. De Universiteit Utrecht kreeg voor haar plannen als enige universiteit het predicaat excellent. Dat betekende dat de Universiteit Utrecht gedurende vier jaar een bonus van 3,5 miljoen euro extra ontving.

In het tweede kwartaal van 2016 heeft de Universiteit Utrecht haar eindrapportage met de eindresultaten van de prestatieafspraken 2012-2015 aangeleverd bij het ministerie van OCW. Deze eindrapportage was onderdeel van het universitair jaarverslag 2015.

Deze eindresultaten zijn in het najaar van 2016 beoordeeld door de Reviewcommissie voor het Hoger Onderwijs & Onderzoek, wat geresulteerd heeft in een positief advies aan de minister van OCW.

Op 18 november 2016 heeft minister Bussemaker kenbaar gemaakt dat de Universiteit Utrecht de resultaten in voldoende mate heeft behaald. Met dit besluit behoudt de Universiteit Utrecht de 5% voorwaardelijk financiering uit de prestatiebekostiging voor het jaar 2017, omgerekend ruim 16 miljoen euro. Dit oordeel vormt tevens het formele einde van het verantwoordings- en beoordelingsproces over de prestatieafspraken 2012-2015.

KERNCIJFERS

NB. Voor meer cijfers, zie bijlage 5.

ONDERZOEK

Wetenschappelijke publicaties: 7.681 (2015: 7.573 – 2014: 7.907 – 2013: 8.175)

Promoties: 554 (2015: 554 – 2014: 554 – 2013: 541)

ONDERWIJS

Ingeschreven studenten: 30.523 (2015: 30.354 – 2014: 30.371 – 2013: 30.143)

Internationale studenten: 2.232 (2015: 1.807 – 2014: 1.659 – 2013: 1.573)

Eerstejaars bachelor: 5.683 (2015: 5.577 – 2014: 5.711 – 2013: 5.791)

Diploma's bachelor: 4.340 (2015: 4.524 – 2014: 4.234 – 2013: 4.304)

Diploma's master: 4.221 (2015: 4.146 – 2014: 3.930 – 2013: 3.754)

PERSONEEL

WP – fte: 3105 (2015: 2.945 – 2014: 2.818 – 2013: 2.766)

OBP – fte: 2463 (2015: 2.434 – 2014: 2.347 – 2013: 2.274)

Totaal fte: 5568 (2015: 5.380 – 2014: 5.165 – 2013: 5.079)

WP – aanstellingen: 3626 (2015: 3.467 – 2014: 3.316 – 2013: 3.258)

OBP – aanstellingen: 3333 (2015: 3.275 – 2014: 3.142 – 2013: 3.091)

Totaal aanstellingen: 6959 (2015: 6.742 – 2014: 6.458 – 2013: 6.349)

DUURZAME BEDRIJFSVOERING

CO₂-footprint: 2016: 65.622 ton (2015: 65.923 ton – 2014: 74.215 ton)

Zonnepanelen: 4.600 op daken Het Utrechts Science Park USP

100% groene energie van Nederlandse windmolens

Sustainabul: derde plaats

Living Lab projecten Green Office: 17 (2015: 10 – 2014: 6)

Energie-efficiency Index: 2016: 75 (2015: 77)

FINANCIËN

(Bedragen in € 1.000)

Exploitatie

Rijks- en overige bijdragen (excl. overdrachten): 592.780 (2015: 587.490 – 2014: 560.879)

Rijks- en overige bijdragen (incl. overdrachten): 683.619 (2015: 673.095 – 2014: 645.807)

Opbrengst werk voor derden en mutatie onderhanden werk: 219.398 (2015: 230.257 – 2014: 236.933)

Netto resultaat : 14.066 (2015: 44.750 – 2014: 42.535)

Vermogen

Eigen vermogen: 477.519 (2015: 463.412 – 2014: 418.681)

Totaal vermogen: 865.196 (2015: 874.084 – 2014: 836.353)

Solvabiliteitsratio: 55% (2015: 53% – 2014: 50%)

Liquiditeit

Liquide middelen: 206.972 (2015: 195.558 – 2014: 166.004)

Netto werkkapitaal : -32.670 (2015: -47.197 – 2014: -70.317)

Current ratio: 0.89 (2015: 0.85 – 2014: 0.77)

Onderzoek

De samenleving wordt geconfronteerd met grote uitdagingen zoals klimaatverandering, vergrijzing en migratie. Kenmerkend voor al deze problemen is hun hoge complexiteit: ze beperken zich niet tot landen of werelddelen en ze kunnen niet opgelost worden vanuit een enkelvoudig perspectief, maar ze vereisen een multi- of interdisciplinaire aanpak. Wetenschappelijke inzichten zijn onontbeerlijk bij het vinden van oplossingen. Wetenschappers werken daarbij intensief samen met andere partijen: overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en andere kennisorganisaties. Fundamenteel en meer toegepast onderzoek hebben hierbij ieder hun eigen rol. De hoge kwaliteit van het Utrechtse onderzoek en de lange ervaring met interdisciplinaire samenwerking geven de universiteit een uitstekende uitgangspositie om deze bijdrage te leveren.

De afgelopen jaren heeft de Universiteit Utrecht met veel resultaat geïnvesteerd in de strategische thema's en focusgebieden; daarmee heeft de universiteit zich - ook internationaal - onderscheiden. De komende jaren wil de universiteit hierin blijven investeren.

STRATEGISCHE THEMA'S

De Universiteit Utrecht heeft vier strategische onderzoeksthema's:

- Life Sciences,
- Institutions for Open Societies,
- Sustainability en
- Dynamics of Youth.

In 2016 heeft een internationaal panel bestaand uit wetenschappers en maatschappelijke stakeholders de vier strategische thema's beoordeeld. De conclusie van het reviewpanel was dat het onderzoek binnen de thema's van zeer hoog niveau is en dat de thema's in belangrijke mate bijdragen aan het profiel van de Universiteit Utrecht.

Op basis van deze uitkomsten heeft de universiteit besloten om in de periode 2017-2020 26 M€ te

investeren in de strategische thema's. Een deel van deze middelen is geormerkt voor het inrichten van interdisciplinaire hubs.

FOCUSGEBIEDEN

De Universiteit Utrecht heeft elf Focusgebieden voor onderzoek:

- Cultures, Citizenship and Human Rights
- Education for Learning Societies
- Foundations of Complex Systems
- Future Deltas
- Future Food
- Game Research
- History and Philosophy of the Sciences and Humanities
- Integrative Bioinformatics for Life Sciences and Sustainability
- Neuroscience and Cognition Utrecht
- Professional Performance
- Sport and Society

De Focusgebieden fungeren als kraamkamers om vernieuwingsprocessen te stimuleren binnen de universiteit. In de zomer 2016 was de midterm evaluatie van de focusgebieden afgerond. Deze tussentijdse evaluatie toont aan dat de focusgebieden een succesvolle investering zijn gebleken voor het tot stand brengen van nieuwe dynamiek en samenwerking in het onderzoek binnen de universiteit. Tijdens een voortgangsbijeenkomst in het najaar is specifiek stil gestaan bij kansen voor interdisciplinair onderwijs.

VALORISATIE

CBBC

In 2016 is het Advanced Research Center Chemical Building Blocks Consortium (CBBC) gestart. In het CBBC werken bedrijven (Shell, BASF, AKZO Nobel), overheid en drie universiteiten (Universiteiten

Utrecht, Groningen en Eindhoven) meerjarig met elkaar samen. Het doel van de samenwerking is de realisatie van doorbraken op bijvoorbeeld het gebied van katalysatoren, coatings en CO₂ als bouwstof. De Universiteit Utrecht is penvoerder van het consortium.

NCOH

Op het gebied van One Health is het Netherlands Center for One Health (NCOH) opgericht. In het NCOH werken drie universiteiten en vier academische ziekenhuizen samen op het gebied van One Health, onder penvoering van de Universiteit Utrecht. De ambitie is om op dit terrein een internationaal vooraanstaand consortium te zijn. Samenwerking vergroot de kans op wetenschappelijke resultaten en verwerving van onderzoekfinanciering op dit onderwerp in de (inter)nationale markt. Dierkundigen uit Utrecht en Wageningen onderzoeken de vorming en monitoring van antibioticum-resistentie. Andere groepen richten zich op infectieziekten zoals zika, vogelgriep en Q-koorts, de zogeheten zoönosen: voor mensen gevaarlijke dierziekten. Daarnaast zijn wild life en ecosystemen en gezonde veehouderij belangrijke thema's.

Virtuele Patiënt

Aan de Universiteit Utrecht ontwikkelde software ter ondersteuning van communicatie-onderwijs voor studenten farmacie, psychologie, geneeskunde en diergeneeskunde is als Virtuele Patiënt succesvol getoetst in de eerstelijns zorgpraktijk. Hierbij werken de gemeente Utrecht, Stichting Overvecht Gezond en Stichting Volte samen bij de ontwikkeling van scenario's. In 2016 is de UU-startup Dialogue trainer als start up naar de markt gegaan. Dialogue trainer is gehuisvest in UtrechtInc, de universitaire incubator.

UtrechtInc

UtrechtInc is de gezamenlijke business incubator van de Universiteit Utrecht, het UMCU en de Hogeschool Utrecht. Recent afgestudeerden werken in een pressure cooker programma aan de start van hun onderneming. In totaal heeft UtrechtInc sinds zijn oprichting in 2015 138 startups ondersteund, waarin 740 banen werden gecreëerd.

Behalve de Dialogue trainer is in 2016 binnen UtrechtInc ook The Garage geopend, met steun vanuit de Gemeente Utrecht. In The Garage kunnen startups, onderzoekers, bedrijven en studenten in een vroege fase experimenteren met innovatieve startup concepten voor een gezonde samenleving. Tussen 2016 en 2020 wil The Garage 150 arbeidsplaatsen realiseren.

PhD-programma voor ICT'ers

Vanuit Career Services is in samenwerking met het departement Informatica en de Rijksoverheid een duaal PhD-programma voor ICT'ers binnen de

publieke sector geïnitieerd. In september 2017 zal de eerste groep deelnemers aan dit traject starten. De verwachting is ook dat dergelijke programma's in de nabije toekomst op andere plekken binnen de Universiteit Utrecht en in samenwerking met zowel publieke als private partners uitgerold gaan worden.

ONDERZOEKSINFRASTRUCTUUR

Research IT

Ter versterking van het onderzoeksprofiel is de Universiteit Utrecht in 2016 gestart met het programma Research IT. Het vijfjarig programma wil onderzoekers ondersteunen op het gebied van datamanagement en data-uitwisseling zodat zij beter gefaciliteerd zijn bij het doen van onderzoek. Het programma heeft daarmee een positieve invloed op kwaliteit, effectiviteit en zichtbaarheid van het onderzoek en op mogelijkheden tot interdisciplinair onderzoek en samenwerking.

Het programma Research IT faciliteert oplossingen en advies op het gebied van research data management (support, workspace, repository, catalogue) en e-Infrastructure (HPC, transport en connectiviteit, storage). Verder beoogt het programma verdere professionalisering en het vergroten van expertise op dit gebied. Enerzijds om volwaardige gesprekspartner te zijn voor de wetenschappelijke gemeenschap en

KLIMAATVERANDERING

Het duurzaamheidsonderzoek van de Universiteit Utrecht op gebied van klimaatverandering en ecosystemen heeft wereldwijd grote impact. Dat concludeert de Times Higher Education. In de categorie 'Omgevingswetenschappen' scoort Utrecht hoger wat betreft citaties dan bijvoorbeeld de universiteit van Stanford of Harvard.

"Het is een gedeeld succes, gebaseerd op het in Utrecht sterk ontwikkelde interdisciplinair onderzoek", legt Detlef van Vuuren uit. Hij is de auteur van de meest geciteerde artikelen. "Vaak in samenwerking met andere instituten, zoals het NIOZ, het RIVM en andere universiteiten."

www.uu.nl/en/news/utrecht-university-climate-change-and-ecosystem-management-study-has-greatest-impact-worldwide

anderzijds om met vernieuwende IT pro-actief in te spelen op toekomstige onderzoeksontwikkelingen.

Hieruit voortvloeiend is onder andere gerealiseerd in 2016:

- Implementaties van Yoda (opslagdienst Your Data) bij de faculteiten Geowetenschappen, Diergeneeskunde, Sociale Wetenschappen, Bètawetenschappen en het strategisch thema Institutions of Open Societies.
- De universiteit is lid geworden van het internationale iRods Consortium (Integrated Rule-Oriented Data System), een wereldwijd netwerk van onderzoeksinstituten, technologiebedrijven en universiteiten waar kennis wordt uitgewisseld over technologie voor datamanagement.
- Via een overeenkomst met SurfSara hebben onderzoekers van de Universiteit Utrecht toegang gekregen tot diensten op het gebied van rekenkracht, zoals High Performance Computing (HPC).
- De Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht hebben samengewerkt in een Proof of Concept voor High Speed transport van onderzoeksdata. De gebruikte tool heeft laten zien dat grote hoeveelheden onderzoeksdata snel en foutloos kunnen worden getransporteerd.

Open access

In 2016 hebben VSNU/UKB en de grote uitgevers onderhandeld met als doel om per 2020 al het Nederlandse onderzoek in open access te publiceren. In 2016 konden auteurs bij 9 uitgevers zonder extra kosten hun artikelen in open access publiceren; dit leverde in totaal ruim 4500 open access artikelen op bij de VSNU-instellingen. Daarnaast steeg het percentage artikelen dat via PURE aangeleverd werd aan het Utrecht Repository van 38% naar 63%. In de jaarlijkse OpenAccess week in oktober heeft de Universiteitsbibliotheek workshops georganiseerd om auteurs te helpen en faciliteren bij het in open access publiceren. Daarbij kwamen aspecten als auteursrecht en financiering aan de orde.

Centrum voor Elektronenmicroscopie

Het onderzoek van het strategische thema Life Sciences wordt uitgevoerd in de faculteiten Geneeskunde, Diergeneeskunde en Bètawetenschappen. Daarom creëert de universiteit een multidisciplinaire onderzoeksomgeving voor het Life Sciences onderzoek met ruimte voor de vier hoofdthema's: Science for Life, One Health, Regenerative Medicine & Stem Cells en Personalized Medicine & Health. Bij al deze thema's zijn ook onderzoekers uit het UMCU betrokken. Ten behoeve van alle Life Science onderzoeksgroepen is de universiteit een ontwerptraject begonnen van een centrum voor Elektronenmicroscopie. Deze voorziening zal aansluiten op het David de

Wiedgebouw dat hiermee een centrale plaats krijgt in het te realiseren Life Sciences cluster van de Universiteit Utrecht.

ONDERZOEKSBEOORDELINGEN

Al het Utrechtse onderzoek wordt beoordeeld op basis van het Standard Evaluation Protocol (SEP). Dit protocol is opgesteld door de KNAW, NWO en de Nederlandse universiteiten. Conform het protocol worden alle onderzoeksinstituten elke zes jaar beoordeeld door een externe commissie van vakdeskundigen (peers). Sinds het vorige jaarverslag zijn onderstaande rapporten verschenen en openbaar gemaakt via de website van de universiteit:

Informatica

De visitatie van het onderzoek van het Utrecht Research Institute of Information and Computing Science (URICS) leverde goede tot zeer goede beoordelingen op. De kwaliteit en de maatschappelijke relevantie van het onderzoek werden door de internationale commissie als zeer goed beoordeeld. Het instituut is zeer sterk in theoretisch onderzoek en op het gebied van functioneel programmeren is het URICS uitstekend en zijn er, evenals vanuit kunstmatige intelligentie, sterke banden met het bedrijfsleven.

Wiskunde

Het onderzoek van het Mathematisch Instituut (MI) wordt op zowel kwaliteit, maatschappelijke relevantie als toekomstbestendigheid als world leading beoordeeld. De commissie benadrukt de voor wetenschap en maatschappij uiterst relevante onderzoek-agenda. Het vermogen excellent gekwalificeerde onderzoekers aan te trekken op verschillende niveaus van senioriteit is hier ook een uiting van. Tegelijkertijd is er een duidelijke en overtuigende strategie om het MI ook in de toekomst verder te ontwikkelen.

WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT

De Universiteit Utrecht vindt het belangrijk dat alle onderzoekers de wetenschappelijke normen hoog houden. Zorgvuldig en integer omgaan met onderzoeksgegevens is daar één van. Welke eisen en verwachtingen de universiteit heeft op dit gebied heeft het college van bestuur in het universitair beleidskader onderzoeksdata Universiteit Utrecht vastgesteld dat betrekking heeft op de kwaliteit, beschikbaarheid en toegankelijkheid van onderzoeksdata. Ook geeft het beleid duidelijkheid over de verschillende rollen en verantwoordelijkheden van universitaire medewerkers. Faculteiten werken aan richtlijnen op basis van dit kader en worden daarbij ondersteund door het universiteitsbrede Research Data Management

Support, dat tevens een thema is van het programma Research IT. De faculteit Sociale Wetenschappen heeft haar protocol herzien en het Facultair Protocol Opslag Onderzoeksdata 2016 uitgebracht.

In het kader van de Utrechtse gedragscode Zorgvuldige en integere wetenschap hebben alle faculteiten een contactpersoon ten behoeve van medewerkers en studenten voor vragen en dilemma's op onderwijs- en onderzoeksgebied op vlak van wetenschappelijke integriteit. Zij hebben een doorverwijsfunctie naar de universitaire Vertrouwenspersoon wetenschappelijke integriteit. De faculteit Sociale Wetenschappen heeft daarnaast een Commissie Wetenschappelijke Integriteit ingesteld. De commissie brengt advies uit aan het faculteitsbestuur over de borging van wetenschappelijke integriteit. De taak van de behandeling van klachten blijft bij de universitaire Commissie Wetenschappelijke Integriteit. De Utrechtse hoogleraar Rechtsgeleerdheid dr. Ton Hol is voorzitter geworden van de Expertgroep on research integrity van de League of European Research Universities (LERU).

Op basis van het universitaire beleid ontwikkelen faculteiten eigen beleid op het vlak van wetenschappelijke integriteit. Onderdeel daarvan is het stimuleren van debat. De faculteit Geowetenschappen heeft een goed bezochte Scientific Integrity Week georganiseerd voor promovendi, die ook tot relevante discussies leidde bij de staf. Het discussietheater Gewetenschap van De Jonge Akademie heeft op uitnodiging van de Bèta-faculteit op de universiteit een voorstelling gegeven.

Het college voor promoties heeft, na een succesvolle pilot in 2015, besloten tot definitief universiteitsbreed invoeren van de eed of belofte voor promovendi. Alle promovendi leggen een eed of belofte af tijdens hun promotieceremonie, waarbij zij zelf uitspreken dat de beginselen van wetenschappelijke integriteit voor hen altijd leidend zullen zijn.

FINANCIERINGSAFSPRAKEN ONDERZOEKSCHOLEN

De Universiteit Utrecht hecht aan de samenwerking binnen interuniversitaire onderzoekscholen in die vakgebieden waar landelijke samenwerking meerwaarde heeft. Onze instelling was in 2016 penvoerder van negen interuniversitaire onderzoekscholen die onder de Richtlijn Financiering Onderzoekscholen vallen, te weten:

- CERES (Faculteit Recht, Economie en Bestuurs- en Organisatie),
- LOT, NOG, NOSTER en OSK (Faculteit Geesteswetenschappen),

- LOTN en OSAF (Faculteit Bètawetenschappen),
- NETHUR (Faculteit Geowetenschappen) en
- Rechten van de Mens (Faculteit Recht, Economie en Bestuurs- en Organisatie).

Faculteiten hebben met de wetenschappelijk directeurs van de onderzoekscholen afspraken gemaakt over financiering. Financiering van de onderzoekscholen volgens het tariefstelsel zoals dat in de Richtlijn Financiering Onderzoekscholen is beschreven, bleek voor geen van de faculteiten haalbaar of wenselijk.

INZICHT IN MATCHINGSKOSTEN ONDERZOEK

Er is een model ontwikkeld op basis waarvan de integrale kosten van gesubsidieerde onderzoeksprojecten per individueel project kunnen worden toegerekend. Het verschil tussen de integrale kosten en de door de subsidie gedekte kosten zijn de matchingskosten. Begin 2017 is een tool geïmplementeerd op basis waarvan de matchingskosten op projectniveau worden vastgelegd voor alle bestaande en nieuwe projecten.

RESEARCH FUNDING DAYS

Om onderzoekers optimaal te informeren over en ondersteunen bij het binnenhalen van externe financiering voor hun onderzoek, organiseert de universiteit de research funding days. In 2016 is het aanbod binnen de research funding days aangevuld met online informatieve video's. Deze korte filmpjes geven onderzoekers een overzicht van de beschikbare subsidiemogelijkheden, maar gaan bijvoorbeeld ook over het schrijven van een goede kennisbenuttingsparagraaf. Door die filmpjes is er meer ruimte in het programma van de research funding days voor uitwisseling van ervaring tussen onderzoekers, laureaten en experts. Ook is er meer ruimte voor workshops gericht op valorisatie van onderzoek. In 2016 lag de focus van de research funding days specifiek op impact en wetenschapscommunicatie. Onder andere Barend van der Meulen, hoofd onderzoek van het Rathenau Instituut, en Rutger Engels, voorzitter van de raad van bestuur van het Trimbos Instituut, gaven keynote speeches over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onderzoekers. Ook volgden onderzoekers van de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht workshops over het communiceren met externe (commerciële) partijen, het schrijven van een goede kennisbenuttingsparagraaf en het begrijpen en beïnvloeden van Europees onderzoeksbeleid.

WETENSCHAPSREDACTIE

In 2015/2016 liep een pilot met een universiteitsbrede wetenschapsredactie, op initiatief van de Universiteitsbibliotheek en uitgevoerd in samenwerking met de universitaire dienst Communicatie en Marketing en het Centrum voor Wetenschap en Cultuur. De wetenschapsredactie is een centraal gecoördineerd netwerk van persvoorlichters uit de gehele universiteit. Activiteiten op het gebied van persvoorlichting, profilering en wetenschapscommunicatie worden door de wetenschapsredactie aangevuld en versterkt door maatschappelijke thema's en (vooral interdisciplinair) onderzoek aan elkaar te verbinden. Vanaf 2017 wordt de wetenschapsredactie gecoördineerd vanuit en structureel ingebed in het Centrum voor Wetenschap en Cultuur.

INTERNATIONAAL TOPTALENTPROGRAMMA

Utrecht Young Academy

In 2016 ging de Utrecht Young Academy van start. Deze UYA is een actief genootschap, waarin jonge onderzoekers uit verschillende disciplines elkaar ontmoeten. Samen gaan zij aan de slag met actuele vraagstukken, bijvoorbeeld interdisciplinariteit en de rol van wetenschap in de maatschappij. Naast ledenbijeenkomsten gaan zij in 2017 ook activiteiten organiseren voor een breder publiek. Het college van bestuur heeft de oprichting van de Utrecht Young Academy gefaciliteerd om het intellectuele debat binnen de Universiteit Utrecht te stimuleren en om interdisciplinaire initiatieven te stimuleren. Lidmaatschap is voor een periode van vijf jaar. Eind 2016 traden de eerste 24 van 40 leden toe tot de Utrecht Young Academy. Tijdens de Dies Natalies van de Universiteit Utrecht in maart 2017 zijn zij feestelijk geïnstalleerd.

PROGRAMMA RESEARCH LEADERSHIP

In 2016 heeft voor het eerst het leertraject Onderzoeksliderschap plaatsgevonden. Hier hebben dertig startende onderzoeksliders aan mee gedaan. Het programma heeft een modulaire aanpak en werd met een 7.9 gemiddeld beoordeeld door de deelnemers.

STRATEGISCHE SAMENWERKING

Toronto en Hong Kong

De Universiteit Utrecht, de University of Toronto en de Chinese University of Hong Kong bundelen hun kracht en expertise om gezamenlijk de weg naar een gezond leven in stedelijke leefomgevingen te onderzoeken. De samenwerking richt zich op

onderzoek naar migratie, de rol van burgers op de (spel)regels van de samenleving en op gezondheid in de stedelijke omgeving. Het onderzoek moet leiden tot nieuwe, duurzame oplossingen voor de wereldwijde uitdagingen die de bevolkingsgroei in steden met zich meebrengt.

Op 11 april was de universiteit in het Utrechtse stadhuis gastvrouw op een internationaal City Seminar waarin kennis vanuit verschillende onderzoeksvelden werd uitgewisseld op het gebied van gezonde steden. Hier ondertekenden de drie universiteiten tevens een samenwerkingsovereenkomst.

Samenwerking Eindhoven - Wageningen

De Universiteit Utrecht, Technische Universiteit Eindhoven en Wageningen UR werken bilateraal al geruime tijd samen op specifieke terreinen: Utrecht en Eindhoven bijvoorbeeld op het gebied van energie. Utrecht en Wageningen op het gebied van diergeneeskunde. Eindhoven en Wageningen op het gebied van smart farming. Door hun complementariteit versterken de instellingen elkaar en zijn ze in staat om te werken aan complexe problemen vanuit verschillende, elkaar aanvullende perspectieven. In 2016 hebben de colleges van bestuur opdracht gegeven om te verkennen op welke terreinen intensivering van de samenwerking tot meerwaarde zou kunnen leiden. De commissie stond onder leiding van prof.dr. Hans van Duijn, voormalig rector magnificus van de TU/e, tevens als hoogleraar verbonden aan de Universiteit Utrecht. De commissie heeft advies uitgebracht aan het college. Zij heeft daarin vastgesteld vooral potentie te zien in een nauwere samenwerking, met name op de gebieden food, health en energy. In 2017 zal mede op basis daarvan verder worden verkend of het mogelijk is dat de WUR aansluit bij de bestaande alliantie van de Universiteit Utrecht, het UMC en de TU/e.

LERU

In 2016 is het STREAM-programma ontwikkeld, waarin derdejaars bachelor studenten en masterstudenten een onderzoeksproject kunnen doen bij een van de LERU partners. Het programma is in december 2016 gelanceerd. De eerste studenten zullen in 2017 van start gaan.

NIOZ

Het Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee (NIOZ) en de Universiteit Utrecht hebben een gezamenlijk onderzoeksprogramma opgesteld, conform de afspraken in de overeenkomst tussen de universiteit, het NIOZ en NWO die in 2015 is afgesloten. Het gezamenlijk onderzoeksprogramma is eind 2016 aangeboden aan het college van bestuur en de raad van bestuur van NWO en vastgesteld op 10 januari 2017. De samenwerking heeft betrekking op het thema Sustainability (water en klimaat).

Onderwijs

De Universiteit Utrecht leidt studenten op die optimaal zijn voorbereid op de onzekerheid en de complexiteit van de maatschappij. Studenten van nu zijn de leiders van de toekomst. Zij gaan in de toekomst een bijdrage leveren aan het oplossen van de grote maatschappelijke vragen waar we voor staan. Leidend thema in onze strategie voor het onderwijs is daarom: educating for a better future.

Afgelopen jaren hebben we een aantal grote vernieuwingen in het onderwijs doorgevoerd. We hebben daarmee een stevige positie opgebouwd. Komende jaren zullen we op die behaalde resultaten voortbouwen. Op een aantal punten gaan we intensiveren, zoals op het gebied van internationaliseren, versterken van de kwaliteit van docenten en digitalisering van het onderwijs.

ONDERWIJSMODEL 3.0

MATCHING

De invoering van matching in 2013 heeft er onder meer aan bijgedragen dat de uitval van studenten bij de bacheloropleidingen gedaald is. Van de studenten die in 2012 begonnen, stopte nog 30,9% na één jaar, van het cohort 2014 viel 23% na één jaar uit. Aankomende studenten zijn in het algemeen positief over het matchingstraject. Zij geven als feedback het prettig te vinden vooraf al kennis te kunnen maken met studenten en docenten, en door de matchingsdag een (nog) beter beeld te krijgen van de opleiding. Het beleid is gericht op verdere inhoudelijke kwaliteitsverbetering van de matchingsactiviteiten, zoals serieuze en representatieve toetsing tijdens de matching en gebruik van blended learning. De universiteit heeft een tool ontwikkeld waarmee aankomend studenten gepersonaliseerde feedback ontvangen over hun motivatie en prestaties tijdens de matching.

DIGITAAL STUDEREN

IT innovatie voor het onderwijs krijgt al langer een impuls via Educate-IT. In 2016 is dit programma uitgebreid met onder meer MOOCs (Massive Open Online Course, zie kader pag. 24). Naast de IT-tools vanuit het programma Educate-IT zijn in 2016 tevens andere IT-tools ontwikkeld, zoals de MyUU app voor studenten. Deze is in juni gelanceerd en informeert studenten over hun roosters, cijfers en studentgegevens. Een ander product is MyWorkplace, een digitale werkruimte die het overal studeren op elke device voor studenten mogelijk maakt. Om de verdere mogelijkheden van blended learning te onderzoeken, te stimuleren en te faciliteren is een aantal acties uitgevoerd op het raakvlak van vastgoed en ICT.

In het Buys Ballot Gebouw is het Teaching & Learning Lab geopend. Het lab is speciaal ingericht voor onderwijsinnovatie. Docenten uit het hoger en voortgezet onderwijs ontwikkelen hier innovatief materiaal, volgen professionaliserings-workshops en proberen hun nieuwe lessen uit. Didactiek onderzoekers gebruiken het lab als onderzoeksruiimte, waarbij zij de beschikking hebben over diverse onderwijs-tools, camera's en een uiterst flexibele opstelling van de ruimte.

Naast het Teaching & Learning Lab zijn er drie do-it-yourselfstudio's gecreëerd waar docenten en studenten hun eigen beeldmateriaal kunnen opnemen. Deze bevinden zich in het Descartesgebouw, op de Kromme Nieuwegracht 80 en in de Universiteitsbibliotheek.

DIFFERENTIATIE

De Universiteit Utrecht blijft inzetten op het uitdagen van studenten die meer willen en kunnen. Nu elke bacheloropleiding een gecertificeerd honours-programma aanbiedt, is in 2016 de doorontwikkeling van het honoursonderwijs besproken en afgerond.

De uitbreiding van het honoursonderwijs bestaat uit drie pijlers.

Allereerst staan de volgende jaren in het teken van het consolideren van het bachelor honoursonderwijs.

In dat kader vond begin juni de Utrecht Honours Conference 2016 plaats. Deze internationale honours conferentie met zes keynote lectures en 126 parallelsessies trok ruim 400 bezoekers. Sinds 2016 hebben honours studenten tevens meer mogelijkheden tot het opdoen van internationale ervaringen (stages) binnen LERU-verband. Ten tweede wordt het master honoursonderwijs verder ontwikkeld. Het Young Innovators Program wordt voortgezet. Daarnaast zijn in 2016 de nieuwe Graduate Honours Interdisciplinary Seminars gerealiseerd. Dit universiteitsbrede programma biedt studenten de kans om zich te verdiepen in interdisciplinaire onderzoeksthema's, begeleid door vooraanstaande onderzoekers. Ten slotte is per 1 januari 2017 het UU Honours College opgericht. Het UU Honours College coördineert en faciliteert universiteitsbreed, interdisciplinair honoursonderwijs. Daarnaast ondersteunt het College het universiteitsbrede honours netwerk. Het Utrechts Honours College is gehuisvest in de Universiteitsbibliotheek De Uithof.

START TO TEACH

In september 2016 is een nieuw traject voor startende docenten van start gegaan: Start to Teach. Dit traject wordt voor de start van elk onderwijsblok aangeboden en bestaat uit twee trainingdagen, één direct voorafgaand aan het onderwijs en één na tien weken (laatste week van het onderwijsblok). Het traject is ook toegankelijk voor promovendi die onderwijs verzorgen. In totaal waren er in 2016 ongeveer 70 deelnemers, waarvan ongeveer de helft promovendi. Het traject introduceert het Utrechts onderwijsmodel en bevat trainingen in een aantal didactische vaardigheden en intervisie/feedback. Onderdeel van het programma is ook een workshop uit de praktijk door een van de winnaars van de docentenprijs (docent van het jaar). Voor docenten met een tijdelijke aanstelling wordt een programma gericht op arbeidsmarktoriëntatie aangeboden. Uit de evaluatie blijkt dat de deelnemers erg enthousiast zijn over het traject, dat wordt beloond met een eindcijfer 8,3. Het traject zal ook in 2017 voorafgaand aan ieder onderwijsblok worden aangeboden.

AANTREKKELIJK ONDERWIJSAANBOD

MASTERHERZIENING

Per 1 september 2016 zijn alle masters van de Universiteit Utrecht vernieuwd (met uitzondering van de lerarenopleidingen, die in relatie tot landelijke ontwikkelingen later volgen). Een aantal vernieuwde masterprogramma's, namelijk alle masterprogramma's van de Graduate School of Social and Behavioural Sciences en een deel van de masterprogramma's

MOOC

Na een aantal jaren met SPOCS (Small Private Online Courses) te hebben gewerkt, heeft de Universiteit Utrecht in 2016 de eerste twee MOOCs ontwikkeld, die elk gekoppeld zijn aan een van de strategische thema's van de universiteit. Met deze 'Massive Open Online Courses' wil de universiteit studenten helpen een betere keuze te maken uit het onderwijsaanbod, zowel uit de geaccrediteerde SPOCs als het campusonderwijs. Naast bekendheid genereren en bijdragen aan de reputatie van de universiteit, bieden MOOCs ook de mogelijkheid om ervaring op te doen met nieuwe vormen van onderwijs. De MOOCs worden dan ook gecoördineerd door het universiteitsbrede onderwijsinnovatieprogramma Educate-it. De eerste MOOC, gerelateerd aan het strategische thema Life Sciences, heet 'Clinical Epidemiology' en is in maart 2016 online gegaan op het platform Coursera. Hieraan deden 6.449 deelnemers mee. De MOOC werd gewaardeerd met een 4.7 op een schaal van 1 tot 5. De tweede MOOC, 'Human rights for open societies', gerelateerd aan het strategische thema Institutions for Open Societies, ging in het najaar van 2016 live. Hier deden in 2016 5.467 deelnemers aan mee. Zij waardeerden de MOOC met een 5.0.

van de Graduate School of Law, Economics and Governance, was al per 1 september 2015 gestart. De masterprogramma's zijn vernieuwd op basis van de uitgangspunten die door het college van bestuur zijn vastgesteld met instemming van de Universiteitsraad. De vernieuwing van de masterfase is een belangrijk onderdeel van de ambities die de universiteit heeft voor haar graduate onderwijs, zoals verwoord in "Graduate Education at Utrecht University: Towards an Agenda for 2016–2018" van de Dean of Graduate Studies, prof.dr. M.C. van der Wende. Deze ambities zijn tweeledig. Allereerst wil de universiteit een graduate aanbod (zowel op master- als op Phd-niveau) realiseren dat coherent, transparant, relevant en internationaal competitief is. Hiernaast streeft de Universiteit Utrecht naar een excellente, diverse internationale en sterke community van graduate studenten. Dit wordt gerealiseerd door verbeterde

admission procedures, een warm welkom aan nieuwe graduate studenten en ondersteund door goede dienstverlening aan (internationale) studenten. De eerste indruk van het effect van de master-vernieuwing is positief: uit de voorlopige instroomcijfers (peildatum 1 oktober 2016) kwam een stijging van 13,6% in de masterinstroom ten opzichte van het voorgaande jaar naar voren. De komende jaren zullen de Graduate Schools zich blijven inzetten voor een verdere versterking van de gehele graduate fase onder coördinatie van de Dean of Graduate Studies. Hierbij heeft iedere Graduate School haar eigen prioriteiten op het gebied van de verschillende onderdelen van eerdergenoemde ambities voor de graduate fase. In algemene zin is de focus van het project inmiddels verplaatst naar de PhD-fase, en wordt een PhD Agenda opgesteld die gaat over de onderwerpen: training & skills, community & identity en kwaliteitszorgprocessen. Ook hiervoor geldt dat de Graduate Schools hun eigen prioriteiten kiezen, terwijl tegelijk het belang van uitwisseling van plannen en ervaringen breed gedeeld wordt onder de Graduate Schools.

INTERNATIONALE (MASTER)WERVING

In 2016 heeft de Universiteit Utrecht een impuls gegeven aan het werven van internationale studenten. Op de open dagen voor bachelors en masters zijn speciale programma's opgezet voor internationale studenten. Daarnaast heeft de universiteit sterk ingezet op online zichtbaarheid op websites die veel door studiekeizers gebruikt worden voor studiekeuze. In 2016 is er ook begonnen met het aanbieden van algemene en programmaspecifieke webinars. Ook zijn er in zeven landen recruitment events, alumni events en pre-departure meetings georganiseerd. De contacten met studiekeizers worden warm gehouden, bijvoorbeeld via nieuwsbrieven. In 2017 worden de inspanningen voor internationale studentenwerving verder uitgebouwd.

WERVING BACHELOR HONOURSSTUDENTEN

Het plan van aanpak werving bachelor honoursstudenten is erop gericht dat scholieren gaan beseffen dat je bij elke bacheloropleiding ook een honoursprogramma kunt volgen. Sommige honoursprogramma's starten al in het begin van het eerste jaar, waardoor de keuze ervoor al vóór de studiestart gemaakt moet worden. De uitvoering van het plan is in het najaar van 2016 gestart met het maken van filmpjes over de ervaringen van honoursstudenten.

SPECIFIEKE BENADERING VAN POTENTIELE STUDENTEN

Tijdens de open dagen voor bachelors en masters waren er speciale sessies voor studenten die geïnteresseerd zijn in honoursprogramma's, studenten uit het buitenland en voor studenten van andere universiteiten in Nederland en University Collegestudenten die overwegen in Utrecht een master te gaan volgen. Bij de internationale werving zet de universiteit per land specifieke kanalen in om de juiste studenten te kunnen bereiken. Om potentiële honoursstudenten te interesseren voor de Universiteit Utrecht faciliteert de universiteit onder meer de finaledag van het NK Debatteren voor scholieren en de Leerlingenconferentie voor hoogbegaafden, waar diverse wetenschappers in gesprek met hen gaan. Daarnaast houdt de universiteit contact warm met studiekeizers die al eerder interesse toonden in Utrecht, bijvoorbeeld door ze uit te nodigen voor specifieke evenementen.

EXPERIMENT EDUCatieve MODULE

De Universiteit Utrecht heeft zich aangemeld voor deelname aan het experiment educatieve 'module na het behalen van het bachelor getuigschrift', dat op 1 juli 2016 van start is gegaan. Doel van het experiment is te onderzoeken of het mogelijk is nieuwe doelgroepen te interesseren voor het leraarschap. Heel concreet betekent dit dat ook studenten die al beschikken over een bachelorgraad in de gelegenheid gesteld worden om een zogenaamde educatieve minor te volgen van 30 EC en daarmee een beperkte lesbevoegdheid voor de onderbouw van het Voortgezet Onderwijs te behalen. Dit experiment loopt tot 1 augustus 2019. In de loop van het studiejaar 2016-2017 hebben vooralsnog vijf studenten zich gemeld voor deelname aan een educatieve module. Deze studenten zijn allen afkomstig uit bètarichtingen (informatica, scheikunde en biologie).

DUURZAAMHEID IN ONDERWIJSAANBOD

De Universiteit Utrecht heeft zich voorgenomen ook in het onderwijs meer aandacht te besteden aan duurzaamheid. In 2016 is in verschillende gremia onderzocht op welke manier dat kan gebeuren. Dat

BACHELOR DUURZAAMHEID

De Engelstalige bacheloropleiding Global Sustainability Science van de Universiteit Utrecht is in september 2016 van start gegaan. De opleiding (ingevuld door het Copernicus Institute of Sustainable Development) biedt een uitstekende balans tussen bèta- en gammavakken en kijkt naar de interactie tussen mens en natuur op lokaal, regionaal en mondiaal niveau.

uu.nl/nieuws/nieuwe-bacheloropleiding-belicht-duurzaamheid-van-alle-kanten

heeft ertoe geleid dat in het nieuwe Strategisch Plan 2016-2020 is opgenomen dat alle studenten op enig moment in hun studie in aanraking komen met duurzaamheid. De praktische invulling hiervan volgt in de komende jaren in samenwerking met de faculteiten.

LIFE LONG LEARNING

Zoals in het Strategisch Plan is opgenomen hecht de universiteit belang aan het versterken van het 'Leven Lang Leren'. Om dit voornemen te realiseren is een universiteitsbreed werkprogramma opgezet onder de titel Life Long Learning. Dit werkprogramma is op 1 september 2016 gestart en heeft een looptijd van 3,5 jaar.

ONDERNEMERSCHAPSONDERWIJS

Alle studenten worden in Utrecht in de gelegenheid gesteld om ondernemerschapsonderwijs te volgen. In het reguliere onderwijs vindt het ondernemerschapsonderwijs vooral plaats in de masterfase. Het zwaartepunt in deelname ligt bij Recht, Economie, Bestuur en Organisatie, in het bijzonder bij de Utrecht School of Economics. Ondernemerschapsonderwijs is voorts onderdeel van het curriculum van Bètawetenschappen,

Geowetenschappen en Geneeskunde). In het collegejaar 2015-2016 nam 5,5% van de Utrechtse studenten deel aan één van de 22 vakken die op het gebied van ondernemerschap worden aangeboden. Dat is een verdrievoudiging ten opzichte van 2010, het jaar waarin het valorisatieprogramma van start ging. Een tussenevaluatie van het ondernemerschapsonderwijs is uitgevoerd. Op basis hiervan werkt de Universiteit Utrecht aan een verdere inbedding van het ondernemerschapsonderwijs in de curricula en in valorisatieprogramma.

CAREER SERVICES

In 2016 heeft Career Services met groot succes het programma Future-proof Skills gestart in samenwerking met twaalf partijen uit publieke en private sector. Doel van dit programma is tweeledig:

1. Kennisuitwisseling op het terrein van skills vanuit de perceptie van deelnemende organisatie.
2. Kennismaking tussen studenten en bedrijven.

VLUCHTELINGSTUDENTEN

In 2016 ondertekenden de Universiteit Utrecht en de stichting Vluchtelingstudenten UAF een convenant met als doel de samenwerking op het vlak van opvang en begeleiding van gevluchte studenten en medewerkers te intensiveren. De Universiteit Utrecht heeft nadrukkelijk als ambitie om meer gevluchte studenten en medewerkers op te vangen. Aan het einde van 2016 is een pilot gestart voor een 'foundation year' voor UAF-studenten die zich voorbereiden op een WO-bachelor in de bèta-biomedische hoek. Sinds de zomer 2016 heeft de universiteit 86 vluchtelingen kunnen plaatsen in 55 cursussen. Parallel aan het sluiten van dit convenant namen twee PhD's van de faculteit REBO het initiatief voor een project om vluchtelingen zonder status Engelstalig bacheloronderwijs te laten volgen in reguliere eerstejaarscursussen. Zowel onder docenten als onder vluchtelingen is dit project (InclUusion) een groot succes. Meer dan 60 kandidaten hebben zich tot nu toe aangemeld.

ONDERWIJSPRIJZEN

DOCENTENPRIJZEN

Elk jaar reikt de universiteit op de Dief twee prijzen uit: de Docentenprijs en de prijs Docenttalent (voor docenten met minder dan 5 jaar onderwijservaring aan de universiteit). Studenten van Utrechtse studieverenigingen kunnen een docent voordragen. Een jury bestaande uit hoogleraren, docenten en studenten selecteert de winnaars. Voor academisch jaar 2015-2016 is de Docentenprijs toegekend aan Marleen Rijkeboer, universitair hoofddocent bij Psychologie. Marleen Rijkeboer blinkt uit door haar activerend en stimulerend onderwijs. Ze gebruikt een grote variatie aan werkvormen en betreft de actualiteit in haar onderwijs. De prijs Docenttalent ging naar Haza Rahim, docent bij Psychologie. Haza Rahim weet binnen een grote opleiding als Psychologie studenten persoonlijk te begeleiden. Studenten voelen zich gekend binnen de opleiding door de sfeer die ze creëert. De jury was er bovendien van onder de indruk hoe Haza haar studenten een kritische wetenschappelijke houding aan leert.

STUDENTPRIJZEN

Bij de opening van het Academisch jaar reikt de universiteit prijzen uit aan studenten die uitzonderlijk presteren. De studentenprijs 2015-2016 in de categorie bijzondere verdiensten ging naar Antoine Steenkamer. Deze masterstudent Recht en Onderneming heeft Spelendergrijs mede opgericht. Spelendergrijs is een landelijk initiatief waarbij talentvolle studenten gekoppeld worden aan verzorgings- en verpleeghuizen. De prijs in de categorie beste masterscriptie ging naar Rick Vreman, student Farmacie. Rick Vreman ontwikkelde een economisch model waarmee betrouwbare voorspellingen kunnen worden gedaan over de medische en economische gevolgen van een daling in de inname van additieve suikers. Als de suikerinname

van de Amerikaanse bevolking 20% vermindert, dan kunnen de kosten van de gezondheidszorg met meer dan 10 miljard dollar per jaar dalen. De jury stelde dat deze scriptie niet alleen een sterke bijdrage levert aan het vakgebied Farmacie, maar ook aan de aanpak van een belangrijk en actueel maatschappelijk probleem.

STUDENTENUITWISSELING

Het aantal studenten met een buitenlandervaring is voor het tweede jaar op rij met ruim 12% gestegen. De universiteit wil deze stijging de komende jaren voortzetten, en zoveel mogelijk studenten een internationale oriëntatie bieden binnen hun studie.

AANTALLEN STUDENTEN MET EEN BUITENLANDERVARING 2015-2016

Faculteit	Uitgaand Studie	Uitgaand stage/overig	Inkomend
BETA	52	99	88
DGK	1	132	42
GEO	89	84	108
GNK	12	377	17
GW	231	65	211
REBO	222	9	306
SW	202	128	141
UCU	120	35	104
UCR	20	0	9
Totalen	949	929	1026

ECHO-AWARD

De Utrechtse studente Farmacie Maryam Lyousofi is één van de drie winnaars van de landelijke ECHO Awards 2016. Zij ontving de prijs uit handen van minister Jet Bussemaker van OCW, onder andere voor haar inspanningen als bestuurslid van en docent op een weekendschool voor kinderen uit kansarme wijken. ECHO is een landelijk expertisecentrum voor diversiteitsbeleid in het hoger onderwijs. De winnaars mogen een Summercourse volgen aan de University of California Los Angeles (UCLA) in de Verenigde Staten.

Minister Bussemaker (OCW) reikt de Awards uit.

ONDERWIJSACCREDITATIE

Het Nederlandse accreditatiestelsel kent beoordelingen op het niveau van de opleiding en op het niveau van de instelling als geheel. Opleidingen worden elke zes jaar gevisiteerd en geaccrediteerd. Het afgelopen jaar heeft de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aantal opleidingen geaccrediteerd:

- Bacheloropleiding Geschiedenis,
- Bachelor Biologie,
- Masteropleiding Letterkunde,
- Masteropleiding Biologische Wetenschappen,
- Masteropleiding Methodology and Statistics for the Behavioural, Biomedical and Social Sciences.

UITBESTEDING

Conform de Rjo, artikel 36 lid 4 en 6 van het ministerie OCW, rapporteert de universiteit dat er in 2016 geen uitbesteding van delen van het onderwijs heeft plaatsgevonden.

PROFILERINGSFONDS

In 2016 hebben 28 nieuwe niet-EU studenten een Utrecht Excellence Scholarship ontvangen, en zijn 29 scholarships verlengd voor een tweede en derde

studiejaar. In totaal zijn er dus 57 beurzen toegekend voor een totaalbedrag van € 1.152.028. Daarvan is 1 miljoen door het college van bestuur gefinancierd (via het profileringsfonds), en € 152.028 werd bijgedragen door alumni en donateurs.

- Aanvragen verlengde master Communicatie en Organisatie:
In totaal 24 aanvragen voor een totaalbedrag van € 30.536,84
- Bestuursbeurzen studentenorganisaties:
533 studenten die bestuurlijk actief zijn ontvangen een bestuursbeurs voor een totaalbedrag van € 1.134.319,30 (uitbetalingen kunnen doorlopen in 2017)
- Bestuursbeurzen medezeggenschap Universiteitsraad:
12 universiteitsraadleden ontvangen een bestuursbeurs met een totaalbedrag van € 105.761,04
- Afstudeersteun:
187 studenten ontvangen afstudeersteun van de universiteit uit het profileringsfonds voor een totaalbedrag van € 260.045,03

*Harpist Remy van Kesteren tijdens
het Betweter Muziekfestival in
TivoliVredenburg in Utrecht.*

Organisatie

In een veranderende wereld is het van belang dat de universiteit wendbaar en flexibel is en tijdig kan inspelen op verandering. Het competitieve speelveld voor kennisinstellingen vraagt om een organisatie die internationaal georiënteerd is en om medewerkers die de verantwoordelijkheid en de professionele ruimte krijgen om te kunnen presteren. De Universiteit Utrecht is een organisatie waar samenwerking en vertrouwen centraal staan, en waar medewerkers en studenten graag werken en studeren. Diversiteit van medewerkers en studenten verrijkt de kwaliteit van het academisch debat.

WERKEN BIJ DE UNIVERSITEIT UTRECHT - TALENTONTWIKKELING

WERVINGSSTRATEGIE

In mei 2016 heeft een vernieuwde versie van Train je Collega plaatsgevonden, een week met een breed aanbod aan trainingen voor en door collega's. Meer dan 35 universitaire medewerkers boden een korte training aan, ongeveer driehonderd collega's hebben zich vervolgens aangemeld als deelnemer. Met veel positieve reacties tot gevolg.

In december 2016 heeft voor de tweede keer het DevelopMEvent plaatsgevonden, een dag volledig in het teken van professionele ontwikkeling. Met een inspirerende openingslezing door Arjen Lubach en een breed aanbod aan workshops werden de ca. 350 deelnemende medewerkers gestimuleerd direct aan de slag te gaan met hun eigen ontwikkeling.

CAREER TRACK

In oktober 2016 is gestart met een nieuw Teaching Fellow Programma, een selectief programma waarin teaching fellows twee dagen per week (0,4 fte) werken aan onderwijsinnovatie binnen een faculteit of universiteitsbreed. Na drie tot vijf jaar eindigt het traject bij een positieve beoordeling met een voordracht voor een hoogleraarschap met een specifiek accent op onderwijs. Het Teaching Fellow

programma is onderdeel van het bredere, reeds geïmplementeerde career track.

INTRODUCTIECURSUS

In september 2016 heeft een pilot van de "Introductie-dag nieuwe leidinggevendenden" plaatsgevonden, waarop nieuwe leidinggevendenden wegwijs gemaakt werden in – onder andere – de HR aspecten van leidinggeven binnen de Universiteit Utrecht. De ervaringen waren positief: de dag wordt daarom een vast gegeven en zal – afhankelijk van het aanbod van nieuwe leidinggevendenden - 2 tot 3 keer per jaar worden georganiseerd.

TIJDELIJK WETENSCHAPPELIJK PERSONEEL

Het absolute aantal medewerkers in vaste dienst is flink gestegen met 176 fte. De laatste peiling van tijdelijk personeel in de vier categorieën geeft echter aan dat het verhoudingsgetal vast/tijdelijk personeel nagenoeg gelijk is gebleven omdat naast de stijging van medewerkers in vaste dienst ook extra tijdelijk personeel is aangenomen vanwege toegekende KIO-gelden (geld om kleinschalig onderwijs te financieren). De samenstelling van de groep tijdelijken is in positieve zin veranderd: er zijn nieuwe medewerkers ingestroomd met 'uitzicht op een vast dienstverband'. Alle faculteiten hebben actie ondernomen om het percentage "echte tijdelijken" omlaag te brengen en het thema is onderwerp van gesprek geweest in het Lokaal Overleg.

INTERNATIONAL SERVICE DESK

De International Service Desk (ISD) voor de praktische ondersteuning van alle internationale medewerkers op het gebied van visa, huisvesting en sociale zekerheid, startte in januari 2016.

In 2016 hadden in totaal 396 nieuwe internationale medewerkers en gasten een intakegesprek met een medewerker van de ISD. In ongeveer twee derde van de gevallen betrof het een PhD, voor 214 personen moest een visum worden aangevraagd (=niet-EU). Het aantal mannen en vrouwen was gelijk, 198. Van de instromers komt 41 procent (163 in totaal) voor

rekening van de faculteit Bètawetenschappen. Steeds vaker nemen wetenschappers hun partner en/of kinderen mee, omdat die ook onder de soepele regels voor wetenschappers vallen en zonder extra vergunning in Nederland mogen werken. In totaal heeft de ISD voor 129 familieleden een visum aangevraagd. In 215 gevallen werd voor een niet-EU-gast een verlengingsverzoek behandeld: het totaal aantal visumaanvragen dat de ISD in 2016 heeft behandeld kwam hiermee op 558.

REPUTATIE EN OUTREACH

Een goede reputatie is voor de universiteit belangrijker dan ooit. We moeten zichtbaar zijn en laten zien waar we voor staan. In het kader van het lustrum is gestart met versterken van de zichtbaarheid en herkenbaarheid van universitaire gebouwen in de binnenstad. 'Bright minds, better future' is de rode draad in het consistent en toekomstbestendig bouwen aan onze reputatie. We brengen de verhalen uit het hart van de universiteit naar buiten en zorgen ervoor dat ze onmiskenbaar met onze universiteit verbonden worden. De basis voor dit concept is gelegd en de eerste uitingen zijn gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld tentoonstellingen op het Domplein en in de Pandhof.

PUBLIC AFFAIRS

De public affairs aanpak van de Universiteit Utrecht richt zich op het intensiveren van de relatie met overheid en politiek, om zodoende agenda's en prioriteiten van beide zijden goed op elkaar te laten aansluiten. Zo is gestart met de structurele samenwerking tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en het strategisch thema Institutions for Open Societies, zoals die ook bestaat tussen het ministerie van Infrastructuur en Milieu en de faculteit Geowetenschappen. Tevens zijn de

Utrechtse kennisinstellingen samen met provincie en gemeente een Utrechtse netwerkbijeenkomst in Den Haag begonnen, als eerste in een te plannen reeks bijeenkomsten. Intensief is in de regio samengewerkt rondom het dossier bereikbaarheid Utrecht Science Park. Verschillende Kamerleden zijn op uitnodiging naar het USP gekomen. Binnen het kamerdebat aangaande infrastructurele gelden (het MIRT-overleg) is daarop de urgentie van de blijvende bereikbaarheid van Utrecht Oost/het USP mede hierdoor uitgebreid aan de orde gekomen.

MEDIA EN PUBLICITEIT

- De internationale persvoorlichting richt zich op het versterken van de internationale bekendheid van de universiteit. In dat kader is de universiteit het afgelopen jaar gestart met het aanschaffen van een internationaal persdatabasesysteem, het internationaal verzenden van persberichten, het pluggen van onderwerpen en het opbouwen van een netwerk. Om het internationale nieuws-aanbod structureel op orde te krijgen, is internationale persvoorlichting meegenomen in de communicatieplannen van de vier strategische thema's en de samenwerking met de wetenschapsredactie (zie pag. 24) is geïntensiveerd. Persberichten over onderzoek naar zonnepanelen en Antarctica hebben internationaal buitengewoon goed gescoord.
- In de Universiteit van Nederland delen "de meest boeiende, vooraanstaande en humoristische professoren die Nederland te bieden heeft" (aldus de initiatiefnemers) hun kennis. In 2016 zijn colleges opgenomen van de Utrechtse hoogleraren Iris Sommer, Mascha Linszen, Marc Bierkens, Maarten Kleinhans, Fenneke Sysling, Jeroen Stumpel, Nina ter Laan en Umar Ryad.

DARE TO BE GREY

De internationaal prijswinnende studenten-campagne Dare to be Grey gaat de polarisatie van de samenleving tegen door een open debat te promoten, waarin ruimte is voor genuanceerde meningen, twijfel en diversiteit en waar mensen echt naar elkaar luisteren. De campagne geeft stem aan de grijze massa tussen de kleine groep zwart- en witdenkers die het debat meestal bepalen. De studenten presenteerden in 2016 hun campagne met veel waardering onder meer in de Verenigde Staten.

<https://www.uu.nl/nieuws/internationaal-succes-voor-campagne-dare-to-be-grey-teen-extremisme>

PUBLIJK BETREKKEN BIJ WETENSCHAP

LUSTRUM

Het jaar 2016 stond in het teken van het 76e lustrum van de Universiteit Utrecht. Thema van de viering was Create, Connect & Celebrate.

- Op woensdag 30 maart 2016 stapten 140 hoogleraren op de fiets, op weg naar alle Utrechtse basisscholen, in het kader van lustrumactiviteit 'Meet the Professor'. Op de basisscholen vertelden de hoogleraren over wetenschap, onderzoek doen en de Universiteit Utrecht. Voorafgaand aan dit bezoek waren de leerlingen een halfjaar bezig met het project. Zij verzamelden hints over de identiteit van de professor en volgden lessen over de universiteit. In totaal maakten zo'n vierduizend leerlingen op deze manier kennis met de wetenschap. Met Meet the Professor heeft de Universiteit Utrecht op een positieve manier verbinding gemaakt met de stad Utrecht en kinderen uit alle hoeken van de samenleving. Het programma heeft een grote impact op scholen en de universiteit. De foto's van UU-hoogleraren in toga onder de Dom op de fiets gingen de wereld over.
- Het UUnited Muziekfestival in TivoliVredenburg, waar onder andere Utrechtse studentenmuziekgezelschappen optraden met bekende gastmuzikanten als Benjamin Herman, was eveneens een groot succes. De 2.500 bezoekers vormden samen een afspiegeling van de UU community. Studenten, medewerkers, alumni, relaties en overige muziekliefhebbers creëerden met elkaar in de diverse ruimtes een enorm goede sfeer.
- Behalve door de versierde bomen langs de fietsroute vanuit de binnenstad naar het Utrecht Science Park trok het lustrum ook nog aandacht met activiteiten als de Culturele Zondag Science in the City, de Universiteitsdag voor alumni, de Utrecht Psalter cartoons in de Domkerk, de lustrumdiners, de Maskerade en de Utrecht Science Park marathon.

BETWETER FESTIVAL

Op 30 september 2016 vond in TivoliVredenburg het Betweter Festival plaats. Een nieuw Utrechts festival for the bright and curious, waar wetenschap en kunst elkaar ontmoetten. Bijna 2000 bezoekers dompelden zich onder in een mix van stand-up science, talkshows, muziek, theater, film, comedy, poëzie, interviews, experimenten en performances. Ze hoorden Utrechtse wetenschappers vertellen over hun nieuwste inzichten, lieten kunstenaars aan hun wereldbeeld morrelen en deden mee aan experimenten. Muziek was er om naar te luisteren en op te dansen. Scherpe interviews door Coen Verbraak, verrassende

UU PUBLIPRIJS 2016.

Prof.dr. Martin van den Berg is een wetenschapper die met zijn expertise het maatschappelijke debat niet alleen verdiept, maar ook agendeert. Hij was veelvuldig in de media om nieuws te duiden, onder andere over de ophef over de stof GenX die de Chemours-fabriek in Dordrecht gebruikt, de stank van het drugsafval dat in Someren werd gevonden en hormoonverstorende stoffen in producten. De door Van den Berg gewonnen UU Publiprijs bestaat uit een budget te besteden aan communicatie over het onderzoek van de wetenschappers. Met de UU Publiprijs wil de universiteit Utrechtse wetenschappers stimuleren om publiciteit te genereren voor hun onderzoek en deel te nemen aan het maatschappelijk debat.

ontboezemingen in de Filosofische Darkroom: alles droeg bij aan een beter begrip van de mens in alle facetten. Studium Generale organiseerde Betweter namens de Universiteit Utrecht, in samenwerking met Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Universiteit voor Humanistiek en TivoliVredenburg.

UNIVERSITEIT UTRECHT ALS CULTURELE PARTNER

De universiteit is vaste partner bij tal van culturele activiteiten in de stad. Zo draagt Studium Generale van het CWC aan elke Culturele Zondag bij met een CZ-College waar wetenschappers van de Universiteit Utrecht hun onderzoek delen met publiek. Daarnaast is TivoliVredenburg vaste samenwerkingspartner om talent van de Universiteit Utrecht een podium te bieden en om de drempel naar kennis te verlagen, bijvoorbeeld tijdens de Science Cafés, eveneens georganiseerd door Studium Generale.

VERBETERING HERKENBAARHEID

Het project Verbeteren zichtbaarheid en herkenbaarheid Universiteit Utrecht is in de ontwerpfasen. Het project omvat zowel de binnenstad als het International Campus Utrecht en Utrecht Sciencepark De Uithof. In het lustrumjaar 2016 is vooral in de binnenstad veel aandacht besteed aan het vergroten van de zichtbaarheid van de universiteit. In 2017 wordt het project verder uitgerold.

ALUMNI

Het betrekken van alumni bij het onderwijs, onderzoek en de strategische agenda is van groot belang om de Universiteit Utrecht nationaal en internationaal te onderscheiden. Het adviseren van studenten en pas-afgestudeerden bij het vinden van een stage of baan is daar een goed voorbeeld van.

FONDSEN

Alumnirelaties zijn niet alleen een bron van onschatbare waarde aan kennis, ervaring en connecties, alumni dragen in toenemende mate financieel bij aan de doelstellingen van de universiteit, ten behoeve van beurzen voor studenten, wetenschappelijk onderzoek en academisch erfgoed. Voor het tweede jaar op rij is het universiteitsfonds succesvol in zijn fondswerving. Een groot deel is door particulieren en organisaties in de vorm van een fonds op naam ondergebracht bij het Utrechts universiteitsfonds. Een fonds op naam-vermogen dient ter ondersteuning van een specifiek aandachtsgebied van de universiteit en wordt daartoe apart beheerd. Voorbeelden van nieuwe fondsen op naam zijn het Ronald van Kempen Urban Geography Fund en het Swaantje Mondt Fonds (t.b.v. promotieonderzoek Rechtsgeleerdheid en Bètawetenschappen). Voor een overzicht van alle fondsen op naam zie www.uu.nl/organisatie/alumni/goed-besteeld/fondsen-op-naam

ALUMNUS VAN HET JAAR

De Universiteit Utrecht heeft in 2016 de prijs voor Alumnus van het Jaar in het leven geroepen. Een Alumnus van het Jaar is iemand die op zijn of haar aandachtsgebied impact heeft en vooruitgang weet te brengen. Een echte 'bright mind' die buiten de gebaande paden durft te treden, die een inspiratiebron is voor studenten en een belangrijke bijdrage levert aan de uitdagingen van de maatschappij. Marjan Minnesma is in 2016 uitgeroepen tot Alumna van het Jaar. Ze ontving de titel tijdens de 380ste verjaardag van de universiteit. Een vakkundige jury koos unaniem voor Minnesma, omdat zij gezien wordt als een echte 'gamechanger' die zich met bevlogenheid inzet voor duurzaamheid en het tegengaan van klimaatveranderingen.

OVERIGE ACTIVITEITEN

- Bij gelegenheid van 130 jaar universiteitsfonds en 380 jaar Universiteit Utrecht was er een lustrumdiner met prominente alumni op 10 juni. Bij die gelegenheid stelde het fonds bij wijze van cadeau de Agnites Vrolik-prijs in. De prijs zal vanaf 2017 (in ieder geval de komende 10 jaar) jaarlijks worden uitgelooft aan talentvolle wetenschappers die verantwoordelijk zijn voor onderzoek dat een bijdrage levert aan het beantwoorden van actuele maatschappelijke vraagstukken. Het Universiteitsfonds beoogt met deze prijs te laten zien wat de impact van wetenschappelijke ontwikkelingen kan zijn op het dagelijks leven.
- Op de Universiteitsdag 2016 op 2 april stond het thema 'Diversiteit' centraal. Als sprekers over dit thema waren Faculteits- en Universiteitshoogleraren uitgenodigd. De Key-notes van het plenaire programma werden verzorgd door rector prof.dr. Bert van der Zwaan en prof.dr. Naomi Ellemers
- In 2016 waren er internationale alumnibijeenkomsten in onder andere Djakarta, London, Shanghai en Beijing.

UTRECHT SCIENCE PARK - CAMPUSONTWIKKELING

LIFE SCIENCES INCUBATOR

In 2016 zijn de nieuwe laboratoria in de Life Sciences Incubator aangepast aan de wensen van de huurders. Eind van het jaar hebben de huurders hun intrek genomen. Het grootste deel van de huurders komt uit het Kruytgebouw. Aan het einde van het eerste kwartaal van 2017 zal ook de laatste huurder ingehuist zijn en is het gehele gebouw up and running.

PLAN VAN AANPAK BEREIKBAARHEID USP

De Universiteit Utrecht werkt aan de verbetering van de bereikbaarheid van USP De Uithof, samen met Provincie Utrecht, Gemeente Utrecht en de kennisinstellingen in het USP.

In 2016 is een bereikbaarheidsagenda opgesteld op basis van de zes leidende principes:

1. binnen USP heeft wandelen, c.q. lopen het inrichtingsprimaat;
2. binnen een straal van 15 km staat fietsstimulering centraal;
3. openbaar vervoer is basis voor (boven)regionale en (inter)nationale bereikbaarheid;
4. inzet op vermindering van het aandeel automobiliteit en transitie naar autoluwe campus;
5. noodzakelijk autoparkeren zoveel mogelijk aan de randen van USP in combinatie met ontwikkeling van de zogeheten 'last mile' faciliteiten;
6. gedrag- en organisatieverandering gericht op reizen buiten spits en via andere routes dan via Utrecht CS.

Om een groot aantal gerealiseerde resultaten in samenhang te tonen, is de poster 'Netwerk-samenwerking USP, resultaten bereikbaarheid, november 2016' uitgebracht.

Een greep uit de resultaten:

- productie van een USP-reiswijzer (spidermap) met alle regionale verbindingen op één kaartbeeld;
- integratie van reisinformatie in de myUU en myHU studentenapps;
- start van een gesubsidieerd e-bike stimuleringsprogramma;
- 'fix en fiets' (mobiele fietsenmaker)
- start van een multimodale reiswijzer gericht op USP (www.usp-bereikbaar.nl) met aanzet voor de introductie van een campus-bike (2017).

CAMPUSVISIE

In 2016 heeft de universiteit een eerste versie van de campusvisie 2030 opgeleverd. In deze campusvisie zijn de ambities van de universiteit uit het Strategisch Plan 2016 -2020 voor de campus uitgewerkt. Op basis van deze ambities is een toekomstbeeld ontwikkeld: "wat is de positie van de universiteit in de stad Utrecht in 2030". In 2017 wordt de campusvisie uitgewerkt met de partners in het Utrecht Science Park en besproken met de gemeente Utrecht als input voor een nieuw omgevingsplan. In het deel van de campusvisie ligt de nadruk op een levendig centrum rondom het huidige Van Unnikgebouw. Op deze plek zijn diverse functies mogelijk, keuzes hierover worden nog gemaakt.

ORGANISATIE ONDERHOUD EN BEHEER

In 2016 hebben een project- en stuurgroep zich gebogen over de eisen die de universiteit stelt aan de werkwijzen en de organisatie van het onderhoud en het beheer van de gebouwen. Dit heeft geleid tot een voorstel van de gewenste organisatie en benodigde capaciteit. Dit voorstel wordt begin 2017 aan het college van bestuur aangeboden, waarna de uitvoering van start zal gaan.

DUURZAME BEDRIJFSVOERING

De Universiteit Utrecht werkt systematisch aan het verder verduurzamen van de bedrijfsvoering. Er ligt vooral focus op duurzaam huisvesten, mobiliteit, energie en er is aandacht voor duurzaamheid bij inkoop en faciliteiten. Het streven is om in de eigen bedrijfsvoering de ecologische voetafdruk stapsgewijs terug te brengen. Het programma duurzaamheid heeft als doel versnelling aan te brengen op het gebied van duurzaamheid binnen de organisatie. Hierbij zijn drie thema's vastgesteld: impact van onderwijs en onderzoek, schone omgeving, en community. Over deze thema's vindt zowel communicatie als formele verslaglegging plaats. Het programma richt zich met deze drie thema's op medewerkers, studenten en externe partijen.

ENERGIEBEBRUIK 2010-2016

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	t.o.v. 2015
1. Gebruik Nutsvoorzieningen									
								(afgerond, x 1.000 per eenheid)	
Aardgas	[Nm ³]	2.118	1.475	1.643	1.726	1.045	1.080	1.202	11%
Warmte	[GJ]	408	304	379	325	252	282	272	-3%
Elektriciteit	[kWh]	61.854	60.143	60.097	56.345	55.093	54.795	54.702	0%
2. Primaire Energieverbruik									
								(afgerond, x 1.000 GJ)	
Primair energieverbruik		1.076	925	1.014	922	809	840	833	-1%
Klimaatcorrectie		-90	15	-70	-80	30	-2	-12	-2%
Primair energieverbruik gecorrigeerd		986	940	944	842	839	839	820	
Energie-efficiency Index		90	86	86	77	77	77	75	-2%
3. Emissie									
								(Emissie CO ₂ , afgerond x 1.000 Ton Emissie NO _x , afgerond x 1000 kg)	
Uitstoot CO ₂		49,5	42,4	40,6	37,3	31,1	34,1	34,4	4%
Uitstoot NO _x		71,9	65,2	53,5	47,8				
Omdat er vanaf 2014 geen NO _x rechten meer ingekocht worden is deze waarde niet meer berekend.									
4. Watervbruik UU									
								(afgerond, x 1.000 m ³)	
		286	293	293	246	240	239	211	-11,6%

ENERGIESTRATEGIE

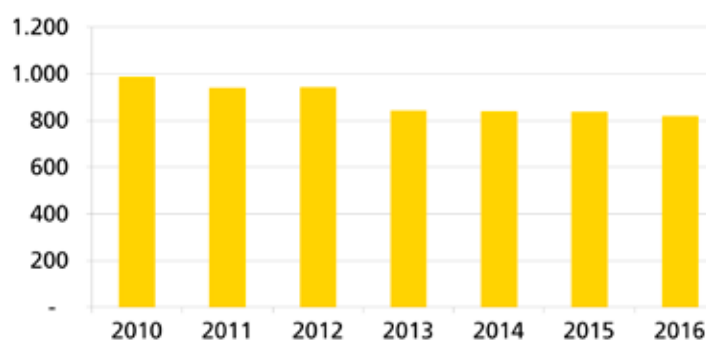
De Universiteit Utrecht heeft de volgende doelstellingen op gebied van energie gedefinieerd: 30% energiebesparing in 2020 en 50% van opgewekte energie duurzaam in 2020. Daarnaast heeft zij de duurzaamheidsambitie om 2030 CO₂ neutraal te zijn, waarbij energie 56% van de CO₂ footprint voor haar rekening neemt. In 2016 heeft de Universiteit Utrecht 12% minder elektriciteit en 5% meer warmte en 12% meer gas (gebouwgebruik) verbruikt dan in 2015.

De nadruk van het huidige Programma Energie ligt op “transitie naar duurzame energie” en “maximaal rendement uit fossiele brandstoffen”. Om de gedefinieerde doelstellingen en de duurzaamheidsambitie te kunnen realiseren stelt de universiteit een meer integrale energiestrategie op. Daarin worden alle aspecten vormgegeven op gebied van techniek, gedrag en organisatie.

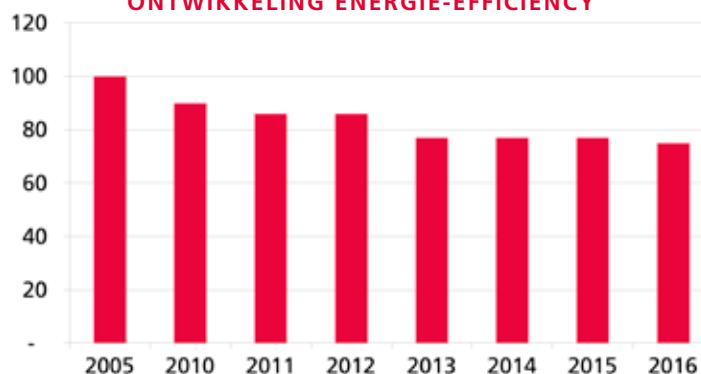
Enkele initiatieven die energiebesparing tot gevolg hebben gehad zijn:

- Het vervangen van de regelkasten Nieuw Gildestein waardoor het warmteverbruik sterk is afgenomen.
- Plaatsen van energiezuinige verlichtingsarmaturen Caroline Bleekergebouw waardoor het elektriciteitsverbruik in dat gebouw is afgenomen.
- Verbouwing van de Spinozahall waardoor 4% minder warmte wordt verbruikt t.o.v. de voorgaande jaren (2010-2013).
- Verbouwing van Janskerkhof 2-3-3a waardoor een daling van het warmteverbruik zichtbaar is. Het complex is voorzien van een lage temperatuur systeem en nieuwe isolatie. In 2016 is het verbruik ca 22% lager dan voor de verbouwing (2010-2013) en 11% ten opzichte van 2015.
- In het Bestuursgebouw is een afstelling gedaan aan de afwasmachine in de keuken op de begane grond waardoor de hoeveelheid warm water die gedurende de dag vanaf de ketel op de 5e verdieping wordt gecirculeerd, sterk is beperkt. Dit levert een besparing op van maar liefst 20% in het gasverbruik.
- Daarnaast is er door de beschikbaarheid van extra motor capaciteit in de Warmte Kracht Centrale (WKC) meer gebruik gemaakt van de WKC (ca 17% t.o.v. de prognose) waardoor het rendement van de gehele bedrijfsvoering (WKC+ketels) 4,5% hoger is.

PRIMAIR ENEGIEVERBRUIK GECORRIGEERD

ONTWIKKELING ENERGIE-EFFICIENCY

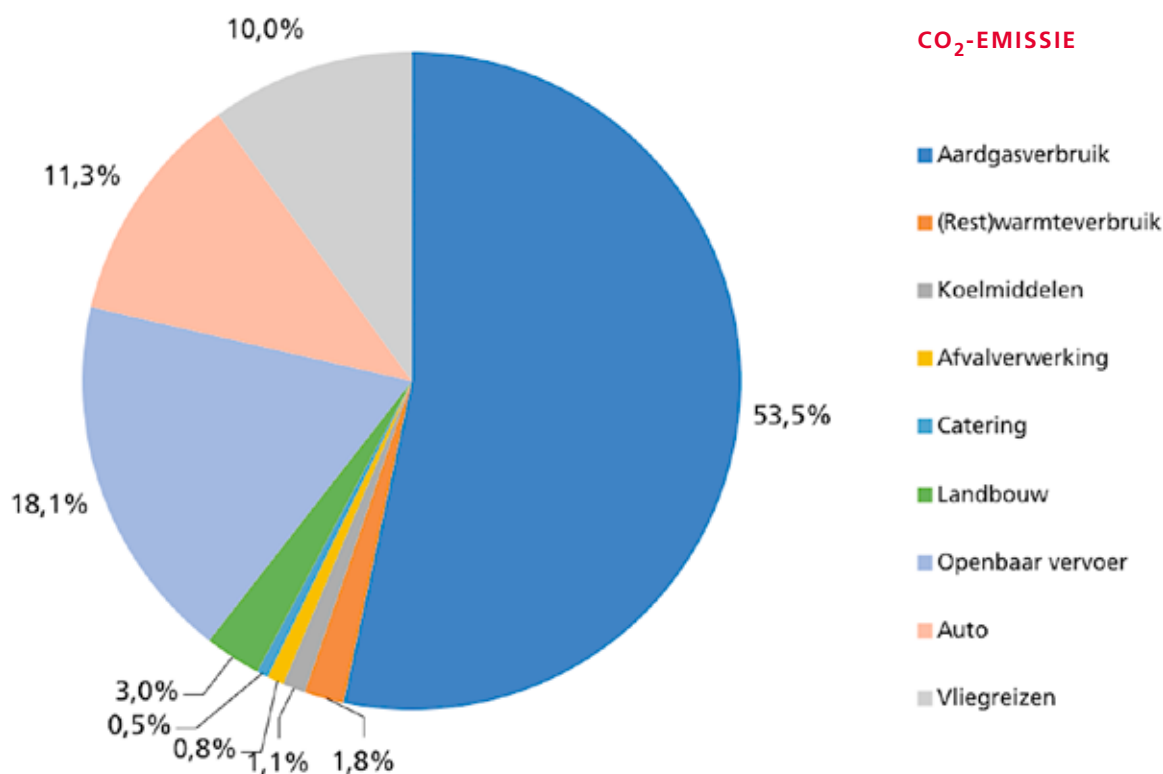
CO₂-emissie

BREEAM

BREEAM In-Use is specifiek gericht op bestaande gebouwen, met als doel om de duurzaamheidsprestaties in de gebruiksfase te kunnen beoordelen en verbeteren. Daarbij kijkt BREEAM In-Use niet alleen naar de gebouweigenschappen (Asset), maar ook naar hoe het gebouw wordt beheerd en gebruikt.

Op basis van eerdere assessments, uitgevoerd bij drie gebouwen voor de onderdelen Asset en Beheer, is inzichtelijk gemaakt wat nodig is om te komen tot BREEAM Excellent. BREEAM Excellent vormt het uitgangspunt, maar kan soms pas gerealiseerd worden als het gebouw gerenoveerd wordt.

Het doel van deze pilot in de drie bestaande gebouwen - te weten Minnaert, David de Wied en Universiteitsbibliotheek in het centrum - was enerzijds te bekijken of BREEAM In-Use een geschikte methode is voor onze bestaande gebouwen, anderzijds om de duurzaamheidsprestaties van deze gebouwen te beoordelen en in kaart te brengen: welke mogelijkheden zijn er om de gebouwen, het beheer en het gebruik te verbeteren? Bij deze pilot waren zowel de Directie Vastgoed & Campus, het Facilitair Service Centrum (FSC) als vertegenwoordigers van de gebruikers van de gebouwen betrokken. Het samenspel tussen deze partijen is van groot belang om tot integrale duurzame gebouwen te kunnen komen. Vervolgens is BREEAM In-Use toegepast als

beoordelmethode in zes renovatieprojecten, onderdeel Asset, met de ambitie Excellent. Daarnaast heeft V&C in samenwerking met de faculteit Sociale Wetenschappen een pilot voor het onderdeel Gebruik uitgevoerd bij twee gebouwen. Hieruit is geconcludeerd dat BREEAM In-Use goed toepasbaar is voor Asset en Beheer, uitgaande van de ambitie Excellent. Deze ambitie wordt in 2017 verder uitgewerkt in met name de financiële haalbaarheid en inpassing in andere programma's, zoals Instandhouding (het gezamenlijk beheren en onderhouden van de gebouwen door FSC en V&C). De ambities worden opgenomen in het strategisch vastgoedplan.

Het onderdeel Gebruik uit BREEAM In-Use is minder geschikt bevonden als methode. Deze methode brengt veel eisen met zich mee waar de gebruiker weinig invloed op heeft en is om die reden niet werkbaar.

In 2017 wordt met de faculteit Sociale Wetenschappen verkend welke alternatieven beter geschikt zijn, waarbij gekeken wordt naar WELL Building. Dit is een methode waarbij meer wordt gekeken naar het welbevinden van de gebruikers van het gebouw.

ZONNEPANELEN

Op de daken van negen gebouwen van de Universiteit Utrecht heeft de universiteit 4600 zonnepanelen geplaatst. Samen zijn die goed voor het opwekken van 1 miljoen kWh elektriciteit (2% van het totale

energieverbruik – vergelijkbaar met het energieverbruik van een jaar van 320 huishoudens). Bovendien bieden de panelen mogelijkheden voor een versterking van de onderzoeks- en onderwijscomponent van betrokken faculteiten.

WARMTE-KOUDE OPSLAG

Tevens realiseerde de universiteit een installatie voor warmte- en koude-opslag in de zuidoosthoek van het Utrecht Science Park ten behoeve van de tweede Life Sciences Incubator en de verwachte nieuwbouw voor experimenteel onderzoek van de faculteiten Diergeneeskunde en Bètawetenschappen.

BEWUSTWORDING DUURZAAMHEID

Als pilotproject om zowel studenten als medewerkers bewustzijn te doen verkrijgen voor duurzaamheid, werden in het Bestuursgebouw prikkelende bordjes opgehangen met informatie over de duurzaamheidsaspecten van het gebouw. De bordjes maken onder meer zichtbaar waarin de universiteit, met behulp van medewerkers en studenten, nog winst zou kunnen boeken. In 2017 wordt deze campagne ook voor andere gebouwen van de universiteit ontwikkeld.

In oktober werd de Duurzame Dag georganiseerd door het programma duurzaamheid en de Green Office. Tijdens deze dag vonden verschillende debatten en workshops plaats die meer inzicht gaven in de verduurzaming van de universiteit, de bijdrage

vanuit onderzoek en de mogelijkheden die student en medewerker zelf hebben om duurzaam te werken en te studeren.

SUSTAINABUL

De Universiteit Utrecht veroverde in 2016 de derde plek en daarmee een Gouden SustainaBul tijdens de jaarlijkse duurzaamheidsranking voor het Hoger Onderwijs.

GREEN OFFICE

De Green Office lanceerde de campagne Sustainable UU, Sustainable me. De eerste uiting van deze campagne bestond uit een bureauzetter met duurzaamheidstips voor studenten en medewerkers. Ook werd 'Green Office on Tour' gelanceerd. Met een mobiele werkplek in de vorm van een bakfiets, organiseerde de Green Office allerlei activiteiten die bewustwording rond duurzaamheid ondersteunen. Daarnaast organiseerde de Green Office verschillende activiteiten, zoals lezingen, filmavonden en workshops, die gericht zijn op informeren en bewustwording rond duurzaamheid. Het programmateam duurzaamheid en de Green Office gaven voorlichting over de verduurzaming van onze universiteit tijdens events als de Onderwijsparade en Train je collega. De Green Office heeft regelmatig voorlichting gegeven bij colleges en op grote studentenevents als de UIT, Careers Day en Orientation Day. Hoogtepunten in het Green Office jaar waren het jaarlijks terugkerende Living Lab Symposium welke de discussie over een vleesvrije universiteit deed opblazen en het duurzame voedsel festival SusTasty. Ook werd er een groot symposium omtrent de Circulaire Economie georganiseerd en ging een nieuwe discussiereeks onder de naam Sustainability Café van start. Bij het Sustainability Café, dat Green Office in 2016 drie keer organiseerde, gaat het om kennis opdoen, kennismaken, bijpraten en discussie. Green Office Utrecht heeft ook een aantal structurele duurzame verbeteringen in gang gezet. Zo resulteerde de IT-campagne in de automatische standby-modus en in een default-instelling met een lagere helderheid van beeldschermen van universiteitscomputers. Op het menu van Sodexo prijkt sinds enkele maanden een drietal nieuwe duurzame lunches die in samenwerking met de Green Office zijn samengesteld. En in de Educatorium-kantine is een heuse ruilbibliotheek geopend.

INFORMATIEBEVEILIGING

Cybercriminaliteit is wereldwijd aan de orde van de dag. Dit inzicht komt ook naar voren uit het Cyberdreigingsbeeld Hoger Onderwijs van SURFnet. Ook bij de universiteiten zien we een toenemend aantal pogingen tot misbruik. Steeds vaker ontvangt

het CERT-UU (Computer Emergency Response Team van de Universiteit Utrecht) meldingen over spoofing en soms zelfs van ransomware. Om voldoende maatregelen hiertegen te kunnen nemen is halverwege 2016 het expertiseteam Informatiebeveiliging opgericht onder leiding van de Corporate Information Security Officer (CISO). Het expertiseteam bestaat onder andere uit Local Information Security Officers per faculteit of dienst die medewerkers adviseren en ondersteunen bij het beveiligen van gegevens binnen onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering. Zij hebben een belangrijke taak in het vergroten van de security awareness binnen de universiteit. Een aantal maatregelen is belegd in de techniek en de processen, maar de belangrijkste sleutel is het gedrag van medewerkers en studenten om bewuster veiliger te werken en studeren. Hiertoe heeft het expertiseteam in 2016 met name ingezet op activiteiten voor medewerkers zoals workshops gegevensclassificatie, persoonlijke advisering, informatiebijeenkomsten en gerichte communicatie en campagnes rond thema's zoals wachtwoorden. Studenten krijgen tips over informatiebeveiliging aangereikt via de studentenwebsite en via foldermateriaal dat tijdens events zoals de Utrechtse Introductie Week (UIT) wordt uitgereikt.

INTERNE RISICOBEEHEERSINGS- EN CONTROLESYSTEEM

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het identificeren en beheersen van de risico's verbonden aan de strategie en de activiteiten van de Universiteit Utrecht en eveneens voor het minimaal jaarlijks (laten) monitoren van de werking van het interne risicobeeheersings- en controlesysteem. Het college van bestuur bespreekt de effectiviteit van de opzet en de werking van het interne risicobeeheersings- en controlesysteem met de auditcommissie en legt daarover verantwoording af aan de raad van toezicht. De Universiteit Utrecht hanteert het uitgangspunt van integraal management waarbij decanen en directeurs primair verantwoordelijk zijn voor het managen van risico's in de bedrijfsvoering. Hierbij worden zij ondersteund door staffuncties die eveneens een belangrijke rol vervullen bij het signaleren van risico's en het implementeren van risico-beperkende maatregelen.

De belangrijkste onderdelen van de interne beheersing zijn:

- Het strategisch plan 2016-2020 van de Universiteit Utrecht, waarin strategische doelen en doelstellingen voor de lange termijn zijn geformuleerd, en de daaruit afgeleide jaarlijkse bestuursagenda's. Het strategisch plan wordt vertaald naar strategische plannen per faculteit

- en universitaire bestuursdienst. Naast monitoring middels kwartaalrapportages, vindt er periodiek bilateraal overleg plaats tussen college van bestuur en faculteiten over doelstellingen en realisaties op het gebied van onderwijs, onderzoek, financiën en personeel;
- Een jaarlijks strategisch risico assessment waarmee de belangrijkste strategische risico's worden geïdentificeerd en gewogen aan de hand van kans en impact. Eveneens wordt geanalyseerd of de bestaande beheersmaatregelen afdoende zijn of dat er aanvullende beheersmaatregelen getroffen dienen te worden;
 - Een control self assessment dat door de onderdelen van de universiteit wordt uitgevoerd;
 - Een cultuur gericht op vertrouwen, hetgeen betekent: recht doen aan professionele autonomie van medewerkers en focus op resultaten in combinatie met heldere verantwoordelijkheden. De Universiteit Utrecht schrapt onnodige interne regelgeving en hanteert een overzichtelijke set van interne regels zoals het bestuurs- en beheersreglement waarin de bevoegdheden van de door het college van bestuur aangestelde beheersfunctionarissen zijn geregeld, inclusief mandatering van bevoegdheden per faculteit c.q. organisatieonderdeel, een regeling met betrekking tot wetenschappelijke integriteit en een code of conduct conform landelijk gemaakte afspraken, de Regeling Nevenwerkzaamheden en een Treasury Statuut dat voldoet aan de Regeling Beleggen en Belenen. De norm met betrekking tot deze interne regels is volledige compliance.
 - Een internal audit functie die werkt in opdracht van het college van bestuur;
 - Een begrotingscyclus die bestaat uit een kaderstelling, begrotingsplannen en een instellingsbegroting. De Universiteitsraad heeft instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting. Het college van bestuur keurt de begrotingsplannen van faculteiten en overige organisatieonderdelen goed. Zij vormen gezamenlijk de instellingsbegroting die wordt goedgekeurd door de raad van toezicht. Op het gebied van huisvesting is er een meerjarige investeringsagenda en zijn financiële kaders vastgesteld waarbinnen de planvorming plaatsvindt. Ten behoeve van rechtmatig inkopen wordt er gewerkt met een inkoop- en aanbestedingskalender en worden gestructureerde spendanalyses uitgevoerd. Monitoring vindt onder andere plaats aan de hand van financiële kwartaalrapportages aan het college van bestuur, met een afschrift aan de raad van toezicht. Deze rapportages bevatten realisatiegegevens en een eindejaarprognose. In 2016 is hier een nieuw dashboard aan toegevoegd met kengetallen.

BESCHRIJVING VAN DE BELANGRIJKSTE RISICO'S EN ONZEKERHEDEN

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste risico's voor de Universiteit Utrecht, die voortdurend in de aandacht staan bij het college van bestuur, met genomen maatregelen om tot mitigatie van deze risico's te komen. De genoemde risico's zijn punt van aandacht in onder meer de planning- en controlcyclus en het periodieke overleg van het college van bestuur met de faculteiten en diensten.

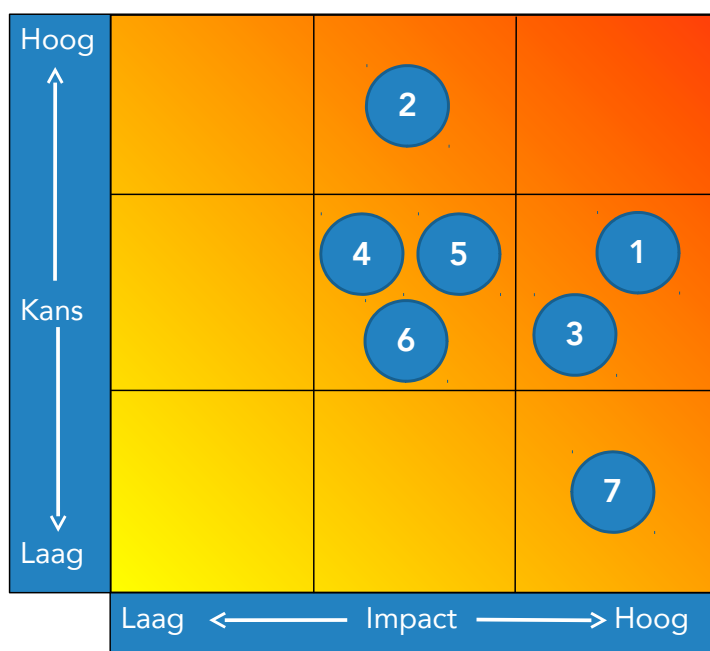
OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKE RISICO'S VOOR DE UNIVERSITEIT UTRECHT

Risicogebied	Risico	Beheersmaatregel
1. Onderwijs, onderzoek, innovatie en valorisatie	1^e geldstroom Als gevolg van veranderende politieke prioriteiten bestaat het risico dat de geldstroom vanuit het rijk terugloopt. Als gevolg hiervan kan de kwaliteit van onderwijs, onderzoek, innovatie en valorisatie onder druk komen te staan.	Een financiële meerjarenstrategie waarin ontwikkelingen in Rijksbaten tijdig verwerkt kunnen worden. Het interne verdeelmodel sluit aan op de incentives van de nationale middelenverdeling en externe ontwikkelingen.
2. Onderzoek, innovatie en valorisatie	2^e en 3^e geldstroom Als gevolg van toenemende concurrentie in het verkrijgen van financiering uit de tweede en derde geldstroom, bestaat het risico dat deze geldstromen teruglopen voor de Universiteit Utrecht met als gevolg dat de kwantiteit en de kwaliteit van onderzoek onder druk komt te staan.	De Universiteit Utrecht versterkt de werkvingskracht door te kiezen voor een beperkt aantal interdisciplinaire strategische thema's en focusgebieden, die aansluiten op nationale en internationale (EU) maatschappelijke prioriteiten. Op de gekozen gebieden vindt een periodieke review plaats. Een ondernemende en op innovatie gericht cultuur wordt gestimuleerd door bestuurders en ondersteund door research support offices.

OVERZICHT VAN DE BELANGRIJKE RISICO'S VOOR DE UNIVERSITEIT UTRECHT (vervolg)

Risicogebied	Risico	Beheersmaatregel
3. Organisatie	Investerings in huisvesting De komende jaren zal er stevig geïnvesteerd worden in onderhoud, renovatie en nieuwbouw van huisvesting. Het risico bestaat dat vastgoedprojecten meer kosten dan begroot en/of langer duren dan gepland en/of hun deliverables niet (volledig) opleveren. Dit kan tot gevolg hebben dat (beoogde) gebruikers van het vastgoed niet optimaal ondersteund worden waardoor de kwaliteit van onderwijs, onderzoek, innovatie & valorisatie onder druk komt te staan.	De Universiteit Utrecht heeft de financiële kaders vastgesteld waarbinnen de planvorming rond vastgoed moet plaatsvinden alsmede een meerjarige investeringsagenda. Eveneens zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar het vastgoedbeleid van de Universiteit Utrecht en zullen de maatregelen, waaronder het formuleren van een strategisch vastgoedbeleid en bijbehorend vastgoedplan, worden geïmplementeerd.
4. Onderzoek, innovatie en valorisatie	Onderzoeksfaciliteiten Als gevolg van veranderende regionale politieke prioriteiten en mogelijkheden, evenals door samenwerkingsverbanden door andere universiteiten, bestaat het risico dat de UU onvoldoende in staat is om hoogwaardige onderzoeksfaciliteiten te realiseren met als gevolg dat de kwaliteit van onderzoek onder druk komt te staan.	De Universiteit Utrecht faciliteert en stimuleert interdisciplinaire samenwerking en investeert eveneens in het bij elkaar brengen van partners in kennisecosystemen waardoor de Universiteit Utrecht een sterk netwerk heeft van kennisinstellingen. Samen met partners zoals het UMCU en anderen op het Utrecht Science Park is de universiteit goed verankerd in de regio. Waar mogelijk wordt gezamenlijk opgetrokken om hoogwaardige onderzoeksfaciliteiten gerealiseerd te krijgen.
5. Onderzoek, innovatie en valorisatie	Samenwerkingsverbanden Als gevolg van samenwerking met partijen waarbij zich incidenten voordoen of die failliet gaan, bestaat het risico dat de universiteit reputatieschade en financiële schade leidt met negatieve gevolgen voor het aantrekken van studenten en onderzoekers en de kwaliteit van onderzoek, innovatie en valorisatie.	De Universiteit Utrecht voert een <i>due diligence</i> -onderzoek uit bij het aangaan van nieuwe samenwerkingsverbanden. In samenwerkingsverbanden houdt de Universiteit Utrecht vast aan haar eigen interne gedragscodes en regelgeving om zo het risico op reputatie- en imagoschade zo gering mogelijk te houden. De Universiteit Utrecht voert een behoedzaam financieel beleid.
6. Onderwijs, onderzoek, innovatie en valorisatie	Aantrekken talent Als gevolg van schaarste van talent en internationale concurrentie om dit talent, bestaat het risico dat de Universiteit Utrecht onvoldoende in staat is om toptalent te werven met als gevolg dat de kwaliteit van onderzoek onder druk komt te staan.	De Universiteit Utrecht richt zich op het versterken van de aantrekkelijkheid van talent uit binnen- en buitenland door het inrichten van een expertise centrum voor werving, het uitvoeren van een internationaliseringsprogramma, de vernieuwing van het tenure track-programma en er worden fondsen ingezet voor het aantrekken van toptalent. Ook richt de Universiteit Utrecht zich op talentontwikkeling binnen de organisatie.
7. Onderzoek, innovatie en valorisatie	Wetenschappelijke integriteit Als gevolg van incidenten op het gebied van wetenschappelijke integriteit, bestaat het risico dat de universiteit reputatie- en imagoschade leidt met als gevolg dat het moeilijker wordt om studenten, onderzoekers en financiële middelen aan te trekken.	Het kwaliteitszorgsysteem Onderzoek van de Universiteit Utrecht zorgt voor periodieke monitoring van de kwaliteit van het onderzoek, in aansluiting op de landelijke onderzoeksvisities. De wetenschappelijke integriteit is tevens geborgd in interne afspraken en regelgeving.

De geïdentificeerde strategische risico's zijn gewogen op basis van kans en impact. De belangrijkste resultaten van deze analyse staan weergegeven in onderstaande matrix.

Universitair Verdeelmodel geëvalueerd

Begin 2016 is het evaluatierapport inzake de werking van het Universitair Verdeel Model door een daartoe ingestelde werkgroep vastgesteld. De Universiteitsraad heeft ingestemd met de conclusies en aanbevelingen van de werkgroep. Bij de opstelling van de kaderbrief 2017 zijn de daaruit voortvloeiende aanpassingen in de werking van het verdeelmodel geïmplementeerd.

Financiën

5.1 FINANCIEEL RESULTAAT 2016

KERNCIJFERS

(x € 1 mln.)	2016	2015
Exploitatieresultaat	14	45
Rijksbijdrage	474	464
Totale baten	812	818
Totale lasten	797	776
Eigen vermogen	477	463

ANALYSE VAN HET FINANCIEEL RESULTAAT 2016

Het gerealiseerde exploitatieresultaat over het boekjaar 2016 bedraagt 14 miljoen euro positief. Bij de begroting 2016 was na enkele jaren van grote overschotten een tekort voorzien van 24 miljoen euro, dat zou worden afgedekt ten laste van de eerder gevormde reserves uit genoemde overschotten. Het positieve resultaat 2016 wordt grotendeels veroorzaakt door enerzijds een bijstelling in de hoogte van de rijksbijdrage in de loop van 2016, anderzijds omvangrijk soms incidentele, overschotten bij faculteiten welke voornamelijk samenhangen met gefaseerde investeringen uit de beleidsmiddelen. In dit boekjaar heeft de eind 2015 ingezette uitbreiding van de wetenschappelijke staf wel geleid tot een forse toename van de personeelslasten in 2016.

INZET VAN DE FINanciële RUIMTE

De positieve saldi van de voorgaande jaren zijn bij faculteiten en op concernniveau aangewend ten behoeve van de vorming van bestemmingsreserves of ter versterking van de algemene reservepositie, waarmee ruimte is gecreëerd voor belangrijke noodzakelijke toekomstige investeringen. De eerder gevormde bestemmingsreserves op concernniveau worden inmiddels ingezet voor de desbetreffende doeleinden voor Onderwijs en Onderzoek, met name het fonds voor faculteitoverschrijdende onderzoek-faciliteiten, additionele toedeling van beleidsruimte-

middelen, waaronder onderwijsfaciliteiten en het fonds voor de facilitering werving toponderzoekers. In 2016 is de besteding hiervan weliswaar op gang gekomen maar blijft nog achter bij de gemaakte ramingen.

Ook het gerealiseerde overschot van 2016 is het gevolg van een zorgvuldig en sober financieel beleid. De organisatie blijkt met vertraging een bestemming te geven aan de aanwezige structurele financiële ruimte.

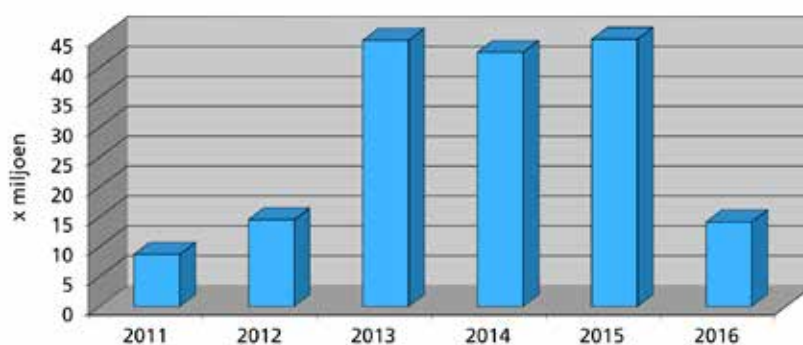
In 2016 is bij met name de alfa/gamma-faculteiten veel extra docentcapaciteit aangetrokken ten behoeve van het kleinschalig intensief onderwijs. Daarmee wordt de beschikbaar gestelde financiële ruimte ten behoeve van een kwaliteitsimpuls ook daadwerkelijk benut, waarmee ook verlichting wordt geboden voor lokaal hoge werkdrucksituaties.

Het positieve resultaat 2016 wordt toegevoegd aan het eigen vermogen van de universiteit.

Rekening houdend met de hierboven genoemde ontwikkeling blijft de financiële positie van de universiteit met een solvabiliteit van boven de 50 onverminderd solide. Dit is ook noodzakelijk met het oog op de toekomstige onvermijdelijke hoge extra investeringen in het vastgoed. Het college van bestuur stelt zich als doel de financieringskosten t.b.v. deze investeringen in balans te houden met de uitgaven voor onderwijs en onderzoek. Dat betekent dat primair de bestaande liquiditeitsruimte maximaal daarvoor zal worden ingezet alvorens nieuwe leningen zullen worden aangegaan. In verband hiermee heeft het college van bestuur besloten het vrij besteedbare positieve exploitatiesaldo op concernniveau van het jaar 2016 primair toe te voegen aan de algemene reserve binnen de kaders van het reservebeleid.

Voor wat betreft de gerealiseerde overschotten bij de faculteiten hebben deze onderdelen voorstellen gedaan voor de bestemming van deze resultaten waarmee het college heeft ingestemd.

EXPLOITATIESALDI 2011 – 2016

HET FINANCIËEL BELEID

Het financiële beleid van de universiteit blijft gericht op het behouden van een positieve balans tussen baten en lasten met daarbij het realiseren van een maximum aan middelen voor onderwijs en onderzoek. De Universiteit Utrecht is financieel gezond en de reguliere bedrijfsvoering is financieel solide, hetgeen ruimte geeft om middelen eerder gevormde reserves additioneel te investeren in de toekomst van de universiteit.

Met het strategisch plan 2016-2020 zijn de ambities van de Universiteit Utrecht voor de komende jaren recent vastgesteld. Dit plan is de leidraad voor de jaarlijkse Bestuursagenda's van het college van bestuur en van de faculteiten en diensten met een vertaling naar de begroting.

De inkomsten uit de 2e en 3e geldstroom blijven de komende jaren een belangrijke rol spelen bij de financiering van de universiteit. Het inmiddels gestarte EU-programma "Horizon 2020" biedt veel nieuwe mogelijkheden voor projectmatig gefinancierd onderzoek, waar tegenover staat dat de competitie toeneemt. De Universiteit Utrecht wil hierin haar voorhoedepositie handhaven dan wel uitbreiden.

Het uitgangspunt blijft dat de middelen zo veel mogelijk voor de primaire taken van de universiteit worden ingezet. Beheersing van de huisvestingslasten in de nabije toekomst blijft hierbij van belang. Binnen het strategisch vastgoedplan van de Universiteit Utrecht zijn de financiële grenzen hiervoor vastgelegd. Daarnaast zal het aandeel van de ondersteuningskosten niet stijgen boven het bij de eerdere prestatieafspraken vastgelegde niveau van 20%.

5.2 RESULTATENREKENING

De hieronder opgenomen toelichting op de jaarrekening 2016 van de Universiteit Utrecht heeft betrekking op de *geconsolideerde jaarrekening*.

EXPLOITATIERESULTAAT 2016

Het jaar 2016 sluit af met een positief exploitatieresultaat van afgerond 14 miljoen euro.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2016

De staat van baten en lasten kan als volgt worden weergegeven (*x € 1 mln.*).

Baten	Begroting		2015
	2016	2016	
Rijksbijdrage OCW	474	448	465
College-, cursus- en examengelden	62	59	59
Baten werk i.o.v. derden	219	238	230
Overige baten	57	47	64
Totaal baten	812	792	818
Lasten			
Personele lasten	501	494	480
Afschrijvingen	63	66	57
Huisvestingslasten	79	79	76
Overige lasten	154	177	163
Totaal lasten	797	816	776
Saldo baten en lasten	15	-24	42
Rentebaten	1		1
Rentelasten	-1		-1
Saldo financiële baten en lasten	-	-	-
Overige baten/lasten	-1	-	3
Netto resultaat	14	-24	45

TOELICHTING OP DE ONTWIKKELING VAN BATEN EN LASTEN

Het positieve resultaat van de universiteit over 2016 wordt grotendeels veroorzaakt door een toename van de Rijksbijdrage en collegegelden ten opzichte van 2015 (totaal + € 12 miljoen). De daling van de baten i.o.v. derden (grotendeels bij geneeskunde) worden nagenoeg geheel gecompenseerd met een even grote daling van de lasten. De personele lasten nemen in 2016 belangrijk toe als gevolg van de uitbreiding van de wetenschappelijke staf. De aanwending van de in voorgaande jaren gevormde reserves blijft in 2016 nog achter bij de verwachtingen. De exploitatie van de faculteiten en diensten in 2016 komt uit op € 19 miljoen positief. Een belangrijke oorzaak van het positieve exploitatiesaldo van de faculteiten zijn tijdelijke overschotten in de besteding van beleidsgelden en de vertraging in de besteding van de bestemmingsreserves. Een belangrijk deel van het resultaat is toegevoegd aan de bestemmingsreserves van de faculteiten.

BATEN

De rijksbijdrage – exclusief overdrachten – komt hoger uit dan het niveau van de begroting in 2016. In 2016 zijn additionele Rijksbijdragen voor in totaal ruim € 16 miljoen toegekend aan de universiteit als gevolg van verhoging van het makro kader door bijstellingen van de referentieramingen van OCW en een bijstelling van de loon en prijscompensatie in 2016 naast de extra toekenning van OCW voor SEO gelden (€ 3 miljoen). Daarentegen is in 2016 de gerealiseerde opbrengst in het kader van het Zwaartekracht-programma met circa € 5 miljoen afgenomen.

De collegegelden nemen in 2016 toe als gevolg van hogere inkomsten uit hoofde van instellings-collegegelden en stijging van het collegegeldtarief.

De baten uit hoofde van contractresearch komen lager uit dan de begroting. In voorgaande jaren was de omzet bij de medische faculteit incidenteel hoog voornamelijk door de uitvoering van een omvangrijke clinical trial. De universiteit richt zich nadrukkelijk op het verbeteren van de positie binnen de Europese Unie, NWO en andere projecten in opdracht van of in samenwerking met derden.

In 2015 was voorts een incidentele bate opgenomen onder overige baten als gevolg van de afkoop van de erfpacht van het RIVM terrein.

LASTEN

De personele kosten in 2016 kunnen als volgt worden geanalyseerd:

	2016	Begroting 2016	2015
Personele lasten	501	494	480
Bij/Af: Kosten reorganisatie	+1	-	-
Af: Kosten overige personele voorzieningen	-6	-	-1
Subtotaal	496	494	479
Af: Daling personele lasten t.g.v. afname contractomzet/zwaartekracht	-5	-14	-
Af: Stijging personele lasten door cao-wijzigingen	-2	-	-
Totaal	489	480	479

De personeelslasten komen aanmerkelijk hoger uit dan de begroting 2016 en het niveau van de 2015. Het gaat dan om de personeelslasten exclusief de dotaties aan voorzieningen, de stijgingen als gevolg van de toename van de contractactiviteiten en de cao-wijzigingen. Een belangrijke oorzaak hiervan is het invullen van vacatures in de 1e geldstroom in 2016. Het aantal fte's per eind 2016 is ten opzichte van 2015 met 185 toegenomen. Het aantal WP steeg met 161 en het OBP steeg met 24 FTE.

De afschrijvingslasten komen in 2016 hoger uit als gevolg van de investeringen in het kader van de bestemmingsreserve UU-brede onderzoeksfaciliteiten.

De overige materiële kosten nemen ten opzichte van de begroting 2015 per saldo af als gevolg van de onderbesteding van beleidsgelden en de afname van het volume van contractresearch.

Het saldo van de financiële baten en lasten komt in 2016 uit op nihil. Ondanks de hoge liquiditeit ontvangt de universiteit door de lage marktrente relatief weinig rente-inkomsten.

VOORUITZICHTEN 2017

In de begroting 2017 wordt uitgegaan van een negatieve exploitatie in 2017 en daarop volgende jaren. Dit tekort zal worden gedekt uit de eerdergenoemde bestemde reserves. Het is duidelijk dat de exploitatie-ontwikkeling van de Universiteit Utrecht in een meerjarig perspectief moet worden geplaatst. Overschotten uit eerdere jaren worden later alsnog ingezet voor onderwijs en onderzoek of gereserveerd voor toekomstige huisvestingsopgaven.

Bij de ontwikkeling van het meerjarige financiële beeld dient nadrukkelijk ook het omvangrijke vastgoedvraagstuk van de Universiteit Utrecht te worden betrokken. De investeringsopgave voor de komende jaren is fors. De Universiteit Utrecht heeft in 2016 een traject in gang gezet om te komen tot een strategisch meerjaren vastgoedplan. Het komend jaar zal in het teken staan van te maken keuzes waarbij het belang van huisvesting voor onderzoek, onderwijs en ondersteuning wordt gewogen tegen financiële randvoorwaarden.

In 2016 is het strategisch plan 2016-2020 gepubliceerd. Met dit strategisch plan zet de Universiteit Utrecht de koers uit voor de komende vier jaren. De begrotingen van universiteit en faculteiten en diensten geven in de komende jaren richting aan de financiële mogelijkheden om dit plan uit te voeren en aan het tempo waarin dit kan gebeuren. Overheidsfinanciering en externe inkomsten zijn hierbij invloedrijke factoren. Daarnaast zullen in bestaande budgetten keuzes gemaakt worden om ruimte te maken voor nieuwe ambities.

De nieuwe strategie wordt zoveel mogelijk ingepast binnen de bestaande financiële kaders van het Universitair Verdeel Model (UVM). Daarbinnen zijn voldoende mogelijkheden om de inzet van beschikbare middelen daar waar nodig om te buigen of te herschikken in overeenstemming met de strategische doelen. Indien een extra financiële stimulans nodig is om de realisatie van specifieke ambities in gang te zetten kunnen tijdelijk middelen van de beleidsruimte van het college van bestuur en van de faculteiten worden ingezet.

Vanaf 2017 zet de uitbreiding van de WP capaciteit door waarbij de eerder gevormde reserves van de faculteiten zullen worden ingezet. Ook de benutting van de bestemmingsreserves op concernniveau zal in 2017 verder worden voortgezet. Voor de Universiteit Utrecht als geheel belooft het verwachte gebruik van financiële reserves een totaalbedrag van ruim 25 miljoen euro, wat in de begroting zichtbaar wordt als een exploitatietekort van dezelfde omvang. Dit tekort wordt echter gedekt uit de genoemde reserves. Daarmee is per saldo sprake van een sluitende begroting

voor het jaar 2017. Ook alle afzonderlijke faculteiten en diensten hebben een sluitende begroting.

Voor wat betreft de ontwikkelingen met betrekking tot de 2^e en 3^e geldstroom staat het EU-subsidieprogramma "Horizon 2020" centraal. Voor de ontwikkeling van de 2e en 3e geldstroomomzet is in de Bestuursagenda een hoger ambitieniveau vastgelegd dan blijkt uit de begroting van de faculteiten.

5.3 BALANS PER 31-12-2016

De balans per 31 december 2016 kan als volgt verkort worden weergegeven:

(x € 1 mln)

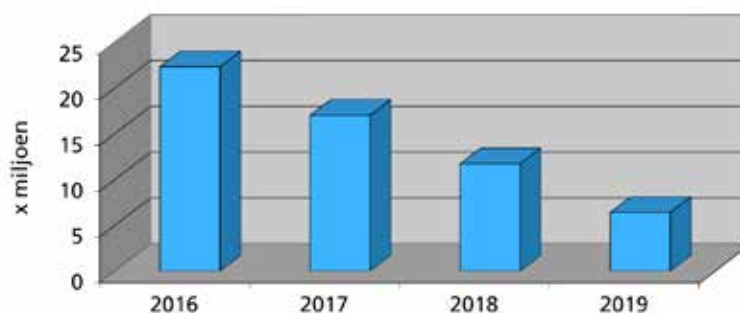
Activa	31-12-2016	31-12-2015
Totaal vaste activa	596	608
Vlottende activa		
Vorraden/ Vorderingen op derden/effecten	62	70
Liquide middelen	207	196
Totaal vlottende activa	269	266
Totaal activa	865	874
Passiva	31-12-2016	31-12-2015
Eigen vermogen	477	463
Voorzieningen	69	73
Langlopende schulden	17	24
Kortlopende schulden	302	314
	388	411
Totaal passiva	865	874

ACTIVA

De vaste activa nemen af met € 12 miljoen. Dit komt door een lager volume investeringen in computersystemen, verbouwingen en nieuwbouw, investeringen in apparatuur en inventaris (€ 50 miljoen) en desinvesteringen (€ 3 miljoen). De afschrijvingen daarentegen bedroegen over 2016 € 57 miljoen (exclusief geneeskunde).

De universiteit staat in de komende jaren voor een omvangrijk programma van grote investeringen in de huisvesting en ICT. Een belangrijk deel zal in de komende tien jaar worden geïnvesteerd. Dit

FINANCIERINGSBEHOEFTE 2016-2019

programma kan niet volledig uit eigen middelen worden gefinancierd. Voor de financiering zal gebruik worden gemaakt van het financieringsarrangement met het ministerie van Financiën (schatkistbankieren).

De liquide middelen zijn toegenomen door de positieve cash-flow in 2016.

PASSIVA

Het eigen vermogen stijgt met € 14 miljoen door het positieve exploitatieresultaat over 2016. Het verloop van het eigen vermogen kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1 mln.)	Stand per 31-12-2015	Saldo mutaties	Stand per 31-12-2016
Algemene reserve	280	36	316
Bestemmings- reserves/fondsen	127	9	136
Reserve verbonden partijen	25	-	25
Herwaarderings- reserve	31	-31	-
Totaal eigen vermogen	463	14	477

In 2016 is een belangrijk deel van het resultaat toegevoegd aan specifieke bestemmingsreserves. De algemene reserve wordt aangehouden als buffer-reserve om niet structurele financiële tegenvallers en risico's te kunnen opvangen en de continuïteit van de universiteit te waarborgen. De omvang van de algemene reserve past binnen de kaders van de solvabiliteits-eis van de universiteit. Met de vorming van bestemmingsreserves worden de faculteiten in staat gesteld deze reserves te benutten voor hun meerjarige financiële planning.

De voorzieningen nemen ten opzichte van 2015 per saldo met € 4 miljoen af voornamelijk door de vrijval van de personele voorzieningen. In 2016 is circa

€ 8 miljoen betaald in het kader van reeds doorgevoerde reorganisaties (salariskosten en FPU-regelingen) en werkloosheidsuitkeringen.

De langlopende schulden nemen af door de jaarlijkse aflossing van de lening bij het ministerie van Financiën.

De kortlopende schulden zijn afgenomen, voornamelijk als gevolg van de lagere verplichting belasting en sociale verzekering en pensioenen. De afdracht is volledig in het boekjaar gerealiseerd.

LIQUIDITEITSONTWIKKELING

Het netto werkkapitaal – inclusief liquide middelen – bedraagt ultimo 2016 € 32,7 miljoen negatief. Ultimo 2015 lag dat bedrag op € 47,2 miljoen negatief. De werkkapitaalpositie geeft weer in hoeverre de universiteit aan haar kortlopende verplichtingen kan voldoen. Deze maatstaf heeft in de praktijk een beperkte waarde vanwege de samenhang met bijvoorbeeld de hoogte van de kortlopende schulden (w.o. verloftegoeden). Het werkkapitaal van de universiteit is in 2016 toegenomen met € 15 miljoen voornamelijk als gevolg van de toename van de liquide middelen en afname van de kortlopende schulden.

Bij de beoordeling van het werkkapitaal moet rekening worden gehouden dat onder kortlopende schulden voor € 175,6 miljoen aan vooruitontvangen bedragen is opgenomen (ultimo 2015: € 157,2 miljoen). Ook hebben de overlopende passiva voor € 20,2 miljoen (2015: € 20,1 miljoen) betrekking op posten die niet direct tot een uitgaande kasstroom leiden. Rekening houdend met de bovengenoemde posten bedraagt het werkkapitaal € 163,1 miljoen positief (2015: € 130,1 miljoen).

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht zoals opgenomen in de jaarrekening.

FINANCIERING

De financieringsbehoefte voor de komende jaren kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1 mln.)	2016	2017	2018	2019
Beginstand financiering	24,4	22,3	17,0	11,7
Netto-financiering	3,1	-	-	-
Aflossingen	-5,2	-5,3	-5,3	-5,3
Eindstand financiering	22,3	17,0	11,7	6,4

Voor de planperiode 2017-2019 blijft de solvabiliteit van de universiteit op het vereiste niveau van minimaal 40%. Bij de beoordeling van de geprognostiseerde liquiditeitspositie dient te worden bedacht dat Universiteit Utrecht tot en met 2018, naast de reeds lopende lening, nog geen gebruik heeft gemaakt van de additionele beschikbare kredietruimte bij het Ministerie van Financiën (Geïntegreerd Middelenbeheer GMB). De liquiditeit van de universiteit kan daardoor tot en met 2019 met het gebruik hiervan op het gewenste niveau blijven inclusief de daarbij benodigde investeringen.

5.4 TREASURYBELEID

In het jaarverslag wordt door een publieke organisatie expliciet verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid ten aanzien van de financiële middelen. De Universiteit Utrecht heeft een treasurystatuut opgesteld in overeenstemming met de OCW regeling "beleggen en belenen" en dat is goedgekeurd door de raad van toezicht.

BELEGGINGEN

De beurswaarde van de effecten bedraagt eind 2016 € 4 miljoen. De gemiddelde rentevergoeding van beleggingen bedraagt circa 1 procent. De resterende looptijd van de beleggingen is circa 5 jaar. Het beleggingsbeleid is primair risicomijdend.

BELENINGEN

De universiteit voert momenteel een omvangrijk investeringsprogramma uit. Dat programma is gericht op de instandhouding van de gebouwen van de universiteit.

Bij het ministerie van Financiën is een lening afgesloten van € 50 miljoen. De looptijd eindigt op 23 december 2019. De rente bedraagt per 31-12-2016: 0,1%. Aflossing vindt plaats in jaarlijkse termijnen van € 5 miljoen. De universiteit heeft ter zake van

deze lening hypothecaire zekerheid verstrekt aan het ministerie van Financiën met een deel van de panden van de universiteit.

5.5 OVERZICHT VERGOEDINGEN AAN EN DECLARATIES VAN BESTUURDERS VOOR INSTELLINGEN ALS BEDOELD IN ARTIKEL 4, DERDE LID RJO

Naar aanleiding van de brief van de staatssecretaris van OCW van 25 november 2011 inzake transparantie declaraties en declaratievoorschriften zijn onderstaand de declaraties opgenomen van het college van bestuur over 2016. De declaraties van het bestuur zijn in overeenstemming met de interne declaratie- richtlijnen van de Universiteit Utrecht.

De Universiteit Utrecht heeft bij de samenstelling van onderstaand overzicht het advies van de VSNU met betrekking tot de uniformering wijze van verantwoording en toerekening van de declaraties van bestuurders als uitgangspunt genomen. Onder declaraties wordt verstaan: vergoedingen voor individueel gemaakte kosten en geleverde diensten. Naast de declaraties zijn hierin ook opgenomen de direct door de universiteit betaalde facturen en afschrijvingen van creditcards opgenomen. De kosten van het dienstvervoer (auto's, chauffeurs en overige kosten) zijn op basis van het gebruik over 2016 toegerekend aan de leden van het college van bestuur. De Universiteit Utrecht heeft sinds een aantal jaren twee dienstauto's voor werk en woon-werk gerelateerd vervoer.

(in €)	mr. M.J. Oudeman	prof. dr. G.J. van der Zwaan	prof. dr. A. Pijpers
Representatiekosten	21	73	68
Reiskosten:			
- Binnenland	113.549	28.985	103.596
- Buitenland	-	1.950	4.802
Overige kosten	1.492	1.560	1.565
Totaal	115.062	32.568	110.031

(Rapportage conform voorgeschreven model OCW)

5.6 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

A GEGEVENSSET

In overeenstemming met de vereisten van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO) geeft de Universiteit Utrecht hierbij inzicht in het verwachte exploitatieresultaat in de komende jaren (2017-2021) en de ontwikkeling van de vermogenspositie. De gegevens zijn ontleend aan de begroting 2017 van de universiteit (goedgekeurd in de vergadering van de Raad van Toezicht van december 2016) met een aanvulling op de exploitatiebegroting voor de jaren 2020 en 2021 (goedkeuring in vergadering van mei 2017).

Op grond van een aanwijzing van OCW moet de scope van de Continuïteitsparagraaf worden verlengd van 3 naar 5 jaren indien sprake is van majeure investeringen. De Universiteit Utrecht verwacht in de periode vanaf 2020 belangrijke investeringen in vastgoed uit te voeren. Om deze reden is onderstaand de balanspositie ne exploitatierekening van de Universiteit Utrecht over een periode van 5 jaar opgenomen.

A 1 Kengetallen

In de komende jaren verwacht de universiteit een geringe stijging van het aantal WP met name veroorzaakt door een toename van de activiteiten in de 2^e en 3^e geldstroom. De ontwikkeling van de omzet contractresearch heeft direct gevolgen voor de inzet van WP bij de universiteit.

Universiteit Utrecht	Realisatie 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Wetenschappelijk Personeel				
Vast	1.258	1.263	1.261	1.258
Tijdelijk	1.940	1.942	1.926	1.921
Totaal Wetenschappelijk Personeel	3.198	3.205	3.187	3.179
Ondersteunend & beheerspersoneel				
Vast	1.963	2.021	2.005	1.991
Tijdelijk	407	367	358	353
Totaal Ondersteunend & beheerspersoneel	2.370	2.388	2.362	2.344
Totaal fte	5.568	5.594	5.550	5.523

De aantallen ingeschreven studenten vertoont naar verwachting de komende jaren een lichte groei gebaseerd op de trend van de afgelopen jaren.

Universiteit Utrecht	Realisatie 2016	Prognose 2017	Begroting 2018	Prognose 2019	Prognose 2020
Bekostigde Bachelorstudenten	18.887	18.736	18.850	18.945	19.016
Bekostigde Masterstudenten	10.538	10.596	10.516	10.533	10.577
Totaal	29.425	29.332	29.366	29.478	29.593

A 2 Meerjarenbegroting

Op grond van nadere voorschriften van OCW moet de scope van de Continuïteitsparagraaf worden verlengd van 3 naar 5 jaren als er sprake is van majeure investeringen in deze periode.

Balans

Op basis van de meerjarige exploitatiebegroting 2017-2021 en de meerjarige investeringsbegroting 2017-2021 kan de onderstaande balansprognose opgesteld.

Universiteit Utrecht bedragen in M€	Realisatie 2016	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Vaste activa						
- Gebouwen/apparatuur	571	602	618	642	671	700
- Overige vaste activa	25	27	27	27	27	27
Totaal vaste activa	596	629	645	669	698	727
Vlottende activa						
- Voorraden	1	1	1	1	1	1
- Vorderingen	61	69	69	69	69	70
- Liquiditeiten	207	144	100	50	60	38
Totaal vlottende activa	269	214	170	120	130	109
Totaal activa	865	843	815	789	828	836
Eigen vermogen	478	453	434	418	428	438
Voorzieningen	69	75	71	68	68	68
Langlopende schulden	17	12	7	1	31	29
Kortlopende schulden	301	304	303	302	301	301
Totaal passiva	865	843	815	789	828	836
Solvabiliteitsratio	55%	54%	53%	53%	52%	52%

TOELICHTING

Vaste activa

In onderstaand overzicht wordt een prognose van de investeringen in vastgoed, ICT en overige investeringen (m.n. apparatuur) weergegeven voor de jaren 2017-2021.

Universiteit Utrecht bedragen in k€	Begroting 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Investeringsvastgoed					
Investeringsuitgaven	74,1	68,5	78,3	80,0	80,0
Afschrijvingen huisvesting	49,1	50,8	53,4	50,7	50,7
Investerings ICT (centraal)					
Investeringsuitgaven	6,1	6,1	4,6	4,6	4,6
Afschrijvingen ICT	4,8	6,0	4,6	4,6	4,6
Investerings Overig					
Investeringsuitgaven	16,0	9,0	10,3	10,4	10,4
Afschrijvingen	11,0	11,0	11,0	11,0	10,4
Totaal investeringen - afschrijvingen	31,3	15,8	24,2	28,7	29,3

De investeringen zijn bepaald door Vastgoed & Campus op basis van het vastgoedprogramma van de Universiteit Utrecht. Er wordt volop gewerkt aan de gebouwen van de Universiteit Utrecht en de ruimtelijke inrichting. Daarbij ligt het accent op de vervanging van de bouw uit de jaren zeventig en tachtig.

Tot en met 2017 zijn de werkzaamheden geconcentreerd in de westhoek van De Uithof. Verder in de toekomst staan grote projecten bij DGK en Bèta in de planning. Naast nieuwbouw is het onderhoud en de instandhouding van de gebouwen van de Universiteit Utrecht een belangrijk speerpunt.

In het kader van het Strategisch Vastgoed Plan 2016-2030 zullen in 2017 belangrijke keuzes worden gemaakt in de meerjarenplanning van de vastgoedinvesteringen. Die keuzes moeten passen binnen de daartoe vastgestelde financiële regelgrenzen. Daarmee zal worden geborgd dat het totaal van de woonlasten van de Universiteit Utrecht (huisvestings- en facilitaire lasten) niet zal uitkomen boven 15% van de totale omzet (enkelvoudige jaarrekening).

De ICT investeringen betreffen voornamelijk de concern systemen van de universiteit. Onder 'investeringen overig' worden onder andere begrepen de investeringen in onderzoeksapparatuur. Deze investeringen zijn mede afhankelijk van externe financiering. De overige investeringen laten een stijging zien in 2017 als gevolg van de voorgenomen investeringen uit het apparaatfonds. In de meerjarenbegroting wordt ervan uitgegaan dat de afschrijvingslasten van de overige investeringen min of meer op een gelijk niveau zullen blijven.

Flottende activa

Onder vlottende activa zijn o.a. begrepen de voorraden, de te factureren kosten voor projecten, debiteuren en de liquide middelen. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de liquide middelen weergegeven. Dit overzicht is gebaseerd op de verwachte exploitatieresultaten voor de jaren 2017 tot en met 2021 en de voor dezelfde jaren geprognosticeerde investeringsuitgaven.

Universiteit Utrecht <i>bedragen in k€</i>	Begroting 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Beginstand liquiditeiten (in balans)	207,0	144,1	99,7	49,9	59,5
Exploitatieresultaat	-25,3	-18,9	-16,0	10,0	10,0
Investeringen onroerend goed	-74,1	-68,5	-78,3	-80,0	-80,0
Investeringen overige activa (incl. ICT)	-22,1	-15,1	-14,9	-15,0	-15,0
Afschrijvingen onroerend goed	49,1	50,8	53,4	50,7	50,7
Afschrijvingen overige activa (incl. ICT)	15,8	17,0	15,6	15,6	15,0
Mutaties voorzieningen, werkkapitaal	-1,0	-4,4	-4,2	-1,4	-0,1
Netto financiering	-5,3	-5,3	-5,3	29,7	-1,8
Eindstand liquiditeiten (in balans)	144,1	99,7	49,9	59,5	38,3

Bij de beoordeling van de geprognoseerde liquiditeitspositie dient te worden bedacht dat Universiteit Utrecht tot en met 2019, naast de reeds lopende lening, nog geen gebruik heeft gemaakt van de additionele beschikbare kredietruimte bij het Ministerie van Financiën (Geïntegreerd Middelenbeheer GMB). De liquiditeit van de universiteit kan daardoor tot en met 2020 op het gewenste niveau blijven inclusief de daarbij benodigde investeringen.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen daalt met de in deze begroting opgenomen geconsolideerde exploitatieresultaten voor de jaren. Ultimo 2021 bedraagt het eigen vermogen naar verwachting 52% van het balanstotaal. De reserves van faculteiten maken onderdeel uit van het eigen vermogen.

Voorzieningen

Onder voorzieningen worden de personele voorzieningen ten behoeve van reorganisaties en werkloosheidsuitkeringen, voorzieningen voor milieuverplichtingen en overige voorzieningen opgenomen.

Langlopende schulden

In deze post zijn de leningen opgenomen ten behoeve van de vastgoedinvesteringen. In de tabel onder aan de pagina, wordt het verloop van de post langlopende schulden weergegeven.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan uit verplichtingen betreffende crediteuren, vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen voor contractresearch en subsidieonderzoek en fiscale verplichtingen.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio is het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen en geeft aan in

welke mate de organisatie in staat is haar schulden op langere termijn te kunnen blijven voldoen.

Het college van bestuur hanteert een minimum norm voor de solvabiliteit van 40%.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

De universiteit heeft over de jaren 2013 tot en met 2016 positieve exploitatiesaldi gerealiseerd. De positieve saldi zijn bij faculteiten en op concernniveau aangewend ten behoeve van de vorming van bestemmingsreserves of ter versterking van de algemene reservepositie, waarmee ruimte is gecreëerd voor belangrijke noodzakelijke toekomstige investeringen. De eerder gevormde bestemmingsreserves op concernniveau worden inmiddels ingezet voor de desbetreffende doeleinden voor Onderwijs en Onderzoek, met name het fonds voor faculteit overschrijdende onderzoekfaciliteiten, additionele beleidsruimte-middelen, waaronder onderwijsfaciliteiten, het fonds voor de facilitering werving toponderzoekers, versterking reputatie Universiteit Utrecht, en inhaalslag ICT investeringen.

Vanaf eind 2015 is bij met name de alfa/gamma-faculteiten veel extra docentcapaciteit aangetrokken ten behoeve van het kleinschalig intensief onderwijs. De faculteitsbegrotingen laten zien dat in 2017 een deel van eerder bij hen gevormde reserves zullen worden ingezet. Ook de benutting van de hierboven genoemde bestemmingsreserves op concernniveau zal in 2017 worden voortgezet. Voor de Universiteit Utrecht als geheel belooft het verwachte gebruik van financiële reserves een totaalbedrag van ruim 25 miljoen euro, wat in de begroting 2017 zichtbaar wordt als een exploitatietekort van dezelfde omvang. Dit tekort wordt echter gedekt uit de genoemde reserves. Daarmee is per saldo sprake van een

TABEL LANGLOPENDE SCHULDEN
Universiteit Utrecht

	Prognose 2017	Prognose 2018	Prognose 2019	Prognose 2020	Prognose 2021
Beginstand langlopende schulden	17,1	11,8	6,5	1,2	30,9
Aflossing bestaande leningen	-5,0	-5,0	-5,0	-	-
Ministerie van Financiën	-	-	-	-	-1,5
Aflossing 'nieuwe' leningen	-	-	-	-	-
Opname lening	-	-	-	30,0	-
Subtotaal	-5,0	-5,0	-5,0	30,0	-1,5
Overige mutaties					
Aflossing leaseverplichting/erfpacht	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Subtotaal	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Eindstand langlopende schulden	11,8	6,5	1,2	30,9	29,1

sluitende begroting voor de jaren 2017 tot en met 2021.

De trend van grote overschotten van de afgelopen jaren is daarmee omgekeerd. Daarbij past een kanttekening dat hierbij voorzichtigheid moet worden betracht. De ruimte uit reserves heeft een eenmalig karakter, die niet inzetbaar is voor structurele uitgaven. De 1e geldstroombekostiging (rijksbijdrage + collegegelden) laat vanaf 2017 een daling in het vrij besteedbare deel zien, die ten koste gaat van de huidige ruimte in de structurele exploitatie. Deze daling wordt verklaard door het geleidelijk teruglopende aandeel van de Universiteit Utrecht in de landelijke studentenpopulatie.

De begroting 2017 bevat tevens een doorkijk naar de jaren 2018 en 2019, waarbij opnieuw zichtbaar wordt dat de gevormde reserves in die jaren zullen worden ingezet. Uiteraard past hierbij de kanttekening dat er op voorhand onzekerheid is ten aanzien van het tempo waarmee die onttrekkingen zullen plaatsvinden. Deze ontwikkeling zal - ook in 2017- nauwgezet worden gemonitord.

De begrote exploitatie over de jaren 2017-2021 kan als volgt worden weergegeven.

EXPLOITATIEREKENING

(bedragen in M€)	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Rijksbijdrage	474	455	454	452	452	452
Collegegelden	62	63	62	62	62	62
Baten werk in opdracht van derden	219	233	234	234	234	234
Overige baten	57	47	49	49	49	49
Totaal baten	812	798	799	797	797	797
Personele lasten	501	507	503	500	483	483
Afschrijvingen	63	67	71	69	66	66
Huisvestingslasten	79	78	75	76	76	76
Overige lasten	154	171	169	168	162	162
Totaal Lasten	797	823	818	813	787	787
Saldo baten en lasten	15	-25	-19	-16	10	10
Saldo financiële baten en lasten	-1	-	-	-	-	-
Exploitatiesaldo	14	-25	-19	-16	10	10

De negatieve resultaten over de periode 2017 tot en met 2019 komen ten laste van reeds gevormde bestemmingsreserves. Na deze onttrekking komt het resterende exploitatiesaldo uit op nihil.

TOELICHTING BIJ DE AFZONDERLIJKE POSTEN VAN DE PROGNOSE 2017-2021

Bij de opstelling van de begroting 2017 is rekening gehouden met de meest actuele inzichten in de ontwikkeling van rijksbijdrage bekostiging (1e geldstroom) en de ontwikkeling van 2e en 3e geldstroom.

RIJKSBIJDRAGE

De ontwikkeling van de Rijksbijdrage is gebaseerd op de meest actuele informatie uit de OCW begroting 2017. In de OCW-begroting 2017 wordt de verdeling van het meerjarige macrokader over de universiteiten alleen gegeven voor het jaar 2017. De raming van het lumpsumdeel voor 2018 en 2019 is daarom gebaseerd op het naar de toekomst doortrekken van het in 2017 'gerealiseerde' aandeel van de Universiteit Utrecht in het macrobudget.

De aan de OCW-begroting 2017 ontleende cijfers zijn op loon/prijspeil 2016. Bij het opstellen van de kaderbrief is op basis van de toen bekende gegevens een inschatting gemaakt van de loonbijstelling over zowel 2016 als 2017.

Bij de raming van de rijksbijdrage zijn in de begroting diverse aannames gedaan. Op diverse onderdelen dient landelijk nog besluitvorming plaats te vinden waarbij deels besluiten voor latere jaren pas na de verkiezingen van 2017 zullen worden genomen. Belangrijke thema's daarbij zijn de Strategische Agenda voor het Hoger Onderwijs en de verdere uitwerking van de Nationale Onderzoekagenda. In de begroting 2017 wordt uitgegaan van een positieve bijstelling in het vrij besteedbare deel van de rijksbijdrage van ruim M€ 5 ten opzichte van de bij de kaderbrief opgestelde raming. Van deze M€ 5 is reeds M€ 3 doorgegeven aan faculteiten en diensten ten behoeve van een compensatie in de doorwerking uit 2016 van stijging van salarislasteren in de 1e geldstroom en is M€ 0,8 ingezet voor overige bijstellingen.

Bij deze geraamde positieve bijstelling is rekening gehouden met het recente besluit van de minister van OCW m.b.t. de continuering van middelen welke samenhangen met de positieve evaluatie van de prestatieafspraken. Verder is ervan uitgegaan dat de aangekondigde verlaging van de promotiepremie budgettair neutraal zal zijn voor de Universiteit Utrecht. Een definitieve bevestiging hiervan is nog niet ontvangen. Voorts is in de begroting geen

rekening gehouden met een eventuele compensatie voor loon- en prijsontwikkeling in de baten van de Universiteit Utrecht. Faculteiten en diensten hebben cf. de begrotingsrichtlijn bij de raming van de personeelslasten wel rekening gehouden met een indexatie van 1%. De recente door het ABP aangekondigde verhoging van de pensioenpremie zorgt inmiddels al voor een verhoging van 1,2%. Mogelijke effecten van cao aanpassingen zullen hier nog bovenop komen. Het belang van externe compensatie is daarmee duidelijk.

Uit het meerjarige beeld blijkt dat het vrij besteedbare deel van de rijksbijdrage na verwerking van de loon- en prijscompensatie min of meer stabiel blijft. Indien echter wordt gecorrigeerd voor de compensatie voor loon- en prijsontwikkeling is sprake van een geleidelijke daling. Deze daling wordt veroorzaakt door het enigszins teruglopende relatieve marktaandeel van de universiteit in het aantal ingeschreven studenten. Deze ontwikkeling is niet onverwacht omdat de universiteit geen expliciete groeistrategie heeft en vooral kiest voor kwaliteit boven kwantiteit. Indien kwaliteit zich vertaalt in een groter dan landelijk gemiddelde groei van het diploma-rendement wordt het effect van het teruglopende studentenaandeel budgettair (deels) gecompenseerd.

In de OCW-cijfers zijn de rijksbijdragen van de instellingen na 2017 niet verbijzonderd. In deze begroting is het aandeel van de Universiteit Utrecht in het meerjarige macrokader daarom geraamd op basis van het in 2017 gerealiseerde aandeel van de Universiteit Utrecht. In het parameterafhankelijke deel is daarbij rekening gehouden met een verdere terugloop van het marktaandeel.

Over de verdeling van de middelen die vanaf 2018 vrijkomen uit het studievoorschot wordt door OCW nog geen informatie verstrekt. Evenals in de Kaderbrief 2017 wordt er daarom weer van uit gegaan dat de Universiteit Utrecht naar rato van de onderwijsbekostiging meedeelt in de landelijk beschikbaar gestelde middelen.

COLLEGEGELDEN

Bij de collegegelden worden vier categorieën onderscheiden.

Wettelijk collegegeld (regulier en gedifferentieerd)

Studenten die afkomstig zijn uit landen die behoren tot de Europese Economische Ruimte (EER) en die niet eerder een graad hebben behaald betalen het wettelijke collegegeld. Dat betreft de overgrote meerderheid van de studenten.

Bij het University College wordt een verhoogd wettelijk collegegeld gehanteerd in het kader van de wettelijke mogelijkheden tot collegegeld-differentiatie.

Instellingstarieven voor studenten die reeds een graad hebben

Het uitgangspunt voor deze groep studenten is dat het instellingscollegegeld gelijk dient te zijn aan de bekostiging die de Universiteit Utrecht ontvangt voor een reguliere student (d.w.z. rijksbijdrage en wettelijk collegegeld). Voor 2016-2017 zijn collegegeldtarieven voor studenten die reeds een graad hebben herijkt op de bekostigingssituatie in 2016. Om te zorgen dat de instellingscollegegelden op een stabiele wijze gekoppeld blijven aan de feitelijke bekostiging van de reguliere studenten zullen de tarieven om de 3 jaar worden herijkt op basis van de gemiddelde ontwikkeling van de bekostiging in de drie voorafgaande jaren. Deze herijking zal voor het eerst plaatsvinden bij de vaststelling van de tarieven voor studiejaar 2019-2020. In de tussenliggende jaren volgen de instellingscollegegelden de indexering van het wettelijke collegegeld.

Instellingscollegegelden voor niet EER-studenten

Met ingang van 2016-2017 is besloten om de instellingstarieven voor niet EU/EER studenten aan te laten sluiten bij hetgeen internationaal gangbaar is, dat wil zeggen dat de hoogte meer marktconform is. De opleidingen kunnen hierbij maatwerk leveren omdat zij de bevoegdheid hebben gekregen om tuition fee waivers en beurzen te verstrekken. Ook deze tarieven zullen om de 3 jaar opnieuw worden geijkt op de ontwikkelingen op de internationale onderwijsmarkt, voor zover relevant voor de Universiteit Utrecht. Deze herijking zal voor het eerst plaatsvinden bij de vaststelling van de tarieven voor studiejaar 2019-2020. In de tussenliggende jaren wordt de indexering van het wettelijke collegegeld gevolgd.

Vergoeding pre-master trajecten.

Om door te stromen naar een universitaire master, kunnen hbo-studenten deelnemen aan een schakeltraject. Hiermee werken ze de kennisachterstand weg die ze hebben ten opzichte van wo-studenten die een bijbehorende bacheloropleiding hebben afgerond. Ook universitaire studenten kunnen hier gebruik van maken, als zij een master willen volgen in een andere richting dan hun bachelor. Universiteiten zijn verplicht om schakeltrajecten aan te bieden, maar krijgen hiervoor geen bekostiging van de overheid. Door de Wet Kwaliteit in Verscheidenheid mag vanaf studiejaar 2013-2014 voor trajecten vanaf zestig studiepunten slechts anderhalf keer het wettelijk collegegeld gevraagd worden. Het wetsvoorstel Studievoorschot regelt dat vanaf studiejaar 2017-2018 het te vragen bedrag aan studenten nog verder wordt teruggebracht naar maximaal één keer het wettelijk collegegeld en zal vanwege een wetwijziging per 1 september 2017 het premastertarief, al naar gelang de studielast, een evenredig deel zijn van het wettelijk tarief.

Op de instellingscollegegelden genoemd onder b, c en d wordt een centrale inhouding van 20% toegepast als bijdrage aan de kosten van huisvesting en ondersteuning.

BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN

De begroting van de baten werk in opdracht van derden voor de komende drie jaar ligt op hetzelfde niveau als 2016. Het is duidelijk dat voor de ontwikkeling van de 2e en 3e geldstroomomzet in de Bestuursagenda een hoger ambitieniveau is vastgelegd dan blijkt uit de ingediende begrotingen. Het College zal deze ontwikkeling nader bespreken met de decanen van de faculteiten.

OVERIGE BATEN

In de categorie overige baten worden o.a. de opbrengsten van detachering van personeel, de verhuur van onroerend goed & verkoop van materiaal gepresenteerd.

PERSONEELSLASTEN

Deze lasten bestaan uit de door de onderdelen van de universiteit begrote personeelslasten zoals salarissen, sociale lasten, pensioenlasten, inhuur personeel en overige personele lasten. Ten opzichte van 2016 nemen de personele lasten toe als het gevolg van het inzetten van de middelen voor o.a. Kleinschalig Intensief Onderwijs en om de werkzaamheden in de zwaartekrachtprogramma's en de strategische thema's uit te voeren.

OVERIGE MATERIËLE LASTEN

De post overige materiële lasten bestaat o.a. uit directe lasten voor onderwijs en onderzoek (projecten) en de bedrijfsvoering.

HUISVESTINGSLASTEN

De huisvestingslasten bestaan uit o.a. huur van gebouwen, energiekosten, dagelijks onderhoud en schoonmaakkosten voor de gebouwen van de Universiteit Utrecht..

AFSCHRIJVINGEN

De afschrijvingskosten bestaan voor circa ¾ uit afschrijvingskosten van gebouwen. Het overige deel bestaat uit afschrijvingen van ICT en investeringen in overige infrastructuur. Met ingang van 2016 zijn ook de afschrijvingen van de UU-brede onderzoeksfaciliteiten opgenomen waar ultimo 2013 een bestemmingsreserve voor gevormd is.

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Het saldo van financiële baten en lasten omvat rentelasten van opgenomen middelen, rentebaten op geldmiddelen en valutaresultaten. De rentelasten behorende bij de financieringsbehoefte zijn structureel van aard en berekend op basis van de

liquiditeitsprognose voor de komende jaren (zie Hoofdstuk 6). Daarnaast zijn de renteverplichtingen van de lopende leningen en leaseverplichtingen begrepen in de financiële baten en lasten.

B OVERIGE RAPPORTAGES

De rapportage met betrekking tot het interne risicobeheersingssysteem- en controlesysteem (B1) en de beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden (B2) zijn opgenomen in hoofdstuk 6 Bedrijfsvoering.

5.7 PRIVATE ACTIVITEITEN

In 2016 zijn door de Universiteit Utrecht geen gelden uit de rijksbijdrage aangewend voor investeringen in private activiteiten die niet in lijn zijn met de werkzaamheden waarvoor de instelling een rijksbijdrage ontvangt van de overheid. Voor zover van toepassing zijn deze activiteiten ondergebracht in aparte rechtspersonen (Universiteit Utrecht Holding BV en Stichting Incubator).

5.8 BESTUURSVERKLARING

Het college van bestuur bevestigt hierbij (conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs) dat alle bij het college van bestuur bekende informatie, van belang voor de controleverklaring bij de jaarrekening en de bekostigingsgegevens, ter beschikking heeft gestaan aan de instellingsaccountant. Tevens verklaart het college van bestuur niet betrokken te zijn geweest bij onregelmatigheden, zoals bedoeld in de hiervoor genoemde regeling.

Utrecht, 10 mei 2017

Jaarrekening 2016

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer	58
Geconsolideerde balans per 31 december 2016	59
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2016	60
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016	61
Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2016	62
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling	62
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2016	70
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2016	83
Enkelvoudige jaarrekening per 31 december 2016	93
Enkelvoudige balans per 31 december 2016	93
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016	94
Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2016	95
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2016	95
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016	104
Resultaatbestemming	108
Overige gegevens	109
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	109

Leeswijzer

In de jaarrekening wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de financiële positie van de Universiteit Utrecht over het verslagjaar 2016. In dit verslag is de financiële informatie van de universiteit opgenomen. De volgende documenten zijn hierin opgenomen:

Toelichting:

<i>Jaarrekening</i>	De jaarrekening van de universiteit wordt opgemaakt volgens de inrichtingsvereisten van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ). Voor onderwijsinstellingen is een aparte RJ-richtlijn ontwikkeld (RJ 660). Deze richtlijnen geven specifiek aan welke toelichtingen en specificaties in de jaarrekening moeten worden opgenomen. De geconsolideerde jaarrekening heeft betrekking op de universiteit samen met haar deelnemingen en verbonden partijen welke geconsolideerd moeten worden.
<i>Balans</i>	De vermogenspositie van de universiteit is weergegeven in de balans . De activazijde van de balans geeft aan op welke wijze de middelen van de universiteit zijn vastgelegd. De financiering van deze middelen uit eigen en vreemd vermogen is weergegeven aan de passivazijde. De activa worden onderscheiden in vast en vlottend, waarbij als criterium geldt de mate van duurzaamheid van de inzet voor de universiteit. De vaste activa bewijzen de universiteit meerdere jaren diensten. Voorraden, vorderingen en liquide middelen worden tot de vlottende activa gerekend.
<i>Staat van baten en lasten</i>	In de staat van baten en lasten wordt inzicht gegeven in de omvang van de afzonderlijke baten en lasten over het boekjaar 2016. Het nettoresultaat is bepaald volgens het baten-en-lastenprincipe. Alle baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.
<i>Kasstroomoverzicht</i>	Het kasstroomoverzicht geeft een overzicht van de herkomst en besteding van middelen (cashflow). Hierbij wordt de aansluiting weergegeven met de mutatie in de geldmiddelen.
<i>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</i>	In de waarderingsgrondslagen wordt voor elke afzonderlijke post van de balans en de staat van baten en lasten aangegeven hoe de bepaling en waardering heeft plaatsgevonden.
<i>Toelichting op de posten in de jaarrekening</i>	In de toelichting bij de balans en staat van baten en lasten worden de afzonderlijke posten van de balans en de staat van baten en lasten nader toegelicht. Deze toelichting bestaat voornamelijk uit voorgeschreven (verplichte) mutatieoverzichten en specificaties teneinde de samenstelling van deze posten te kunnen raadplegen.
<i>Enkelvoudige jaarrekening</i>	De enkelvoudige balans en staat van baten en lasten hebben betrekking op de cijfers van de universiteit met uitzondering van de deelnemingen en andere gelieerde instellingen welke in de consolidatie worden betrokken.
<i>Niet uit de balans blijvende verplichtingen</i>	Hierin zijn opgenomen verplichtingen van de Universiteit Utrecht welke niet in de balans tot uitdrukking komen.
<i>Overige gegevens</i>	In de overige gegevens zijn de controleverklaring en de resultaatbestemming opgenomen.
<i>Bijlagen</i>	In de bijlagen zijn een aantal nadere toelichtingen en specificaties opgenomen.

Geconsolideerde balans per 31 december 2016

(na resultaatbestemming)

(x € 1.000)

1	Activa	31-12-2016	31-12-2015
	Vaste activa		
1.1	Immateriële vaste activa	15.204	15.422
1.2	Materiële vaste activa	571.322	581.863
1.3	Financiële vaste activa	9.685	11.176
	Totaal vaste activa	596.211	608.461
	Vlottende activa		
1.4	Vorraden	1.122	1.149
1.5	Vorderingen	60.891	68.916
1.7	Liquide middelen	206.972	195.558
	Totaal vlottende activa	268.985	265.623
		865.196	874.084
2	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
	Groepsvermogen		
2.1	Eigen vermogen	477.141	463.167
2.2	Minderheidsbelang derden	378	245
	Totaal groepsvermogen	477.519	463.412
2.3	Voorzieningen	68.886	73.493
2.4	Langlopende schulden	17.136	24.359
2.5	Kortlopende schulden	301.655	312.820
	Totaal voorzieningen en schulden	387.677	410.672
		865.196	874.084

Ratio's	2016	2015	2014	2013	2012
- Solvabiliteit	0,55	0,53	0,50	0,48	0,42
- Current ratio	0,89	0,85	0,77	0,78	0,86
- Nettowerkkapitaal	-32.670	-47.197	-70.317	-62.479	-37.344

De **solvabiliteitsratio** is het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen en geeft aan in welke mate de organisatie in staat is haar schulden op langere termijn te kunnen blijven voldoen.

De **current ratio** is het totaal van de vlottende activa gedeeld door de schulden op korte termijn en geeft aan in welke mate de organisatie in staat is haar schulden op korte termijn te voldoen.

Het **nettowerkkapitaal** geeft het saldo aan van vlottende activa minus kortlopende schulden.

Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2016

(x € 1.000)

3	Baten	Begroting		
		2016	2016	2015
3.1	Rijksbijdragen	473.667	447.618	464.337
3.3	College-, cursus- en examengelden	62.006	59.463	59.161
3.4	Baten werk in opdracht van derden	219.398	237.850	230.257
3.5	Overige baten	57.107	46.556	63.992
	Totaal baten	812.178	791.487	817.747
4	Lasten			
4.1	Personele lasten	501.382	494.190	480.072
4.2	Afschrijvingen	62.625	65.741	56.611
4.3	Huisvestingslasten	78.976	78.849	75.867
4.4	Overige lasten	154.174	177.079	163.663
	Totaal lasten	797.157	815.859	776.213
	Saldo baten en lasten	15.021	-24.372	41.534
5	Financiële baten en lasten	350	67	553
	Resultaat	15.371	-24.305	42.087
6	Belastingen	-88	-	3
7	Resultaat deelnemingen	-1.176	-	2.654
		-1.264	-	2.657
	Resultaat na belastingen	14.107	-24.305	44.744
8	Aandeel derden in resultaat	-41	-	6
	Nettoresultaat	14.066	-24.305	44.750

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2016

(x € 1 mln.)		2016	2015
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>			
	Saldo baten en lasten	15,0	41,5
	Aanpassingen voor:		
4.2	Afschrijvingen	60,9	55,1
2.3	Mutaties voorzieningen	-4,6	-8,3
	Veranderingen in vlottende middelen:		
1.4	- Voorraden	-	0,2
1.5	- Vorderingen	8,0	-3,4
2.5	- Kortlopende schulden	-11,2	9,7
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties	68,1	94,8
5.1	Ontvangen interest	0,5	1,3
5.5	Betaalde interest	-0,1	-0,7
6/7	Overige resultaten	-1,3	2,6
		-0,9	3,2
	Subtotaal kasstroom uit operationele activiteiten	67,2	98,0
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>			
1.1	Investerings Immateriële vaste activa	-3,5	-4,3
1.2	Investerings Materiële vaste activa	-49,8	-55,4
1.2	Desinvesterings Materiële vaste activa	3,2	0,7
1.3	Investerings Financiële vaste activa	-	-5,5
1.3	Desinvesterings Financiële vaste activa	1,5	4,4
	Subtotaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-48,6	-60,1
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>			
2.4	Aflossing langlopende schulden	-10,3	-8,3
2.4	Nieuwe leningen	3,1	-
	Subtotaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-7,2	-8,3
	Mutatie liquide middelen	+11,4	+29,6
1.7	Beginstand liquide middelen	195,6	166,0
	Mutatie liquide middelen	+11,4	+29,6
1.7	Eindstand liquide middelen	207,0	195,6

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2016

Ter voldoening aan artikel 2.9 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek legt het college van bestuur rekening en verantwoording af over het in 2016 gevoerde financiële beheer van de Universiteit Utrecht.

ALGEMEEN

Universiteit Utrecht, gevestigd te Utrecht, is een publiekrechtelijke organisatie. Opgericht in 1636, is de universiteit uitgegroeid tot een moderne, toonaangevende kennisinstelling op het gebied van universitair onderwijs en onderzoek met een groeiende internationale reputatie. De universiteit verricht fundamenteel en toegepast onderzoek in een breed scala van wetenschapsgebieden. De Universiteit Utrecht is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 30275924.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Titel 9 Boek 2 BW, en Hoofdstuk 660 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en de stellige uitspraken van de overige hoofdstukken van de Richtlijnen voor de

Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving en met de bepalingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector ('WNT').

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling voor de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan die van de geconsolideerde jaarrekening. Indien geen nadere grondslagen zijn vermeld wordt verwezen naar de vermelde grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Overige

In de jaarrekening zijn de bedragen vermeld in duizenden euro's (tenzij anders aangegeven). Waar in de jaarrekening gesproken wordt van 'begroting' wordt de begroting 2016 bedoeld. Waar van de 'minister' sprake is, wordt bedoeld de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

ALGEMEEN

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de universiteit zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de

omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de diensten zijn overgedragen aan de afnemer.

GEBRUIK VAN SCHATTINGEN

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het college van bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

GRONDSLAGEN VOOR CONSOLIDATIE

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de Universiteit Utrecht en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Aan het hoofd van de groep staat Universiteit Utrecht. De jaarrekening van Universiteit Utrecht is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening Universiteit Utrecht.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Participaties die zijn verworven uitsluitend met het doel om ze binnen afzienbare termijn weer te vervreemden, worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar Financiële vaste activa in de enkelvoudige jaarrekening.

Gegevens van rechtspersonen van wie de gezamenlijke betekenis te verwaarlozen is, zijn niet opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

VERBODEN PARTIJEN

Als verboden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verboden partij.

Transacties van betekenis met verboden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

ACQUISITIES EN DESINVESTERINGEN VAN GROEPSMAATSCHAPPIJEN

Vanaf de overnamedatum worden de resultaten en de identificeerbare activa en passiva van de overgenomen vennootschap opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De overnamedatum is het moment dat overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend op de desbetreffende vennootschap.

De verkrijgingsprijs bestaat uit het geldbedrag of het equivalent hiervan dat is overeengekomen voor de verkrijging van de overgenomen onderneming vermeerderd met eventuele direct toerekenbare kosten. Indien de verkrijgingsprijs hoger is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva wordt het meerdere als goodwill geactiveerd onder de immateriële vaste activa. Indien de verkrijgingsprijs lager is dan het nettobedrag van de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva, dan wordt het verschil (negatieve goodwill) als overlopende passiefpost opgenomen.

De maatschappijen die in de consolidatie betrokken zijn, blijven in de consolidatie opgenomen tot het moment dat zij worden verkocht; deconsolidatie vindt plaats op het moment dat de beslissende zeggenschap wordt overgedragen.

VREEMDE VALUTA

De posten in de jaarrekening van de Universiteit Utrecht worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de universiteit haar bedrijfsactiviteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in euro's; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta van de Universiteit Utrecht.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de

functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van het resultaat.

BALANS

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroom-genererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. De kosten van aanschaffing (licenties) van universitaire administratieve systemen inclusief de (externe) opleidings- en implementatiekosten worden tegen kostprijs geactiveerd. De afschrijvingstermijn bedraagt 5 jaar. Afschrijvingen vinden plaats volgens de lineaire methode, waarbij wordt uitgegaan van een restwaarde van nihil.

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Materiële vaste activa in ontwikkeling betreffen gebouwen in aanbouw. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen de laagste van de boekwaarde en de verwachte opbrengsten. Indien gronden in erfpacht worden uitgegeven worden de geactiveerde ontwikkelingskosten afgeschreven over dezelfde termijn als de looptijd van de erfpachtovereenkomst.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Afschrijvingsmethoden

Afschrijvingen worden ten laste van de staat van baten en lasten gebracht volgens de lineaire methode op basis van de geschatte levensduur van ieder onderdeel van het actief waarbij uitgegaan wordt van een restwaarde van nihil. De afschrijvingsmethoden,

geschatte levensduur en restwaarde worden periodiek beoordeeld. Levensduurverlengend onderhoud (> € 25.000) wordt geactiveerd en afgeschreven. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De geschatte gebruiksduur voor gebouwen luidt als volgt:

- casco - 60 jaar
- afbouw - 30 jaar
- inbouwpakketten - 15 jaar
- technische installaties - 15 jaar
- investeringen in huurpanden – 10 jaar of kortere huurtermijn
- terreinvoorzieningen - 30 jaar

Schattingswijziging waardering materiële vaste activa

De gebruiksduur van de gebouwen van de universiteit wordt periodiek beoordeeld. Nieuwe inzichten kunnen leiden tot aanpassing van de resterende afschrijvingstermijn voor de panden. Het effect van deze schattingswijzigingen wordt in aanmerking genomen vanaf het boekjaar waarin de nieuwe gebruikstermijn wordt vastgesteld.

Inventaris en apparatuur

Inventaris en apparatuur met een kostprijs van meer dan € 12.500 worden geactiveerd en afgeschreven volgens de lineaire methode. De afschrijvingstermijn varieert, in samenhang met de verwachte toekomstige gebruiksduur, van 2 tot 20 jaar en bedraagt in het algemeen 5 jaar.

Boeken en kunstvoorwerpen

De aankopen van boeken en tijdschriften worden in het jaar van aanschaf rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover de universiteit in deze situatie geheel of gedeeltelijk

instaat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stellen, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie.

Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering. Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als resultaat wordt in aanmerking genomen het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de deelneming, waarbij niet in contanten uitgekeerde dividenden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering vindt waardering plaats tegen de realiseerbare waarde (zie verder de paragraaf "Bijzondere waardeverminderingen van financiële vaste activa"); afwaardering vindt plaats ten laste van de staat van baten en lasten.

Vorderingen op deelnemingen

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Overige effecten

Effecten (obligaties) waarvan de universiteit de intentie heeft deze tot het einde van de looptijd aan te houden, en hiertoe ook in staat is, worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

De overige gekochte effecten worden, voor zover deze aan een beurs genoteerd zijn, gewaardeerd tegen reële waarde. Wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de staat van baten en lasten. Niet-beursgenoteerde gekochte obligaties worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Bijzondere waardeverminderingen materiële en immateriële vaste activa

De universiteit beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een

bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardevermindervingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs. De in aftrek te brengen kosten bij het bepalen van de opbrengstwaarde zijn gebaseerd op de geschatte kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de verkoop en nodig zijn om de verkoop te realiseren.

Voor de bepaling van de bedrijfswaarde wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige netto kasstromen bij voortgezet gebruik van het actief/ de kasstroomgenererende eenheid; vervolgens worden deze kasstromen contant gemaakt waarbij een disconteringsvoet wordt gehanteerd. De disconteringsvoet geeft geen risico's weer waarmee in de toekomstige kasstromen al rekening is gehouden.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzondere waardevermindering van goodwill wordt niet teruggenomen.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat *niet* wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft

voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan, en het verdwijnen van een actieve markt voor een bepaald effect.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevige actief blijft verantwoord worden via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Bijzondere waardeverminderingsverliezen onder de (geamortiseerde) kostprijs van de beleggingen in effecten die tegen reële waarde worden gewaardeerd, met verwerking van waardewijzigingen in het eigen vermogen, worden direct ten laste van de staat van baten en lasten verantwoord.

Als in een latere periode de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs of lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Te factureren diensten/onderhanden projecten

Dit betreft verleende diensten van door derden gefinancierde projecten tegen bestede kosten (bestaande uit directe personele lasten, overige lasten en toegerekende indirecte kosten voor zover door derden vergoed), verminderd met een voorziening voor voorzienbare verliezen en verminderd met

gefactureerde termijnen naar rato van de voortgang van de dienstverlening. Op projectniveau is bepaald in hoeverre diensten nog te factureren zijn dan wel zijn vooruit gefactureerd per balansdatum. Per saldo vooruit gefactureerde termijnen zijn onder de kortlopende verplichtingen opgenomen. De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming van door derden gefinancierde projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van de projecten ('percentage of completion' methode). Verwachte verliezen worden onmiddellijk in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. De reële waarde van de vorderingen benaderd de boekwaarde. Onder de vlottende activa zijn de vorderingen opgenomen waarvan de looptijd in de regel niet langer dan een jaar bedraagt. Op de vorderingen worden voorzieningen voor oninbaarheid in mindering gebracht.

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het aandeel van derden in de nettovermogenswaarde, bepaald overeenkomstig de waarderingsgrondslagen van de universiteit.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen, voorziening voor milieuverplichtingen en overige voorzieningen opgenomen.

Tenzij anders aangegeven, worden de voorzieningen opgenomen tegen de nominale waarde. Indien het

effect daarvan materieel is, worden de voorzieningen bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken op basis van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van de actuele markttaxaties van de tijdwaarde van geld en, waar nodig, van de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen.

Voorzieningen voor *reorganisatie* worden opgenomen voor geschatte bedragen van per balansdatum, formeel gedetailleerd, opgestelde reorganisatieplannen waarvan bij de betrokkenen de gerechtvaardigde verwachting is gewekt dat deze zullen worden uitgevoerd. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijk kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de universiteit. Deze voorzieningen zijn opgenomen onder de personele voorzieningen.

Jubileumvoorziening

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen

Een voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen wordt gevormd indien het waarschijnlijk is dat de universiteit in een procedure zal worden veroordeeld. De voorziening betreft de beste schatting van het bedrag waarvoor de verplichting kan worden afgewikkeld, en omvat tevens de proceskosten.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De reële waarde van de langlopende en kortlopende schulden benaderd de boekwaarde. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder kortlopende schulden.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

De *rijksbijdrage* (lumpsum) wordt op basis van de jaarlijkse toekenning in de staat van baten en lasten opgenomen. Voor zover de bestedingen in relatie met de toegekende, door de minister geoormerkte middelen achterblijven vindt passivering op de balans plaats onder kortlopende schulden.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten van door derden gefinancierde projecten (*Werk in opdracht van derden*) worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Resultaten uit hoofde van verleende diensten van door derden gefinancierde projecten worden in de staat van baten en lasten opgenomen volgens de 'percentage of completion' methode.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

LASTEN

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenregelingen

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middellood als pensioengevende salarisgrondslag. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Huisvestings- en overige lasten

Onder huisvestings- en overige lasten worden die kosten verstaan die ten laste van het jaar komen, en die niet direct aan de kostprijs van de geleverde goederen zijn toe te rekenen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen. Waardeveranderingen van Effecten (obligaties) worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Leasing

De universiteit kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele leases

Als de universiteit optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Belastingen

Per 1 januari 2016 zijn publiekrechtelijke rechtspersonen in beginsel belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De Universiteit Utrecht heeft op grond van artikel 6b lid 1 onderdeel b voor de vennootschapsbelasting een subjectvrijstelling voor de vennootschapsbelasting. De omvang en bekostiging van de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van de universiteit zijn hiervoor bepalend. De verbonden partijen van de Universiteit Utrecht zijn zelfstandig belastingplichtig voorzover zij zich als een onderneming kwalificeren.

Honoraria onafhankelijke accountant

Hieronder zijn opgenomen de honoraria van de accountant welke ten laste zijn gebracht van de organisatie, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW.

Faculteit Geneeskunde

In navolging van de bestaande samenwerkings-overeenkomst tussen de Universiteit Utrecht en het UMCU wordt de rijksbijdrage voor de medische faculteit overgedragen aan het UMCU. In overeenstemming met de gemaakte afspraken kent de exploitatie van de medische faculteit een "nihil" resultaat. De exploitatie van de medische faculteit is onlosmakelijk verbonden met de exploitatie van de totale ziekenhuisexploitatie van het UMCU.

Op grond van de voorschriften zoals opgenomen in RJ 660 artikel 603 worden de baten uit de Onderwijs en Onderzoeksactiviteiten (O&O-gelden) en de daaraan toe te rekenen kosten op basis van een overeengekomen verdeelsleutel samengevoegd met de exploitatie van de Universiteit Utrecht. De O&O-gelden omvatten zowel de overgedragen rijksbijdrage (1^e geldstroom) als de baten uit contractactiviteiten (2^e en 3^e geldstroom) als gevolg van de bestaande verwevenheid van de geldstromen bij de financiering en verantwoording van contractactiviteiten (matching).

In de staat van baten en lasten 2016 zijn de financiële gegevens van de faculteit Geneeskunde, op basis van de door het UMC Utrecht opgestelde exploitatieoverzicht, onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening van de universiteit.

KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Onder geldmiddelen wordt verstaan de liquide middelen. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit operationele activiteiten, investerings- en financieringsactiviteiten. De ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividend zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verworven financiële belangen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2016

ACTIVA

1.1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Hieronder zijn opgenomen de kosten van aanschaffing (licenties) van universitaire administratieve systemen inclusief de (externe) implementatiekosten onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

(x € 1.000)		1.1.2
Stand per 1 januari 2016		
Aanschafprijs		31.613
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen		<u>-16.191</u>
Boekwaarde per 1 januari 2016		15.422
Mutaties in de boekwaarde:		
Investerings		3.543
Desinvesteringen		
- Aanschafwaarde	566	
- Cumulatieve afschrijvingen	<u>-566</u>	
		-
Afschrijvingen		-3.761
Saldo		-218
Stand per 31 december 2016		
Aanschafprijs		34.590
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen		<u>-19.386</u>
Boekwaarde per 31 december 2016		15.204

1.2 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Het verloop van de post materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	In uitvoering en vooruit- betalingen	Totaal
	1.2.1	1.2.1	1.2.2	1.2.4	
Stand per 1 januari 2016					
Aanschafprijs	1.240.449	20.525	96.383	48.487	1.405.844
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-750.724	-	-73.257	-	-823.981
Boekwaarde per 1 januari 2016	489.725	20.525	23.126	48.487	581.863
Mutaties in de boekwaarde:					
Investerings	907	-	8.425	40.504	49.836
Desinvesterings	-3.233	-	-6	-	-3.239
Afschrijvingen	-49.399	-	-7.739	-	-57.138
Overige mutaties	50.841	-	-	-50.841	-
Saldo	-884	-	680	-10.337	-10.541
Stand per 31 december 2016	1.288.964	20.525	104.802	38.150	1.452.441
Aanschafprijs					
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-800.123	-	-80.996	-	-881.119
Boekwaarde					
Per 31 december 2016	488.841	20.525	23.806	38.150	571.322

De universiteit heeft ter zake van een lening hypothecaire zekerheid op een deel van haar gebouwen verstrekt aan het ministerie van Financiën.

Om een indicatie te geven van de actuele waarde van de materiële vaste activa zijn onderstaand de WOZ (onroerende zaak waarde) en de verzekerde waarde opgenomen.

WOZ- en verzekerde waarde gebouwen en terreinen	Peildatum	x € 1.000
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	1-1-2016	574.798
Verzekerde waarde gebouwen	01-07-2016	1.472.213
Verzekerde waarde inventaris	01-07-2016	662.610
Verzekerde waarde boeken- en andere collecties	01-07-2016	178.344

Boeken en kunstvoorwerpen

De bezittingen in de vorm van boeken en kunstvoorwerpen, waaronder een groot aantal historische werken en unieke exemplaren, zijn niet in de balans gewaardeerd. Zij worden bij aanschaf direct ten laste van de staat van baten en lasten gebracht. In 2016 is voor € 2.261.000 (2015: € 1.744.000) aan boeken en tijdschriften aangeschaft ten laste van de staat van baten en lasten.

1.3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Hieronder zijn opgenomen de investeringen in deelnemingen en verstrekte leningen aan verbonden partijen. Voor informatie over de geconsolideerde verbonden partijen wordt hierbij verwezen naar de toelichting op de financiële vaste activa in de enkelvoudige jaarrekening (blz. 97 e.v.).

(x € 1.000)

	Deelname %	Code (*)	Boekwaarde 1 januari 2016	Inves- teringen	Desinves- teringen	Resultaat deelnemingen (dividend)	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3.2 Deelnemingen								
Phytogenics B.V., Utrecht	(31,7%)	4	-	-	-	-	-	-
Enceladus Pharma B.V., Utrecht	(14,8%)	4	220	-	-	-55	-	165
Crossbeta Bioscience B.V., Utrecht	(14,55%)	4	142	-	-	-	-	142
Rabo Pre-Seed Fonds, Utrecht	(18,18%)	4	370	-	-	30	-	400
Milabs B.V., Utrecht	(12,23%)	4	120	324	-	-	-	444
Cavadis B.V., Utrecht	(19,9%)	4	-	-	-	-	-	-
U-Protein Express B.V., Utrecht	(40,0%)	4	7	-	-	-	-	7
Thuja Capital Healthcare B.V. Utrecht	(13,16%)	4	1.316	360	-	-	-	1.676
SiMiBio B.V., Utrecht	(5,0%)	4	-	-	-	-	-	-
Crystal Delivery B.V., Utrecht	(12,56%)	4	785	-	-	-	-	785
Prothix B.V., Utrecht	(20,0%)	4	150	-	-	-	-	150
Brain Science Tool B.V., Utrecht	(37,5%)	4	24	15	-	-	-	39
Mucosis B.V., Utrecht	(2,86%)	4	750	-	-	-113	-	637
Trajectum Pharma B.V., Utrecht	(49,66%)	4	13	-	-	-12	-	1
BiocerOX B.V., Utrecht	(11,10%)	4	1	-	-	-	-	1
Broteio Pharma B.V., Utrecht	(5,95%)	4	1	-	-	-	-	1
Elevate B.V., Utrecht	(26,77%)	4	150	-	-	-	-150	-
KimerDX B.V., Utrecht	(7,14%)	4	84	10	-	-53	-	41
Cart Tech B.V., Utrecht	(24,75%)	4	-	-	-	-	-	-
Encare Biotech B.V., Utrecht	(12,40%)	4	103	61	-	-82	-	82
Thuja Capital Healthcare II B.V. Utrecht	(10,87%)	4	78	117	-	-	-	195
Gadela Founders B.V., Utrecht	(19,5%)	4	2	-	-	-	-	2
Utrecht Inc CV, Utrecht (**)	(55,44%)	4	85	-	-	-	-85	-
Epirus Biopharmaceuticals Inc., Boston USA		4	319	-	-184	-135	-	-
Arthrosave B.V., Utrecht	(12,5%)	4	-	4	-	-	-	4
UPact B.V., Utrecht	(24,5%)	4	-	27	-	-13	-	14
Subtotaal deelnemingen			4.720	918	-184	-433	-235	4.786

*) Toelichting op de codes: 1 = contractonderwijs; 2 = contractonderzoek; 3 = onroerende zaken; 4 = overig

**) in 2016 geconsolideerd

1.3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA (VERVOLG)

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 januari 2016	Verstekte leningen	Afgeloste leningen	Resultaat deel- nemingen	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3.4 Overige leningen u/g						
Leningen deelnemingen	1.630	411	-949	-134	-105	853
Overige leningen	-	4	-	-	-	4
Subtotaal leningen	1.630	415	-949	-134	-105	857

Onder overige leningen deelnemingen zijn opgenomen leningen verstrekt door de UU Holding B.V. aan startende ondernemingen.

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 januari 2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Resultaat desinves- teringen	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3.6 Effecten (looptijd > 1 jaar)						
Obligaties	4.826	1.015	-2.077	278	-	4.042
Subtotaal effecten	4.826	1.015	-2.077	278	-	4.042
1.3 Totaal financiële vaste activa	11.176	2.348	-3.210	-289	-340	9.685

Toelichting obligaties:

Van het bedrag aan obligaties heeft ca. € 0,8 miljoen betrekking op de beleggingen in het kader van de overeenkomst met de Nippon foundation (zie langlopende schulden). De overige beleggingen zijn in bezit bij de verbonden partijen.

VLOTTENDE ACTIVA

1.4 VOORRADEN

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
Verkrijgingsprijs gebruiksgoederen	1.133	1.157
Voorziening voor incourantheid	-11	-8
1.4.1 Gebruiksgoederen	1.122	1.149

1.5 VORDERINGEN

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
1.5.1 Debiteuren	22.721	24.303
1.5.2 Ministerie OCW	2.032	2.437
1.5.4 Vorderingen op verbonden partijen	3.303	3.772
1.5.5 Studenten	387	404
Te factureren inzake werk in opdracht van derden	15.606	16.505
Omzetbelasting	2.067	5.365
Overige	8.613	5.706
1.5.7 Overige vorderingen	26.286	27.576
1.5.8 Overlopende activa	6.882	11.330
1.5.9 Voorzieningen voor oninbaarheid debiteuren	-720	-906
Totaal vorderingen	60.891	68.916

De looptijd van deze vorderingen is korter dan één jaar. In de post te factureren inzake werk in opdracht van derden is een voorziening voor verlieslatende projecten ad € 1,3 mio (2015: € 0,9 mio) begrepen. De vordering op verbonden partijen heeft betrekking op de rekening-courant positie met UMCU inzake het onderdeel Biomedische Wetenschappen. Hier zijn geen voorwaarden aan verbonden.

Het verloop van voorziening wegens oninbaarheid debiteuren is als volgt:

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
Stand per 1 januari	906	1.741
Onttrekking	-163	-508
Vrijval	-23	-327
Stand per 31 december	720	906

1.7 LIQUIDE MIDDELEN

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
1.7.1 Kasmiddelen	88	121
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	204.342	182.619
1.7.3 Depositorekeningen	2.542	12.818
Totaal liquide middelen	206.972	195.558

Onder depositorekeningen is opgenomen een spaarrekening zonder vaste looptijd (met een rente van 0,05%). De overige liquide middelen staan ter vrije beschikking. In het saldo 'Tegoeden op bank- en girorekeningen' is opgenomen een bedrag van ruim € 9,3 miljoen van Universiteit Utrecht Holding B.V. en € 1,6 miljoen van Stichting Incubator.

PASSIVA

2.1 GROEPSVERMOGEN

Het verloop van het eigen vermogen in 2016 kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)		Stand per 1-1-2016	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
Algemene reserve					
2.1.1	Algemene reserve	280.152	4.581	31.040	315.773
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)					
	Faculteiten/diensten	66.801	20.284	-	87.085
	Concern:				
	- Onderzoeksfaciliteiten UU breed	12.144	-2.382	-	9.762
	- Beleids gelden 2014-2016	9.958	-1.825	-	8.133
	- Fonds acquisitie EU-onderzoeks- subsidies	5.000	-	-	5.000
	- Fonds werving toponderzoekers	10.000	-5.378	-	4.622
	- Versterking reputatie UU	3.850	-1.108	-	2.742
	- Additionele scholing UU-medewerkers	1.000	-	-	1.000
	- ICT investeringen	4.000	-1.000	-	3.000
	- ISD & huisvesting Israëllaan	605	-230	-	375
	- Onderwijs gebonden onderzoek	1.900	-	-	1.900
	- Life long learning	1.000	-	-	1.000
		116.258	8.361	-	124.619
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)				
	- Reserves verbonden partijen	25.155	349	-	25.504
2.1.4	Bestemmingsfonds (publiek)				
	- Arbeidsvoorwaarden	7.729	802	-	8.531
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)				
	Nippon Foundation	241	-27	-	214
	Qaboos	2.500	-	-	2.500
		2.741	-27	-	2.714
2.1.6	Herwaarderingsreserve	31.132	-	-31.132	-
	Eigen vermogen	463.167	14.066	-92	477.141
2.2	Minderheidsbelang derden	245	41	92	378
	Eigen vermogen	463.412	14.107	-	477.519

Op grond van RJ 660 artikel 206 dienen het eigen vermogen en de daarin opgenomen delen te worden gesegmenteerd naar publieke en private middelen. Het eigen vermogen en de daarin opgenomen delen worden in beginsel, tenzij de universiteit de private herkomst ervan heeft aangetoond, verantwoord als publieke middelen.

Indien een deel van het eigen vermogen is afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de organisatie mag worden verwacht en deze beperking door derden is aangebracht, wordt dit deel aangemerkt als bestemmingsfonds.

Indien de beperktere bestedingsmogelijkheid door het College van Bestuur is aangebracht, wordt het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

TOELICHTING OP HET EIGEN VERMOGEN

De **Bestemmingsreserve (publiek)** betreffen de reserves welke op grond van een besluit van het college van bestuur zijn gevormd voor voorgenomen specifieke bestedingen in het kader van onderwijs en onderzoek bij de faculteiten en diensten.

Vanaf 2013 zijn naast de specifieke bestemmingen van faculteiten en diensten ook de overschotten op de toegekende beleids gelden van de faculteiten en diensten aan de *bestemmingsreserves faculteiten/diensten* toegevoegd.

De **Bestemmingsreserve (privaat)** betreft de reserves Stichting Incubator en Universiteit Utrecht Holding BV. en overige verbonden partijen.

Vanuit het **Bestemmingsfonds (publiek) - Arbeidsvoorwaarden** wordt een bijdrage geleverd aan o.a. de kosten van ouderschapsverlof, arbo- en milieucoördinatoren, kinderopvang, Mid Career Counseling, Leeftijdsbewust Deeltijdverlof en Leeftijdsbewust Kwaliteitsbeleid.

Het **Bestemmingsfonds (privaat)** Nippon Foundation is ter financiering van studentenbeurzen.

De **Herwaarderingsreserve (onroerend goed)** is ontstaan uit de overdracht van het economische eigendom van de gebouwen in 1995. De boekwaarde bij de overdracht in 1995 bedroeg € 263 miljoen. Met ingang van het boekjaar 2003 wordt de jaarlijkse afschrijving op de overgedragen panden onttrokken aan de reserve onroerend goed en toegevoegd aan de algemene reserve. In 2016 is het restant van de reserve vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

2.3 VOORZIENINGEN

(x € 1.000)	Stand per 1-1-2016	Dotatie	Onttrek- king	Vrijval	Overige mutaties	Rentemutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2016	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
2.3.1 <i>Personeels- voorzieningen</i>	34.609*)	11.436	-7.881	-6.391	-	-133	31.640	13.896	17.744
2.3.3 <i>Voorziening voor milieu- verplichtingen en milieurisico's</i>	37.088	789	-1.641	-	-	254	36.490	1.500	34.990
2.3.5 <i>Overige voorzieningen</i>	1.796*)	75	-663	-	-452	-	756	756	-
	73.493	12.300	-10.185	-6.391	-452	121	68.886	16.152	52.734

*) Inclusief overboeking € 1.441

2.3.1 PERSONEELSVORZIENINGEN

De samenstelling en het verloop van de personeelsvoorzieningen in 2016 kunnen als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	Stand per 1-1-2016	Dotatie	Onttrek- king	Vrijval	Rentemutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2016	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
Werkloosheidsuitkeringen	14.838	5.250	-4.971	-204	-51	14.862	10.827	4.035
Voorziening reorganisatie	9.376	2.211	-1.947	-3.751	-	5.889	1.472	4.417
Verlofspaarregeling	5.821	1.085	-256	-558	-	6.092	210	5.882
Langdurig zieken	2.490	2.196	-321	-1.878	-	2.487	1.208	1.279
Jubileumgratificaties	2.084	694	-386	-	-82	2.310	179	2.131
	34.609	11.436	-7.881	-6.391	-133	31.640	13.896	17.744

De **Voorziening voor werkloosheidsuitkeringen** is bepaald op basis van de maximale uitkeringsrechten (de Universiteit Utrecht is eigenrisicodragers voor wettelijke en bovenwettelijke WW-uitkeringen) van reeds ingegane uitkeringen ultimo het boekjaar verminderd met een percentage dat ontleend is aan ervaringscijfers uit het verleden ten aanzien van de niet-volledige benutting van de maximale uitkeringsrechten. Daarenboven is een verplichting opgenomen voor potentiële werkloosheidsuitkeringen voor tijdelijke contracten voor AIO's en overig personeel. Het langlopende deel (meer dan 2 jaar) van de verplichting is tegen de contante waarde opgenomen.

De **Voorziening reorganisatie** heeft betrekking op de kosten welke verband houden met de afvloeiing van personeel van faculteiten en diensten in verband met reorganisaties. De hierin begrepen (langlopende) verplichtingen voor aanvullingen op FPU-uitkeringen zijn tegen de contante waarde opgenomen. In 2016 is als gevolg van een hogere uit- en doorstroom van betrokken werknemers de hiervoor opgenomen verplichting vrijgevallen ten gunste van het resultaat. De vrijval in 2016 is een gevolg van de succesvolle herplaatsing van betrokken medewerkers.

De **Voorziening verlofspaarregeling** heeft betrekking op door individuele medewerkers gespaarde verlofdagen die op een met de medewerker overeengekomen tijdstip aaneengesloten zullen worden opgenomen (bijv. voor een 'sabbatical leave'). De waardering is tegen de nominale waarde opgenomen.

De **Voorziening langdurig zieken** betreft salariskosten die samenhangen met de geschatte resterende duur van het ziekteverlof. De waardering is tegen de nominale waarde opgenomen.

De **Voorziening jubileumgratificaties** heeft betrekking op de cao-verplichting voor jubileumgratificaties welke voortvloeien uit de lopende dienstverbanden met medewerkers. De waardering is tegen de contante waarde opgenomen.

Gehanteerde veronderstellingen bij toepassing contante waarde:

	2016	2015
Disconteringsvoet 31 december *)	1,1	1,1
Toekomstige loonstijgingen **)	0,9	1,1
Toekomstige loonstijgingen incl. sociale lasten	1,4	1,4

*) Gebaseerd op gemiddelde rentevoet van Nederlandse staatsleningen 5-15 jaar)

**) Toekomstige loonstijgingen zijn gebaseerd op de 11 jaar gemiddelde CAO stijging

2.3.3 VOORZIENING VOOR MILIEUVERPLICHTINGEN EN MILIEURISICO'S

De voorziening heeft betrekking op de verplichtingen voor de beheersing en verwijdering van asbest in de gebouwen van de universiteit in het kader van de vigerende gebruiksvergunningen. In 2009 heeft een nader onderzoek plaatsgevonden waarbij de geschatte verwijderkosten van asbest voor de gebouwen van de universiteit zijn geraamd. De verplichting wordt opgenomen voor de beste schatting van de kosten noodzakelijk om de verplichting af te wikkelen in de komende decennia. Daarbij is rekening gehouden met de onzekerheden die onvermijdelijk samenhangen met de uitvoering van de asbestsanering in relatie tot het huisvestingsplan van de universiteit in de komende jaren. Vanaf 2014 is de verplichting voor asbestsanering gebaseerd op alle relevante panden van de universiteit in plaats van voorheen alleen op de beoogde slooppanden. De inschatting van de verwachte kosten van asbestverwijdering is hierbij bijgesteld op basis van een actuele transactie in 2014. De voorziening heeft tevens betrekking op onderhoud aan en herstel van betonnen gevels. De voorziening is opgenomen voor de contante waarde en wordt jaarlijks geïndexeerd.

2.4 LANGLOPENDE SCHULDEN

(x € 1.000)	Stand per 1-1-2016	Aangegane leningen	Aflos- singen	Stand per 31-12-2016	Looptijd >1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente- voet
2.4.1 Kredietinstellingen	20.000	-	-5.000	15.000	10.000	-	0,1
2.4.2 Nippon Foundation	1.115	-	-	1.115	1.115	1.115	4,0
2.4.4 Erfpacht	3.244	2.816	-163	5.897	5.700	4.900	-
2.4.5 Overige	-	324	-	324	324	105	
Totaal langlopende schulden	24.359	3.140	-5.163	22.336	17.139	6.120	

Overboeking naar kortlopende schulden van aflossingsverplichtingen 2017	-5.200
Totaal	17.136

Kredietinstellingen

Op 23 december 2009 is een lening afgesloten bij het ministerie van Financiën voor een bedrag van € 50 miljoen. De looptijd eindigt op 23 december 2019. Hiervan was op balansdatum € 35 miljoen afgelost. De rente bedraagt 0,1% (2015: 2,68%). Aflossing vindt plaats in jaarlijkse termijnen van € 5 miljoen. De universiteit heeft ter zake van deze lening hypothecaire zekerheid op een deel van haar gebouwen verstrekt aan het ministerie van Financiën. De reële waarde benadert de boekwaarde van de lening.

Nippon Foundation

In november 1994 is de overeenkomst getekend tussen de Nippon Foundation en de universiteit. Bij het sluiten van de overeenkomst heeft de Nippon Foundation € 798.653 ter beschikking gesteld. Het vermogen wordt door de universiteit jaarlijks aangepast voor de inflatie.

Overige langlopende schulden

De universiteit is eigenaar van het terrein de Uithof in Utrecht en ontwikkelt diverse percelen ten behoeve van de uitgifte in erfpacht. De door derden verschuldigde erfpachttermijnen welke in één keer worden geïnd, worden verantwoord onder de langlopende schulden. Jaarlijks valt een aan de looptijd evenredig deel van deze schuld vrij ten gunste van het resultaat.

2.5 KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden zijn als volgt te specificeren:

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
2.5.2 Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden projecten	147.302	131.308
2.5.3 Crediteuren	26.478	24.352
2.5.4 Aflossingsverplichtingen 2017	5.200	-
Loonheffing	874	15.914
Omzetbelasting	138	213
Vennootschapsbelasting	88	-
Premies volksverzekeringen	10	4.034
2.5.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.110	20.161
2.5.8 Schulden terzake pensioenen	436	4.763
2.5.9 Overige kortlopende schulden	44.628	55.560
Vooruitontvangen collegegelden	28.328	25.883
Vooruitontvangen subsidies OCW geormerkt	1.133	1.280
Vooruitontvangen subsidies OCW (overige)	4.928	3.985
Vooruitontvangen bedragen	9.130	13.362
Vakantiegeld en -dagen	32.982	32.166
2.5.10 Overlopende passiva	76.501	76.676
Totaal kortlopende schulden	301.655	312.820

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd kleiner dan 1 jaar.

In de post vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden projecten is een voorziening voor verlieslatende projecten ad € 5,8 mio (2015: € 4,6 mio) begrepen.

OVERZICHT GEOORMERKTE DOELSUBSIDIES OCW (MODEL G)

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Projectomschrijving Beschikking	Jaar	Kenmerk en datum	Toegewezen bedrag	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond
(x € 1.000)					

Open en Gepersonaliseerd Statistiekonderwijs	2015	OND/ODB-15/12816 U van 1 mei 2015	96	96	ja
Bridging the Gap – dokters met verstand van zaken	2016	909801 d.d. 4 april 2016	30	24	nee
Naar Buiten! Open en online onderwijs op locatie	2016	909799 d.d. 4 april 2016	92	74	nee

G2 Subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Projectomschrijving Beschikking	Jaar	Kenmerk en datum	Toegewezen bedrag	Saldo 1-1-2016	Ontvangen in 2016	Besteding in 2016	Te verrekenen 31-12-2016
(x € 1.000)							

Akademie assistenten	2010	OND/ODB-10/41517U van 11 mei 2010	285	6	-	-6	-
Sirius programma 2010	2011	OND/ODB-10/90853U van 18 november 2010	1.025	154	-	-	154

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Projectomschrijving Beschikking	Jaar	Kenmerk en datum	Toegewezen bedrag	Saldo 1-1-2016	Ontvangen in 2016	Besteding in 2016	Saldo 31-12-2016
(x € 1.000)							

Begeleiding startende leraren BSL-2013 08	2013	MUO/2013/54305U van 2 december 2013	1.000	694	602	-405	891
Professionele leer-gemeenschappen PLG-2013 012	2013	MUO/2013/54371U 2 december 2013	200	65	50	-17	98
Professionele leer-gemeenschappen PLG-2013 018	2013	MUO/2013/54367U 2 december 2013	200	65	50	-45	70
DUDOC 804AO-42742	2013	OND/ODB-2013/15782 U van 12 april 2013	1.151	296	-	-376	-80

Totaal				1.280	702	-849	1.133
---------------	--	--	--	--------------	------------	-------------	--------------

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Algemeen

De universiteit maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, valuta-, rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de universiteit een beleid en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de universiteit te beperken.

Kredietrisico

De universiteit loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen, liquide middelen. Het kredietrisico dat de universiteit loopt concentreert zich voornamelijk bestaande op debiteuren en nog te factureren bedragen. Met de meeste tegenpartijen bestaat een lange relatie; zij hebben altijd tijdig aan hun betalingsverplichtingen voldaan.

De blootstelling aan kredietrisico van de universiteit wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Met het merendeel van de afnemers wordt al meerdere jaar zaken gedaan en er is slechts in incidentele gevallen sprake geweest van verliezen.

Renterisico en kasstroomrisico

De onderneming loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden en herfinanciering van bestaande financieringen. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende renteaftspraken loopt de onderneming risico ten aanzien van toekomstige kasstromen en met betrekking tot vast rentende leningen reële waarde risico. De UU maakt geen gebruik van rente derivaten.

Valutarisico

Als gevolg van de internationale activiteiten loopt de universiteit uit hoofde van in de balans opgenomen schulden een beperkt valutarisico.

Prijsrisico

Als gevolg van beleggingen in beursgenoteerde obligaties loopt de onderneming prijsrisico. Fluctuaties in de koers hebben een beperkte impact op het resultaat en op het eigen vermogen van de universiteit.

Liquiditeitsrisico

De universiteit bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen en -rapportages. Het management ziet erop toe dat voor de universiteit steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar is.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en schulden e.d. benadert de boekwaarde daarvan.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN ACTIVA EN VERPLICHTINGEN

MEERJARIGE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

Investeringsverplichtingen

De lopende verplichtingen voor gebouwen in aanbouw bedragen per balansdatum in totaal € 48,3 miljoen (gemiddelde resterende looptijd 1-2 jaar).

Huur, lease en overige verplichtingen

De Universiteit Utrecht heeft huurcontracten afgesloten voor gebouwen met een gemiddelde resterende looptijd van 5 jaar en een huursom van totaal € 8,3 miljoen tot en met 2020. Hiervan heeft € 1,8 een looptijd korter dan 1 jaar. Daarnaast zijn leasecontracten voor vervoermiddelen afgesloten met een gemiddelde resterende looptijd van 2 jaar en een huursom van € 82.000 op jaarbasis.

Afstudeersteun en studentbestuurders

De lopende verplichtingen voor afstudeersteun en studentenbeurzen bedragen per 31 december 2016 € 0,9 miljoen.

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN (GARANTIES)

(x € 1000)	Maximaal bedrag	Openstaand bedrag	Resterende looptijd
BO-EX '91/ Stichting Sociale Huisvesting	*)	-	33 jaar

*) Op 29 oktober 1996 is tussen de universiteit en de beide genoemde stichtingen een vestigingsovereenkomst gesloten waarbij de stichtingen zich hebben verbonden een complex met wooneenheden te realiseren in De Uithof en deze wooneenheden in eerste instantie te verhuren aan studenten van de Universiteit Utrecht en de hogescholen gevestigd in de gemeente Utrecht. Als onderdeel van de overeenkomst is overeengekomen dat de kosten van leegstand die meer bedragen dan één procent van de totale huursom gedurende vijftig jaar, te rekenen vanaf de ingangsdatum van de eerste huurovereenkomst, jaarlijks voor twee derde worden gedragen door BO-EX/SSH en voor een derde door de universiteit.

OVERIGE

Kredietfaciliteit Ministerie van Financiën

De Universiteit Utrecht heeft met het Ministerie van Financiën in het kader van het schatkistbankieren een rekening-courant overeenkomst afgesloten. De universiteit heeft op grond van deze overeenkomst een kredietfaciliteit van € 50 miljoen.

Stichting Incubator

Tot zekerheid voor de financiering door Stichting Incubator van de realisatie van de nieuw te bouwen Life Science Incubator heeft de Universiteit Utrecht zich hoofdelijk verbonden als borg voor de Stichting Incubator voor een maximaal bedrag van de borg van € 15 miljoen.

NIOZ

Begin 2015 is met stichting NIOZ, Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee een samenwerkingsovereenkomst gesloten op het gebied van gezamenlijk onderzoek. De looptijd van de overeenkomst eindigt per 1 januari 2025. De Universiteit Utrecht zal jaarlijks, onder voorwaarden, een bijdrage doen aan het NIOZ ter grootte van € 2,4 miljoen.

Aankoop pand

Op 11 januari 2017 heeft de Universiteit Utrecht een pand aangekocht aan het Janskerkhof voor een bedrag van € 4,9 miljoen.

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2016

3 BATEN

ALGEMEEN

In de hieronder opgenomen specificaties van posten van de staat van baten en lasten zijn de bedragen van de begroting 2016 opgenomen voor zover beschikbaar. De begroting 2016 is niet in hetzelfde formaat opgesteld als de jaarrekening 2016 waardoor slechts de totaalbedragen per post van de staat van baten en lasten zijn weergegeven.

3.1 RIJKSBIJDAGEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
3.1.1 Rijksbijdrage OCW	569.975	549.533	559.589
Geoormerkte subsidies OCW	721		642
SEO stimulering Europees onderzoek	2.018		2.702
3.1.2 Overige subsidies OCW	2.739	-	3.344
Rijksbijdrage academische ziekenhuizen (werkplaatsfunctie)	-85.535		-80.706
Overige	-5.304		-4.899
3.1.3 Inkomensoverdrachten	-90.839	-86.726	-85.605
Mutatie vooruitontvangen geoormerkte doelsubsidies	-3.402	-	-2.836
Mutatie vooruitontvangen rijksbijdrage inzake toponderzoekscholen/zwaartekracht	-4.806	-15.189	-10.155
Totaal	473.667	447.618	464.337

Op grond van RJ 660 artikel 602 van dient de overdracht van de rijksbijdrage voor de werkplaatsfunctie in mindering te worden gebracht op de baten uit rijksbijdragen. De verantwoording van de rijksbijdrage voor de werkplaatsfunctie vindt plaats via het plandocument van het aangesloten academische ziekenhuis (UMCU).

3.3 COLLEGE-, CURSUS- EN EXAMENGELDEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
3.3.4 Collegegelden sector WO			
- Wettelijk collegegeld	55.139		53.200
- Instellingscollegegeld	6.867		5.961
Totaal	62.006	59.463	59.161

De collegegelden nemen in 2016 toe als gevolg hogere inkomsten uit hoofde van instellingscollegegelden en stijging van het collegegeldtarief.

3.4 BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN

(x € 1.000)		2016	Begroting 2016	2015
3.4.1	Contractonderwijs	9.505		9.255
	Internationale organisaties	47.329	41.804	
	Nationale overheden	15.160	12.604	
	NWO	62.205	65.591	
	KNAW	1.086	696	
	Overige niet naar winst strevende organisaties	44.587	46.377	
	Bedrijven	24.829	32.777	
3.4.2	Contractonderzoek	195.196		199.849
	Patiëntenzorg diergeneeskunde	12.426	11.725	
	Licenties/royalty's	2.261	3.721	
	Overige	10	5.707	
3.4.3	Totaal overige	14.697		21.153
	Totaal	219.398	237.850	230.257

Als gevolg van een wijziging in de verantwoording van de opbrengsten in de administratie is vanaf 2016 een belangrijk deel van de overige opbrengsten opgenomen onder overige baten (3.5).

3.5 OVERIGE BATEN

(x € 1.000)		2016	Begroting 2016	2015
3.5.1	Verhuur	15.357		13.147
3.5.2	Detachering personeel	2.782		2.718
	Levering diensten en goederen	18.426	12.951	
	Erfpacht RIVM	-	14.367	
	Literatuurvoorziening	1.230	1.646	
	Congressen	1.366	1.175	
	Opbrengst GDL	2.131	1.956	
	Levering energie	2.381	2.437	
	Catering	1.353	1.192	
	Sportfaciliteiten	1.047	844	
	Campus-fees UCU	4.305	4.590	
	GDL/UMCU huisvesting	2.386	2.700	
	UU Summerschool	2.339	2.370	
	Dienstverlening facilitair	147	182	
	Parkeergelden	363	367	
	Museum	186	113	
	Verkoop o/g	505	-	
	Bijdragen U-fonds	803	1.237	
3.5.6	Totaal overige	38.968		48.127
	Totaal	57.107	46.556	63.992

4 LASTEN

4.1 PERSONELE LASTEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
Brutolonen en salarissen	389.212	377.295	
Sociale lasten	41.683	38.825	
Pensioenpremies	46.570	45.590	
4.1.1 Lonen en salarissen	477.465		461.710
Dotatie/vrijval personele voorzieningen	4.912	1.080	
Personeel niet in loondienst	15.374	11.845	
Overig	5.639	7.626	
4.1.2 Overige personeelslasten	25.925		20.551
4.1.3 Uitkeringen	-2.008		-2.189
Totaal	501.382	494.190	480.072

Voor een analyse van de personeelskosten wordt hierbij verwezen naar het jaarverslag hoofdstuk 5.

PENSIOENREGELING

De Universiteit Utrecht is aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP, het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs. ABP is een bedrijfstakpensioenfonds met een toegezegd-pensioenregeling (multi-employer defined benefit-regeling). De universiteit heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. In geval van een tekort bij het pensioenfonds heeft de universiteit geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen (anders dan hogere toekomstige premies).

De medewerkers van de universiteit vallen onder de CAO voor Nederlandse Universiteiten. De pensioenen van de universiteit zijn ondergebracht bij Stichting Pensioenfonds ABP. De belangrijkste elementen van de pensioenregeling en de dekkingsgraad van het bedrijfstakpensioenfonds (marktwaaarde van de activa uitgedrukt in % van de technische voorziening op basis van de rekenregels van DNB) zijn opgenomen op de website van Stichting Pensioenfonds ABP (www.abp.nl). Ultimo 2016 staat de dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds ABP op 96,6%.

Als gevolg van de tekortsituatie is een herstelplan opgesteld. In het bestaande herstelplan (dat is gebaseerd op de situatie van eind 2015) is berekend hoe ABP de financiële situatie in 11 jaar tijd kan herstellen. Dit betekent dat eind 2026 de beleidsdekkingsgraad ongeveer 128% moet zijn. Dit is in lijn met de wettelijke regels voor pensioenfonds. Heeft ABP een lagere beleidsdekkingsgraad dan 128%, dan is sprake van een tekort. Zolang de financiële situatie onvoldoende blijft, moet ABP ieder jaar een nieuw herstelplan opstellen en indienen bij DNB. In het herstelplan benoemt ABP de elementen die van invloed zijn op de financiële situatie, zoals de hoogte van de premie, de uitkering van de pensioenen, verhoging of verlaging van de pensioenen, de hoogte van de rente en het verwachte rendement. Deze zijn tot en met 2026 berekend. Uit berekeningen komt naar voren dat onze financiële situatie dan voldoende is.

4.1 PERSONELE LASTEN (VERVOLG)

FORMATIE

Aantal fte's (stand 31 december)	2016	2015
Universiteit Utrecht		
WP	3.198	3.037
OBP	2.550	2.526
	5.748	5.563
Faculteit Geneeskunde		
WP	794	804
OBP	421	403
	1.215	1.207

Er zijn 3 werknemers werkzaam buiten Nederland.

WNT-VERANTWOORDING 2016

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 is € 179.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband en rekening houden met de geldende overgangsregeling. Het individuele WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Met ingang van 2012 is de bezoldiging van de leden van het college en Raad van Toezicht bepaald volgens de WNT normering. De bezoldiging is bepaald in overeenstemming met de beleidsregels "Regeling bezoldigingscomponenten WNT" van februari 2014.

BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

bedragen x € 1

Functie	mr. M.J. Oudeman	prof. dr. A. Pijpers	prof. dr. G.J. van der Zwaan
	Voorzitter college van bestuur	Lid college van bestuur	Rector Magnificus
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	1,0
Individueel WNT-maximum	179.000	179.000	179.000
Bezoldiging			
Beloning	213.594	212.687	188.734
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	16.879	16.721	16.266
Totaal bezoldiging	230.473	229.408	205.000

Gegevens 2015

Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0	1,0	1,0
Bezoldiging 2015			
Beloning	212.567	211.784	187.097
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	17.907	17.701	17.075
Totaal bezoldiging 2015	230.474	229.485	204.172
Individueel WNT-maximum	230.474	230.474	230.474

De bezoldiging van de leden van het college van het bestuur is overeengekomen vóór 1 januari 2016 en wordt gerespecteerd door het overgangsrecht van de WNT.

TOEZICHTHOUDENDE TOPFUNCTIONARISSEN

bedragen x € 1

	prof. dr. E. Meijer	prof. dr. W. van de Donk	drs. K.T.V. Bergstein
Functie(s)	voorzitter Raad van Toezicht	lid Raad van toezicht	lid Raad van toezicht
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	26.850	17.900	17.900
Bezoldiging			
Beloning	15.000	-	10.000
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging	15.000	-	10.000
Gegevens 2015			
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2015			
Beloning	15.000	-	10.000
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	15.000	-	10.000
Individueel WNT-maximum	34.571	23.047	23.047

bedragen x € 1

	dr. J. M. van der Eijk	mr. A.J. Kellermann	mr. N.J. van Kesteren
Functie(s)	lid Raad van toezicht	lid Raad van toezicht	lid Raad van toezicht
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	-
Individueel WNT-maximum	17.900	17.900	-
Bezoldiging			
Beloning	10.000	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging	10.000	-	-
Gegevens 2015			
Duur dienstverband in 2015	1/10 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/1
Bezoldiging 2015			
Beloning	2.500	4.166 ¹⁾	833
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	2.500	4.166	833
Individueel WNT-maximum	5.762	23.047	1.921

¹⁾ Betreft nabetaling over de periode 1 augustus tot en met 31 december 2014

BEZOLDIGING NIET-TOPFUNCTIONARISSEN

Door de uitbetaling in 2016 van de compensatievergoeding voor aftopping pensioen over de jaren 2015 en 2016 is bij een viertal hoogleraren een overschrijding ontstaan ten opzichte van de geldende WNT norm.

<i>bedragen x € 1</i>	hoogleraar	hoogleraar	hoogleraar
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,25	1,0	1,0
Bezoldiging			
Beloning	49.219	187.693	177.802
Belastbare onkostenvergoedingen	10.008	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	4.037	15.917	15.718
Totaal bezoldiging	63.264	203.610	193.521
Individueel WNT-maximum bezoldiging	44.750	179.000	179.000
Motivering van overschrijding:	<i>Beloning gebaseerd op arbeidsmarkt</i>	<i>Beloning inclusief vergoeding aftopping pensioen 2015 en 2016</i>	<i>Beloning inclusief vergoeding aftopping pensioen 2015 en 2016</i>
Gegevens 2015			
Functie(s) in 2015	hoogleraar	hoogleraar	hoogleraar
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,25	1,0	1,0
Bezoldiging			
Beloning	43.932	161.143	159.437
Belastbare onkostenvergoedingen	10.008	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	4.212	16.586	16.355
Totaal bezoldiging 2015	58.152	177.729	175.792

<i>bedragen x € 1</i>	hoogleraar	hoogleraar
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,2
Bezoldiging		
Beloning	172.456	33.006
Belastbare onkostenvergoedingen	937	1.500
Beloningen betaalbaar op termijn	15.611	3.092
Totaal bezoldiging	189.004	37.598
Individueel WNT-maximum bezoldiging	179.000	35.800
Motivering van overschrijding:	<i>Beloning inclusief vergoeding aftopping pensioen 2015 en 2016</i>	<i>Beloning inclusief vergoeding aftopping pensioen 2015 en 2016</i>
Gegevens 2015		
Functie(s) in 2015	hoogleraar	hoogleraar
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	0,2
Bezoldiging		
Beloning	155.184	29.882
Belastbare onkostenvergoedingen	3.750	1.500
Beloningen betaalbaar op termijn	16.231	3.212
Totaal bezoldiging 2015	175.165	34.594

4.2 AFSCHRIJVINGEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
4.2.1 Immateriële vaste activa	3.761		3.077
4.2.2 Materiële vaste activa *)	58.864		53.534
Totaal	62.625	65.741	56.611

*) inclusief afschrijving apparatuur van UMCU € 1.726 (2015: € 1.467)

4.3 HUISVESTINGSLASTEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
4.3.1 Huur	21.921		21.566
4.3.2 Verzekeringen	936		939
4.3.3 Onderhoud	7.332		7.302
4.3.4 Energie en water	14.331		14.665
4.3.5 Schoonmaakkosten	10.623		10.584
4.3.6 Heffingen	3.721		2.208
4.3.7 Dotatie voorzieningen	789		473
4.3.8 Overige	19.323		18.130
Totaal	78.976	78.849	75.867

4.4 OVERIGE LASTEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	23.944		21.573
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	25.251		29.210
4.4.4 Overige	104.979		112.880
Totaal	154.174	177.079	163.663

De overige lasten (post 4.4.4) kunnen als volgt nader worden gespecificeerd:

	2016	2015
Subsidies en bijdragen	13.796	16.176
Directe exploitatielasten O&O	29.417	30.098
Bibliotheekvoorzieningen	9.680	8.642
Ondersteuning studenten	7.862	5.976
Inhuur contractresearch (UMCU)	-	8.160
Overige algemene kosten	44.224	43.828
Totaal	104.979	112.880

5 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

	(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
5.1	Rentebaten	265		1.246
5.3	Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	278		-20
5.5	Rentelasten	-193		-673
	Totaal	350	67	553

6 BELASTINGEN

	(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
	Vennootschapsbelasting	-88	-	3
	Totaal	-88	-	3

Betreft de vennootschapsbelasting berekend over het exploitatiesaldo van de verbonden partijen rekening houdend met de fiscale faciliteiten voor zover belastingplichtig. Het effectieve belastingpercentage is 20%. De Universiteit Utrecht heeft op grond van artikel 6b lid 1 onderdeel b voor de vennootschapsbelasting een subjectvrijstelling voor de vennootschapsbelasting. De omvang en bekostiging van de onderwijs- en onderzoeksactiviteiten van de universiteit zijn hiervoor bepalend. De verbonden partijen van de Universiteit Utrecht zijn zelfstandig belastingplichtig voorzover zij zich als een onderneming kwalificeren.

7 RESULTAAT DEELNEMINGEN

	(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
	Resultaat deelnemingen	-1.176	-	2.654
	Totaal	-1.176	-	2.654

Betreft de resultaten van (minderheids-) deelnemingen. Verwezen wordt naar de toelichting op post 1.3.2 van de balans. In het resultaat 2016 is een bedrag opgenomen van € 743.000 voor de afwaardering van de vordering in verband met de verkoop van het belang in Bioceros B.V. in 2015.

TRANSACTIES VERBONDEN PARTIJEN

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de universiteit, haar deelnemingen en hun bestuurders en leidinggevende functionarissen.

Er hebben zich geen transacties met verbonden partijen voorgedaan op niet-zakelijke grondslag.

De universiteit heeft een tweetal leningen verstrekt aan Stichting Incubator. Een lening van € 16 miljoen met een rente gebaseerd op de 6 maands Euribor per jaar (wordt elk jaar op 1 januari vastgesteld). De rente is per halfjaar achteraf verschuldigd per de eerste dag na afloop van de periode waarover deze verschuldigd is. De looptijd van de lening bedraagt 10 jaar vanaf 21 november 2013. Jaarlijks dient er € 1 miljoen te worden afgelost. In 2015 is een nieuwe lening afgesloten voor een bedrag van € 6 miljoen. De rente is vastgesteld op 1% per jaar voor een periode van 2 jaar. Daarna vindt herziening van het rentepercentage plaats. De aflossing vindt plaats in 10 termijnen van € 600.000 vanaf 1 juni 2017.

In de normale bedrijfsactiviteiten koopt en verkoopt de universiteit goederen en diensten van en aan verschillende verbonden partijen waarin de onderneming een belang bezit. Deze transacties worden op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

HONORARIA VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

De volgende honoraria van de accountant zijn ten laste gebracht van de organisatie, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW. (betreft de kosten ten laste van het jaar gebracht waarin de diensten zijn verricht).

(x € 1.000)

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

	2016	2015
Controle van de jaarrekening	321	498
Andere controleopdrachten	412	310
Andere niet controlediensten	-	-
	733	808

Enkelvoudige jaarrekening per 31 december 2016

Enkelvoudige balans per 31 december 2016

(na resultaatbestemming)

(x € 1.000)

1	Activa	31-12-2016	31-12-2015
	Vaste activa		
1.1	Immateriële vaste activa	14.627	14.746
1.2	Materiële vaste activa	550.586	557.051
1.3	Financiële vaste activa	39.584	41.864
	Totaal vaste activa	604.797	613.661
	Vlottende activa		
1.4	Vorraden	857	966
1.5	Vorderingen	54.672	64.059
1.7	Liquide middelen	191.883	186.430
	Totaal vlottende activa	247.412	251.455
		852.209	865.116
2	Passiva	31-12-2016	31-12-2015
2.1	Eigen vermogen	472.589	460.137
2.3	Voorzieningen	68.079	72.246
2.4	Langlopende schulden	16.992	24.359
2.5	Kortlopende schulden	294.549	308.374
		852.209	865.116

Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016

(x € 1.000)		Begroting		
3	Baten	2016	2016	2015
3.1	Rijksbijdragen	473.335	447.618	465.470
3.3	College-, cursus- en examengelden	62.006	59.463	59.161
3.4	Baten werk in opdracht van derden	129.249	142.850	131.627
3.5	Overige baten	52.191	46.141	59.114
	Totaal baten	716.781	696.072	715.372
4	Lasten			
4.1	Personele lasten	405.863	404.665	386.611
4.2	Afschrijvingen	59.476	63.431	53.741
4.3	Huisvestingslasten	53.809	78.849	51.671
4.4	Overige lasten	183.987	173.914	182.941
	Totaal lasten	703.135	720.859	674.964
	Saldo baten en lasten	13.646	-24.787	40.408
5	Financiële baten en lasten	73	67	331
	Resultaat	13.719	-24.720	40.739
6	Belastingen	-	-	3
7	Resultaat deelnemingen	-1.267	415	2.636
	Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	12.452	-24.305	43.378
8	Buitengewone lasten	-	-	-
	Nettoresultaat	12.452	-24.305	43.378

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2016

ALGEMEEN

De enkelvoudige balans en staat van baten en lasten hebben betrekking op de Universiteit Utrecht exclusief de jaarrekeningen van (geconsolideerde) verbonden partijen waarin de universiteit een meerderheidsdeelneming of beslissende zeggenschap heeft. In deze cijfers zijn de cijfers van de Faculteit Geneeskunde niet begrepen. Voor de enkelvoudige balans en staat van baten en lasten van de Universiteit Utrecht zijn de grondslagen voor waardering van activa en passiva en van resultaatbepaling dezelfde als die van de geconsolideerde jaarrekening van de Universiteit Utrecht.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2016

1.1 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Hieronder zijn opgenomen de kosten van aanschaffing (licenties) van universitaire administratieve systemen inclusief de (externe) implementatiekosten onder aftrek van de jaarlijkse afschrijvingen.

(x € 1.000)		1.1.2
Stand per 1 januari 2016		
Aanschafprijs		29.825
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen		-15.079
Boekwaarde per 1 januari 2016		14.746
Mutaties in de boekwaarde:		
Investerings		3.514
Desinvesteringen		
- Aanschafwaarde	566	
- Cumulatieve afschrijvingen	-566	
		-
Afschrijvingen		-3.633
Saldo		-119
Stand per 31 december 2016		
Aanschafprijs		32.773
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen		-18.146
Boekwaarde per 31 december 2016		14.627

1.2 MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa (gebouwen, terreinen en apparatuur) worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde onder aftrek van jaarlijkse afschrijvingen.

Het verloop van de post materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(x € 1.000)	In uitvoering en vooruitbetalingen				Totaal
	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur		
	1.2.1	1.2.1	1.2.2	1.2.4	
Stand per 1 januari 2016					
Aanschafprijs	1.217.864	20.295	94.513	33.671	1.366.344
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-737.384	-	-71.908	-	-809.292
Boekwaarde per 1 januari 2016	480.480	20.295	22.605	33.671	557.051
Mutaties in de boekwaarde:					
Investerings	193	-	8.906	43.518	52.617
Desinvesterings	-3.233	-	-6	-	-3.239
Afschrijvingen	-48.206	-	-7.637	-	-55.843
Overige mutaties	39.039	-	-	-39.039	-
Saldo	-12.207	-	1.263	4.479	-6.465
Stand per 31 december 2016					
Aanschafprijs	1.253.863	20.295	103.413	38.150	1.415.721
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-785.590	-	-79.545	-	-865.135
Boekwaarde					
Per 31 december 2016	468.273	20.295	23.868	38.150	550.586

1.3 FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Hieronder zijn opgenomen de investeringen in deelnemingen en verstrekte leningen aan verbonden partijen.

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 januari 2016	Investerings- en verstrekte leningen	Desinves- teringen en afgeloste leningen	Resultaat deelnemingen	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3.2 Deelnemingen						
UU Holding B.V., Utrecht	21.038	-	-	-1.267	-	19.771
Subtotaal deelnemingen	21.038	-	-	-1.267	-	19.771

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 januari 2016	Investerings- en verstrekte leningen	Desinves- teringen en afgeloste leningen	Resultaat	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3.4 Overige leningen u/g						
Overige leningen	20.000	-	-1.000	-	-	19.000
Subtotaal leningen	20.000	-	-1.000	-	-	19.000

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 januari 2016	Investerings- en verstrekte leningen	Desinves- teringen en afgeloste leningen	Resultaat	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3.6 Effecten						
Obligaties	826	1.015	-1.035	7	-	813
Subtotaal effecten	826	1.015	-1.035	7	-	813

(x € 1.000)	Boekwaarde 1 januari 2016	Investerings- en verstrekte leningen	Desinves- teringen en afgeloste leningen	Resultaat	Overige	Boekwaarde 31 december 2016
1.3 Totaal financiële vaste activa	41.864	1.015	-2.035	-1.260	-	39.584

De onder 1.3.4 opgenomen vorderingen hebben een looptijd van langer dan 1 jaar.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Hieronder zijn opgenomen de rechtspersonen welke met de Universiteit Utrecht zijn verbonden.
De volgende rechtspersonen zijn geconsolideerd in de jaarrekening 2016 van de universiteit:

Meerderheidsdeelneming	Statutaire zetel	Code (*)	Eigen vermogen 31-12-2016 (x € 1.000)	Resultaat 2016 (x € 1.000)	Omzet 2016 (x € 1.000)	Verklaring Art. 2:403 BW ja/nee	Consolidatie ja/nee	Deelname %
Universiteit Utrecht Holding BV	Utrecht	4	20.149	-1.134	7.125	nee	ja	100
<i>De holding heeft belangen in de volgende werkmaatschappijen:</i>								
Topselect BV	Utrecht	4	-135	-18	143	nee	ja	100
Topselect Detacheringen BV	Utrecht	4	1.954	350	4.621	nee	ja	100
U-Cytech BV	Utrecht	4	510	40	807	nee	ja	51
Universitair Landbouwhuisdieren Praktijk BV	Utrecht	4	503	-4	-	nee	ja	100
Elevate BV	Utrecht	4	-1.136	-621	572	nee	ja	50
UtrechtInc BV	Utrecht	4	6	-1	-	nee	ja	56
UtrechtInc CV	Utrecht	4	283	-134	689	-	ja	55

(*) Toelichting op de codes: 1 = contractonderwijs; 2 = contractonderzoek; 3 = onroerende zaken; 4 = overig.

	Omschrijving doelstelling	Samenstelling bestuur/ Statutair directeur
Universiteit Utrecht Holding BV	Houdstermaatschappij en octrooi-beheer en -exploitatie.	O. Schoots J.V. van Marken
<i>Werkmaatschappijen van de Universiteit Utrecht Holding B.V. :</i>		
Topselect BV	Advisering op gebied van HRM	M.J.C. Ham
Topselect Detacheringen BV	Dienstverlening op gebied van werving, selectie en detachering van personeel	M.J.C. Ham
U-Cytech BV	Aanbieding van producten en diensten op het gebied van cytokinebepalingen en ontwikkeling van assays voor de diagnostiek	P.H. van der Meide
Universitair Landbouwhuisdieren Praktijk BV	Dierenartsenpraktijk	R.L. Been
Elevate BV	Aanbieden van online opleidingen aan beroepsoefenaren in de gezondheidszorg,	R.L.G. Callens
UtrechtInc BV	Holdingactiviteiten (UtrechtInc BV is de beherend vennoot van UtrechtInc CV en uit dien hoofde aansprakelijk voor de rechts-handelingen van de commanditaire vennootschap)	J.P.H. Kop
UtrechtInc CV	Het begeleiden, faciliteren en incuberen van startende ondernemers.	UtrechtInc B.V.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN (VERVOLG)

Beslissende zeggenschap	Statutaire zetel	Code (*)	Eigen vermogen 31-12-2016 (x € 1.000)	Resultaat 2016 (x € 1.000)	Omzet 2016 (x € 1.000)	Consolidatie
Stichting Incubator	Utrecht	3	-1.496	388	3.032	integraal
Stichting Fondsenwerving en Sponsoring UU	Utrecht	4	-	-	-	integraal
Stichting Jubileumfonds der Veeartsenijkundige Hoogeschool 1921	Utrecht	4	1.067	-	-	integraal
Stichting USS Mesa Cosa	Utrecht	4	305	106	3.515	integraal
Stichting Utrechts Universiteitsfonds	Utrecht	4	4.372	760	803	integraal
Stichting De Driewerf	Utrecht	4	97	5	223	integraal
Stichting Parnassos	Utrecht	4	6	-	-	integraal
Stichting UCAB	Utrecht	4	200	263	536	integraal

(*) Toelichting op de codes: 1= contractonderwijs; 2=contractonderzoek; 3=onroerende zaken; 4=overig.

	Omschrijving doelstelling	Samenstelling bestuur
Stichting Incubator	Exploitatie onroerend goed	G.J. van der Zwaan / O. Schoots
Stichting Fondsenwerving en Sponsoring UU	Steunfonds	W. Kardux / J.F.G. Vliegenhart / A. Smit / Y.C.M.T. van Rooij
Stichting Jubileumfonds der Veeartsenijkundige Hoogeschool 1921	Bevordering van het wetenschappelijk diergeneeskundig onderzoek	W.D.J. Kremer / F.J.M. van Kuppeveld D.J.J. Heederik
Stichting USS Mesa Cosa	Organisatie van sportevenementen	B.J.H. Kessels / W.A.W Kuus L.A. van de Zande / I. van Oosten M. Waardenburg
Stichting Utrechts Universiteitsfonds	Belangenbehartiging van alumni	M.J. Oudeman / R.S. Croll / C. Kemner / T.I. Nagel / J.J.J. van Lanschot / S.H.S Miedema
Stichting De Driewerf	Organisatie van sportevenementen	P.J.S. van Capel / A.H. van der Lelij / W.M. Smit / P.Kole / B. Kleinhout
Stichting Parnassos	Kunstzinnige vorming voor amateurs	W.H. Gispen / M. van Merrienboer / M.J.M. Mourits
Stichting Utrecht Centre of Excellence for affordable Biotherapeutics for Public Health (UCAB)	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk farmaceutische producten	D.J.A Crommelin / J.F. van den Bosch / J.A.M. Raaijmakers / F.H.M. Verbeeten

VLOTTENDE ACTIVA

1.4 VOORRADEN

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
Verkrijgingsprijs gebruiksgoederen	868	974
Voorziening voor incourantheid	-11	-8
1.4.1 Gebruiksgoederen	857	966

1.5 VORDERINGEN

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
1.5.1 Debiteuren	19.045	22.006
1.5.2 Ministerie OCW	2.032	2.437
1.5.4 Vorderingen op verbonden partijen	3.598	4.652
1.5.5 Studenten	387	404
Te factureren inzake werk in opdracht van derden	15.606	16.505
Omzetbelasting	2.067	5.365
Overige	5.778	2.270
1.5.7 Overige vorderingen	23.451	24.140
1.5.8 Overlopende activa	6.879	11.326
1.5.9 Voorziening voor oninbaarheid	-720	-906
Totaal vorderingen	54.672	64.059

De looptijd van deze vorderingen is korter dan één jaar. In de post te factureren inzake werk in opdracht van derden is een voorziening voor verlieslatende projecten ad € 1,3 mio (2015: € 0,9 mio) begrepen.

1.7 LIQUIDE MIDDELEN

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
1.7.1 Kasmiddelen	88	118
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	189.253	173.494
1.7.3 Depositorrekeningen	2.542	12.818
Totaal liquide middelen	191.883	186.430

Onder depositorrekeningen is opgenomen een spaarrekening zonder vaste looptijd (met een rente van 0,05%). De overige liquide middelen staan ter vrije beschikking.

PASSIVA

2.1 EIGEN VERMOGEN

Voor de toelichting op het eigen vermogen wordt hierbij verwezen naar de toelichting bij de geconsolideerde balans.

AANSLUITING EIGEN VERMOGEN MET DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

(x € 1.000)	31-12-2016	31-12-2015
Geconsolideerd	477.519	463.412
Af: Vermogen geconsolideerde stichtingen:		
- Stichting Incubator	-1.495	-1.883
- Stichting Fondsenwerving en Sponsoring UU	-	-
- Stichting Jubileumfonds der Veeartsenijkundige Hoogeschool 1921	1.067	1.067
- Stichting USS Mesa Cosa	305	198
- Stichting Universiteitsfonds	4.372	3.612
- Stichting De Driewerf	97	92
- Stichting Parnassos	6	6
- Stichting UCAB	200	-62
	-4.552	-3.030
Af: Minderheidsbelang UU Holding BV	-378	-245
Enkelvoudig	472.589	460.137

2.3 VOORZIENINGEN

(x € 1.000)	Stand per 1-1-2016	Dotatie	Onttrek- king	Vrijval	Overige mutaties	Rentemutatie (bij contante waarde)	Stand per 31-12-2016	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
2.3.1 Personeels- voorzieningen	34.506*)	11.437	-7.830	-6.391	-	-133	31.589	13.896	17.693
2.3.3 Voorziening voor milieuverplichtingen en milieurisico's	37.088	789	-1.641	-	-	254	36.490	1.500	34.990
2.3.5 Overige voorzieningen	652*)	-	-	-652	-	-	-	-	-
	72.246	12.226	-9.471	-7.043	-	121	68.079	15.396	52.683

*) inclusief overboeking € 1.414

2.4 LANGLOPENDE SCHULDEN

(x € 1.000)	Stand per 1-1-2016	Aangegane leningen	Aflossingen	Stand per 31-12-2016	Looptijd >1 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente voet
2.4.1 Kredietinstellingen	20.000	-	-5.000	15.000	10.000	-	0,1
2.4.2 Nippon Foundation	1.115	-	-	1.115	1.115	-	4,0
2.4.4 Erfpacht	3.244	2.816	-163	5.897	5.700	4.900	-
2.4.5 Overige	-	180	-	180	180	105	-
Totaal langlopende schulden	24.359	2.996	-5.163	22.192	16.995	5.005	
Overboeking naar kortlopende schulden van aflossingsverplichtingen 2017				-5.200			
Totaal				16.992			

Nippon Foundation

De Universiteit Utrecht heeft een overeenkomst met de Nippon Foundation inzake het beheer van het fonds voor de Ryoichi Sasakawa Young Leaders Fellowship Fund (SYLFF). Van de jaarlijkse beleggingsopbrengsten wordt 30% toegerekend aan het fonds. Bij beëindiging van de overeenkomst dient het fonds te worden teruggestort aan de verstrekker.

Overige langlopende schulden:

De universiteit is eigenaar van het terrein de Uithof in Utrecht en ontwikkelt diverse percelen ten behoeve van de uitgifte in erfpacht. De door derden verschuldigde erfpachttermijnen welke in één keer worden geïnd, worden verantwoord onder de langlopende schulden. Jaarlijks valt een aan de looptijd evenredig deel van deze schuld vrij ten gunste van het resultaat.

2.5 KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden zijn als volgt te specificeren:

(x € 1.000)		31-12-2016	31-12-2015
2.5.2	Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden projecten	147.302	130.954
2.5.3	Crediteuren	24.010	23.690
2.5.4	Aflossingsverplichtingen 2017	5.200	-
2.5.6	Schulden aan verbonden partijen	531	354
	Loonheffing	652	15.785
	Premies volksverzekeringen	3	4.016
2.5.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	655	19.801
2.5.8	Schulden terzake pensioenen	436	4.763
2.5.9	Overige kortlopende schulden	40.734	53.333
	Vooruitontvangen collegegelden	28.328	25.883
	Vooruitontvangen subsidies OCW	6.146	5.265
	Vooruitontvangen termijnen	8.225	12.165
	Vakantiegeld en -dagen	32.982	32.166
2.5.10	Overlopende passiva	75.681	75.479
Totaal kortlopende schulden		294.549	308.374

In de post vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden projecten is een voorziening voor verlieslatende projecten ad € 5,8 mio (2015: 4,6 mio) begrepen.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016

AANSluitING NETTO RESULTAAT MET DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

(x € 1.000)	2016	2015
Netto resultaat geconsolideerd	14.107	44.744
Af: resultaat geconsolideerde stichtingen:		
- Stichting Incubator	388	640
- Stichting Fondsenwerving en Sponsoring UU	-	-
- Stichting Jubileumfonds der Veeartsenijkundige Hoogeschool 1921	-	36
- Stichting USS Mesa Cosa	106	-121
- Stichting Utrechts Universiteitsfonds	760	891
- Stichting De Driewerf	5	-12
- Stichting Parnassos	-	-
- Stichting UCAB	263	-63
	-1.522	-1.371
Aanpassing waardering minderheid UU Holding B.V.	-133*)	5
Netto resultaat enkelvoudig	12.452	43.378

*) inclusief aanpassing 2015: € -92

3.4 BATEN WERK IN OPDRACHT VAN DERDEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
3.4.1 Contractonderwijs	9.504		9.255
Internationale organisaties	30.676	25.568	
Nationale overheden	9.724	7.435	
NWO	44.303	48.825	
KNAW	1.086	696	
Overige niet naar winst strevende organisaties	9.375	11.294	
Bedrijven	12.125	11.084	
3.4.2 Contractonderzoek	107.289		104.902
Patiëntenzorg			
Diergeneeskunde	12.426	11.725	
Licenties/royalty's	20	39	
Overige	10	5.706	
3.4.3 Totaal overige	12.456		17.470
Totaal	129.249	142.850	131.627

Als gevolg van een wijziging in de verantwoording van de opbrengsten in de administratie is vanaf 2016 een belangrijk deel van de overige opbrengsten opgenomen onder overige baten (3.5).

3.5 OVERIGE BATEN

(x € 1.000)		2016	Begroting 2016	2015
3.5.1	Verhuur	11.677		10.504
3.5.2	Detachering personeel	2.820		2.883
	Levering diensten en goederen	19.002	12.632	
	Erfpacht RIVM	-	14.367	
	Literatuurvoorziening	1.230	1.646	
	Congressen	1.366	1.175	
	Opbrengst GDL	2.131	1.956	
	Levering energie	2.381	2.437	
	Catering	1.353	1.192	
	Campus fees UCU	4.305	4.590	
	GDL/UMCU huisvestingsbijdrage	2.386	2.700	
	UU Summerschool	2.339	2.370	
	Dienstverlening FSC	147	182	
	Parkeergelden	363	367	
	Verkoop o/g	505	-	
	Museum	186	113	
3.5.6	Totaal overige	37.694		45.727
	Totaal	52.191	46.141	59.114

4.1 PERSONELE LASTEN

(x € 1.000)		2016	Begroting 2016	2015
	Brutolonen en salarissen	312.829	301.654	
	Sociale lasten	34.592	31.713	
	Pensioenpremies	36.726	35.957	
4.1.1	Lonen en salarissen	384.147		369.324
	Dotatie personele voorzieningen	4.913	1.082	
	Personeel niet in loondienst	17.717	14.655	
	Overig	1.094	3.182	
4.1.2	Overige personeelslasten	23.724		18.919
4.1.3	Uitkeringen	-2.008		-1.632
	Totaal	405.863	404.665	386.611

FORMATIE

Aantal fte's (stand 31 december)	2016	2015
WP	3.198	3.037
OBP	2.370	2.343
	5.568	5.380

Er zijn 3 werknemers werkzaam buiten Nederland.

4.2 AFSCHRIJVINGEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
4.2.1 Immateriële vaste activa	3.633		2.942
4.2.2 Materiële vaste activa	55.843		50.799
Totaal	59.476	63.431	53.741

4.3 HUISVESTINGSLASTEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
4.3.1 Huur	6.507		6.458
4.3.2 Verzekeringen	924		926
4.3.3 Onderhoud	4.775		4.885
4.3.4 Energie en water	13.660		14.521
4.3.5 Schoonmaakkosten	8.503		8.505
4.3.6 Heffingen	3.670		2.152
4.3.7 Dotatie voorzieningen	789		473
4.3.8 Overige	14.981		13.751
Totaal	53.809	78.849	51.671

4.4 OVERIGE LASTEN

(x € 1.000)	2016	Begroting 2016	2015
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	16.184		12.393
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	16.241		20.337
4.4.3 Overdacht rijksbijdrage UMCU	67.161		65.000
4.4.4 Overige	84.401		85.211
Totaal	183.987	173.914	182.941

5 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)		2016	Begroting 2016	2015
5.1	Rentebaten	203		801
5.3	Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	7		-5
5.5	Rentelasten	-137		-465
Totaal		73	67	331

7 RESULTAAT DEELNEMINGEN

Betreft het resultaat over 2016 van de deelneming Universiteit Utrecht Holding B.V. (zie 1.3.2 Deelnemingen).

Resultaatbestemming

Het netto resultaat over 2016 is op grond van een besluit van het College van Bestuur als volgt verdeeld:

(x € 1.000)

Algemene reserve		
Algemene reserve		4.581
Bestemmingsreserve (publiek)		
- Faculteiten/diensten	20.284	
- Onderzoeksfaciliteiten UU breed	-2.382	
- Beleids gelden 2014-2016	-1.825	
- Fonds werving toponderzoekers	-5.378	
- Versterking reputatie UU	-1.108	
- ICT investeringen	-1.000	
- ISD & huisvesting Israëllaan	-230	
		8.361
Bestemmingsreserve (privaat)		
- Reserves verbonden partijen		349
Bestemmingsfonds (publiek)		
- Arbeidsvoorwaarden		802
Bestemmingsfonds (privaat)		
- Nippon Foundation		-27
Totaal		14.066

De resultaatbestemming is in de balans per 31 december 2016 verwerkt.

Utrecht, 10 mei 2017

Het college van bestuur,

mr. Marjan J. Oudeman (voorzitter)
prof. dr. Bert van der Zwaan
prof. dr. Anton Pijpers

Raad van Toezicht,

prof. dr. Emmo Meijer (voorzitter)
prof. dr. Wim van de Donk
drs. Karin Bergstein MBA
mr. Joanne Kellermann
dr. Jan van der Eijk

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van Universiteit Utrecht

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2016

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Universiteit Utrecht te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Universiteit Utrecht op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2016;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Universiteit Utrecht, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante

onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

MATERIALITEIT

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de getrouwheid van de jaarrekening als geheel bepaald op € 8,1 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de totale baten. De materialiteit voor de financiële rechtmatigheid is bepaald op € 18,4, deze materialiteit is gebaseerd op 3% van de totale publieke middelen, zoals voorgeschreven in paragraaf 2.1.3 Materialiteitstabel van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016. In deze paragraaf van het accountantsprotocol zijn tevens een aantal specifieke controle- en rapportagetoleranties opgenomen, die wij hebben toegepast.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Wij zijn met de raad van toezicht overeengekomen dat wij aan de raad van toezicht tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 405.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen, die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

REIKWIJDTE VAN DE GROEPSCONTROLE

Universiteit Utrecht staat aan het hoofd van een groep van organisaties. De financiële informatie van deze groep is opgenomen in de jaarrekening van Universiteit Utrecht.

De groepscontrole heeft zich met name gericht op het significante onderdeel Universiteit Utrecht. Bij dit onderdeel is een controle van de volledige financiële informatie uitgevoerd omdat deze individueel een significante omvang heeft.

De uitvoering van de activiteiten van de Faculteit Geneeskunde in het kader van Onderwijs en Onderzoek (O&O) is ondergebracht in het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Conform de richtlijn voor de jaarverslaggeving 660.506, zijn de baten uit Onderwijs en Onderzoek (O&O-gelden) en de daaraan toe te rekenen lasten van de facultaire taken, alsmede de baten en lasten van de O en O-satellietorganisatie van de medische centra, integraal in de geconsolideerde jaarrekening van Universiteit Utrecht verwerkt. Voor de werkzaamheden gericht op de getrouwheid en rechtmatigheid ten aanzien van de baten en lasten van de Faculteit Geneeskunde hebben wij gebruik gemaakt van de controlewerkzaamheden van een andere accountant.

Door bovengenoemde werkzaamheden bij (groeps) onderdelen, gecombineerd met aanvullende werkzaamheden op groepsniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de groep verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

In totaal hebben wij met het uitvoeren van deze werkzaamheden de volgende dekking over onderstaande jaarrekeningposten verkregen.

Baten	99%
Balanstotaal	99%

De groepsonderdelen die niet onder de reikwijdte van de controle vallen vertegenwoordigen geen van allen meer dan 1% van de geconsolideerde baten of het geconsolideerde balanstotaal. Op de financiële informatie van deze resterende groepsonderdelen hebben we op groepsniveau, onder meer, cijferanalyses uitgevoerd om onze inschatting, dat deze onderdelen geen significante risico's op materiële fouten bevatten, te bevestigen.

DE KERNPUNTEN VAN ONZE CONTROLE

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professioneel oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten hebben wij met de raad van toezicht gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader wordt gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

**TOEREKENING VAN RESULTATEN WERK IN OPDRACHT
VAN DERDEN (CONTRACTONDERZOEK)**

De toelichtingen op de baten werk in opdracht van derden zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en referenties 1.5, 2.5 en 3.4.2.

De balanspositie per 31 december 2016 betreft een debetpositie nog te factureren inzake werk in opdracht van derden van € 16 miljoen, inclusief een voorziening voor verlieslatende projecten van € 1 miljoen, en een creditpositie vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen onderhanden projecten van € 147 miljoen, inclusief een voorziening voor verlieslatende projecten van € 5,8 miljoen. De gerelateerde baten uit contractonderzoek bedragen in 2016 € 195 miljoen.

De onderzoeksprojecten kennen vaak een looptijd van meerdere jaren waarbij de baten worden toegerekend over de looptijd. De bepaling van de resultaten op deze projecten is daarmee in belangrijke mate afhankelijk van de ontwikkeling van de (verwachte) uitvoeringskosten. Inherent kent het uitvoeren van onderzoek een onvoorspelbaar karakter waardoor de inschatting van de nog te maken uitvoeringskosten een hoge mate van schatting kennen.

De faculteiten zijn verantwoordelijk voor de periodieke herijking van de totale verwachte uitvoeringskosten ten aanzien van de personele kosten, overhead en materiële kosten en de daarmee samenhangend de toerekening van baten. Hierdoor wordt de opbrengstverantwoording door schattingen beïnvloed vanwege de verwachting omtrent de nog te maken uitvoeringskosten.

Gegeven de omvang van de baten werk in opdracht van derden, het schattingselement omtrent de nog te maken uitvoeringskosten en de decentraal ingerichte verantwoordelijkheid vinden wij dit een kernpunt in onze controle.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de systematiek voor en de interne beheersing rondom het toerekenen van personele kosten, overhead en materiële kosten aan onderzoeksprojecten getoetst, aangezien de uitvoeringskosten de basis zijn voor de aan het verslagjaar toe te rekenen contractbaten.

Voor de geselecteerde projecten hebben wij de redelijkheid van de toerekening van de resultaten beoordeeld door de gerealiseerde en nog te verwachten kosten te vergelijken met de in de begroting, in de actuele prognose opgenomen kosten en de voortgang van de projecten op basis van gesprekken met de projectleiders, en de toegekende subsidies te toetsen aan de subsidiebeschikkingen.

Tot slot hebben wij voor de projecten die in 2016 zijn afgesloten, de eerdere inschatting van het verwachte financiële resultaat getoetst, teneinde de kwaliteit van de managementschattingen vast te stellen. Wij hebben bij deze werkzaamheden geen materiële uitzonderingen geconstateerd.

WAARDERING GEBOUWEN

De toelichtingen op gebouwen zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en referentie 1.2.

In het door het college van bestuur vastgestelde vastgoedplan 2016-2030 ligt vast welke ontwikkelingen in de vastgoedportefeuille, zoals renovatie, sloop en nieuwbouw, zijn gepland. Aan de hand daarvan worden (des)investeringsbeslissingen genomen en de levensduur en restwaarde van gebouwen bepaald.

De waardering van gebouwen is in belangrijke mate afhankelijk van de inschatting van de verwachte levensduur. Jaarlijks beoordeelt het college van bestuur de economische levensduur van gebouwen en of er indicaties zijn voor duurzame waardeverminderingen. Het college van bestuur heeft geen indicaties gehad om de levensduur te herzien op basis van het nieuwe vastgoedplan. Daarnaast zijn uit de analyse van Universiteit Utrecht ten aanzien van mogelijke indicaties voor duurzame waardevermindering van gebouwen, geen indicaties gebleken in relatie tot, onder meer, de verwachte ontwikkelingen van studentaantallen en de bezetting van de gebouwen.

Gegeven de hoogte van de boekwaarde van gebouwen (66% van het balanstotaal), het schattings-element met betrekking tot de levensduur van de gebouwen, alsmede de mate van subjectiviteit bij het onderkennen van indicaties voor duurzame waardevermindering, vinden wij de waardering van gebouwen een kernpunt in onze controle.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij kennis genomen van het door het college van bestuur opgestelde vastgoedplan 2016-2030.

De plannen en analyses zijn besproken met de directie Vastgoed en Campus en de directie Financiën Control en Administratie. Wij hebben beoordeeld of de redelijkheid van de uitgangspunten van de gehanteerde afschrijvingstermijnen in lijn zijn met bestuursbesluiten, het afschrijvingsbeleid, de verwachte levensduur van de materiële vaste activa en of deze in lijn zijn met het vastgoedplan 2016-2030 en de doorrekeningen van de meerjarenbegroting. Wij kunnen ons vinden in de gehanteerde uitgangspunten.

Daarnaast hebben wij de door Universiteit Utrecht uitgevoerde analyse op mogelijke indicaties voor duurzame waardeverminderingen getoetst op basis van onderliggende gegevens zoals prognoses ten aanzien van studentaantallen waaronder de macro voorspellingen door OCW, de aanwezige en geplande (vastgoed)capaciteit en door de gehanteerde boekwaarden aan het sluiten met de financiële administratie en overige waarden in de analyse te toetsen met onderliggende brondocumenten zoals WOZ-beschikkingen en de verzekerde waarden. Wij kunnen ons vinden in de conclusie van Universiteit Utrecht dat geen indicaties aanwezig zijn voor een duurzame waardevermindering.

KERNPUNTEN

ONZE CONTROLEWERKZAAMHEDEN OP DE KERNPUNTEN

WAARDERING VAN VOORZIENING WERKLOOSHEIDS-UITKERINGEN EN VOORZIENING REORGANISATIE

De toelichtingen op de voorziening werkloosheids-uitkeringen en de voorziening reorganisatie zijn opgenomen in de waarderingsgrondslagen en referentie 2.3.1.

Universiteit Utrecht heeft ultimo 2016 voor € 15 miljoen aan voorzieningen verantwoord bestemd voor toekomstige arbeidsrechtelijke verplichtingen gebaseerd op rechten opgebouwd per balansdatum en voor € 6 miljoen voor voorzieningen gericht op aanpassing van de personele organisatie vanwege het opheffen van activiteiten of functies.

Beide voorzieningen zijn op persoonsniveau opgebouwd en bevatten schattingen van het management omtrent het tijdstip van vertrek, dan wel uitstroom, en eventuele succesvolle herplaatsing.

In 2016 is sprake van een vrijval van de voorziening reorganisatie van € 3,8 miljoen als gevolg van in 2016 gerealiseerde herplaatsing bij andere instellingen en instroom in de werkloosheidsregelingen. Tevens heeft in 2016 een dotatie plaatsgevonden van € 2,2 miljoen voor een nieuwe reorganisatie.

Gegeven de omvang van en het schattingselement bij deze voorzieningen, alsmede de vrijval van de voorziening reorganisatie vinden wij dit een kernpunt in onze controle.

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij kennis genomen van de cao, (boven) wettelijke bepalingen, bestuursbesluiten, de onderliggende reorganisatieplannen en communicatie hieromtrent met de OR en het personeel.

We hebben de redelijkheid en consistente verwerking van de gehanteerde uitgangspunten rond het moment van vertrek en de verwachte omvang van de ontslagvergoeding beoordeeld met behulp van onderliggende documentatie zoals arbeidsgegevens, collectieve of individuele (vertrek)regelingen en ervaringscijfers. Voor de onttrekkingen en vrijval in 2016 hebben wij de eerdere inschattingen getoetst, waaronder de timing van de beschikbaar gekomen informatie in relatie tot de waardering ultimo 2015, teneinde de kwaliteit van de managementschattingen vast te stellen.

Tevens hebben wij getoetst dat opname van de reorganisatievoorziening voldoet aan de criteria voor reorganisatievoorzieningen die zijn opgenomen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Wij hebben bij deze werkzaamheden geen materiële uitzonderingen geconstateerd.

WIJZIGINGEN IN DE KERNPUNTEN TEN OPZICHTE VAN VOORGAAND JAAR

Gelet op de verbeterde beheersing, zien wij de naleving van de Europese aanbestedingswet niet meer als kernpunt van onze controle.

De schatting ten aanzien van de voorziening voor milieuverplichtingen zijn gebaseerd op de sloop van het Wentgebouw in 2014. De eerstvolgende significante uitgaven staan gepland voor het boekjaar 2018 bij de sloop van het Aardwetenschappen-gebouw. In 2016 zijn de uitgangspunten voor deze voorziening gelijk gebleven. Om die reden zien wij de waardering voorziening voor milieuverplichtingen en milieurisico's niet als kernpunt van onze controle in 2016.

BENOEMING

Wij zijn door de raad van toezicht op 19 november 2013 benoemd als accountant van Universiteit Utrecht vanaf de controle van het boekjaar 2014 en zijn sinds die datum tot op heden de externe accountant.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen (1 tot en met 6).

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen

vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET COLLEGE VAN BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling

haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Utrecht, 10 mei 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. Th.A.J.C. Snepvangers RA

BIJLAGE BIJ DE CONTROLEVERKLARING

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de raad van toezicht hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Bijlage 1

ONDERZOEKERS/ LAUREATEN 2016

- 1 KNAW Prijs Akademietoogleraren
- 6 Starting Grants
- 8 Consolidator Grants (eigenlijk 10, want de 2 laureaten uit de 2015-ronde zijn ook pas in 2016 bekend geworden)
- 3 Advanced Grants
- 30 Veni's
- 10 Vidi's
- 5 Vici's

OVERZICHT LAUREATEN

KNAW AKADEMIEHOGLERAAR

Hans Clevers

ERC STARTING GRANT

Call 2016 – uitslag September 2016

Harold MacGillavry	Bètawetenschappen	Biologie
Robin Ohm	Bètawetenschappen	Biologie
Sanne Akkerman	Sociale Wetenschappen	Educatie & Pedagogiek
Borja Martinovic	Sociale Wetenschappen	Maatschappijwetenschappen
Marco Helbich	Geowetenschappen	Sociale Geografie en planologie
Jan Molenaar	Princes Maxima Centrum	

ERC CONSOLIDATOR GRANT

Call 2015 – uitslag januari 2016

Arwen Deuss	Geowetenschappen	Aardwetenschappen
Marijn Van Huijs	Bètawetenschappen	Natuur- en Sterrenkunde

Call 2016 – uitslag december 2016

Nathaniel Martin	Bètawetenschappen	Farmaceutische Wetenschappen
Friedrich Förster	Bètawetenschappen	Scheikunde
Rembert Duine	Bètawetenschappen	Natuurkunde
Christina Grasseni	Sociale Wetenschappen	Maatschappijwetenschappen
Dirk van Miert	Geesteswetenschappen	Geschiedenis en Kunstgeschiedenis
Ingrid Robeyns	Geesteswetenschappen	Filosofie en Religiewetenschap
Christian Lange	Geesteswetenschappen	Filosofie en Religiewetenschap
Joost Sluiter	UMC Utrecht	Hart & longen

ERC ADVANCED GRANT**Call 2015 – uitslag maart 2016**

Paul 't Hart	REBO	USBO
Daniel Vanmaekelbergh	Bètawetenschappen	Scheikunde
Jaap Sinninghe Damste	Geowetenschappen	Aardwetenschappen

VERNIEUWINGSIMPULS VENI**Call 2016 – uitslag juli 2016**

Wilco Nijenhuis	Bètawetenschappen
Dimphna Meijer	Bètawetenschappen
Shengqi Xiang	Bètawetenschappen
Damaris Schindler	Bètawetenschappen
Thomas Dorlo	Bètawetenschappen
Ao Chen	Geesteswetenschappen
Hieke Huistra	Geesteswetenschappen
Carlo Nicolai	Geesteswetenschappen
Natalia Petrovskaia	Geesteswetenschappen
Floris Schuiling	Geesteswetenschappen
Lieke Stelling	Geesteswetenschappen
Martine Veldhuizen	Geesteswetenschappen
Joeri Witteveen	Geesteswetenschappen
Tessa Diphooorn	Sociale Wetenschappen
Rebecca Kuiper	Sociale Wetenschappen
Sebastiaan Mathôt	Sociale Wetenschappen
Janneke van de Pol	Sociale Wetenschappen
Sita ter Haar	Sociale Wetenschappen
Miroslava Scholten	REBO
Maartje Houben	Geowetenschappen
Timothy Price	Geowetenschappen
Obbe Tuinenburg	Geowetenschappen
Maartje Poelman	Geowetenschappen
Alessandro Sbrizzi	UMCU
Thomas Debray	UMCU
Aridaman Pandit	UMCU
Dora Hermes	UMCU
Magdalena Harakalova	UMCU
Devanjali Dutta	Hubrecht Instituut
Suzan Ruijtenberg	Hubrecht Instituut

VERNIEUWINGSIMPULS VIDI**Call 2015 – uitslag mei 2016**

Florian Meirer	Bètawetenschappen	Scheikunde
Carmine Ortix	Bètawetenschappen	Natuurkunde
Rense Corten	Sociale Wetenschappen	Maatschappij-wetenschappen
Walter Immerzeel	Geowetenschappen	Fysische Geografie
Martin Ziegler	Geowetenschappen	Aardwetenschappen
Rolf Groenwold	UMCU	Julius Centrum
Martijn van den Heuvel	UMCU	Psychiatrie
Furu Mienis	NIOZ	
Jan Molenaar	Princes Maxima Centrum	
Jop Kind	Hubrecht Instituut	

VERNIEUWINGSIMPULS VICI

Call 2015 – uitslag februari 2016

Arwen Deuss	Geowetenschappen	Aardwetenschappen
Geert Jan Biessels	UMCU	Hersenen
Iris Engelhard	Sociale Wetenschappen	Psychologie
Bram Orobio de Castro	Sociale Wetenschappen	Psychologie
Berend Snel	Bètawetenschappen	Biologie

NIEUWE KNAW LEDEN

Prof. dr. Marius Crainic	Bètawetenschappen
Prof. dr. Henk Brinkhuis	Geowetenschappen

NIEUWE LEDEN DE JONGE AKADEMIE (DJA)

dr. Hester den Ruijter	UMCU
dr. Celia Berkers	Bètawetenschappen

EERSTE LEDEN UTRECHT YOUNG ACADEMY (UYA)

dr.ir. Francien Peterse	Geowetenschappen
dr. Amir Raoof	Geowetenschappen
dr. João Trabucho Alexandre	Geowetenschappen
dr. Susanne Knittel	Geesteswetenschappen
dr. Joas Wagemakers	Geesteswetenschappen
dr. Liesbeth van de Grift	Geesteswetenschappen
dr. Annemarie Kalis	Geesteswetenschappen
prof. dr. Elaine Mak	REBO
dr. Brianne McGonigle	REBO
dr. Rianka Rijnhout	REBO
dr. Lars Tummers	REBO
dr. Martijn van den Heuvel	UMCU
dr. Wim Otte	UMCU
dr. Angela Sarabdjitsingh	UMCU
dr. Linda van Laake	UMCU
dr. ir. Sanli Faez	Bètawetenschappen
dr. Laura Fillion	Bètawetenschappen
dr. Enrico Pajer	Bètawetenschappen
dr. ing. Tom Wennekes	Bètawetenschappen
dr. Tessa Diphooorn	Sociale Wetenschappen
dr. Borja Martinovic	Sociale Wetenschappen
dr. Daniel Oberski	Sociale Wetenschappen
dr. Madelijn Strick	Sociale Wetenschappen
dr. Ron Dotsch	Sociale Wetenschappen

Bijlage 2

MEDEZEGGENSCHAP

De universiteit hecht veel waarde aan een goed georganiseerde medezeggenschap. Deze draagt bij aan de betrokkenheid van medewerkers en studenten en aan de kwaliteit van de beleids- en besluitvorming. De universiteit kent naast de universiteitsraad bij elke faculteit een faculteitsraad en bij elke dienst een dienstraad. Ook de opleidingscommissies spelen een belangrijke rol in de medezeggenschap. Daarnaast overlegt het college van bestuur in het Lokaal Overleg met de bonden over de uitvoering van de CAO. In april 2016 hebben voor de U-raad verkiezingen plaatsgevonden voor de studentengeleding. Aan de verkiezingen deden twee studentenpartijen mee. De 12 zetels van de studentengeleding zijn als volgt verdeeld: PvdUS (Partij voor de Utrechtse Student): 5 zetels, Lijst VUUR (Vereniging voor de Utrechtse Universiteitsraad): 7 zetels.

Nadat in 2015 door universiteitsraad en college de invulling van het “instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting” was vastgelegd, is dit in 2016 bij de faculteiten vastgelegd in faculteitsreglementen. Daarnaast is een start gemaakt met de invulling van de wet versterking bestuurskracht waarbij vooral de rol van opleidingscommissies aandacht krijgt. Bij de opstelling van de universitaire begroting 2016 heeft de universiteitsraad voor het eerst gebruik gemaakt van het instemmingsrecht op hoofdlijnen van de begroting. In 2018 zal de werking van het instemmingsrecht van universiteits- en faculteitsraden worden geëvalueerd.

In 2016 heeft de universiteitsraad als uitvloeisel van de taskforce medezeggenschap uit 2015 een aantal activiteiten ondernomen om de zichtbaarheid te vergroten en de samenwerking tussen raden onderling verder te versterken.

De raad werd in formele en informele sessies nauw betrokken bij de invulling van het nieuwe strategische

plan en heeft ingestemd met de uiteindelijke definitieve versie. Ook bij de aanpassingen in het nieuwe verdeelmodel werd de raad nauw betrokken. Bij de bespreking van de kaderbrief boog de raad zich onder andere over de voorinvesteringen naar aanleiding van de te verwachten gelden in verband met de wet op het leenstelsel. Daarnaast droeg de raad zelf thema's aan ter bespreking, zoals de inschrijffperiode voor cursussen, de terugkoppeling van cursusevaluaties, het opnemen van hoorcolleges en duurzaamheid als onderwerp in het curriculum.

Training en voorlichting

Voor het eerst is een centrale trainingdag georganiseerd voor recent gekozen leden van medezeggenschapsorganen voorafgaande aan hun start in september. Op 9 juni kwamen de nieuw gekozen leden bijeen, maakten onderling kennis en kregen door middel van plenaire presentaties zicht op de universitaire en facultaire organisatie en in het bijzonder de universitaire planning & control cyclus. Daarnaast vonden gerichte, introducerende trainingen plaats om een goede basis te leggen voor de start in het najaar. Ook werd de mogelijkheid geboden om oude raadsleden te ontmoeten teneinde zo een goede overdracht tussen jaargangen te stimuleren.

Op 11 oktober vond de jaarlijks terugkerende Dag van de Medezeggenschap (DvdMZ) plaats, georganiseerd door een gezamenlijk overleg van U-raad, faculteits- en dienstraden. De deelnemers volgden een scala aan trainingen voor beginners, gevorderden en vergevorderden. Aan het eind van de dag vond een discussie plaats over enkele gedeelde zorgen om de medezeggenschap en de gevolgen van de invoering van de wet versterking bestuurskracht in het bijzonder.

Bijlage 3

OVERZICHT NEVENWERKZAAMHEDEN COLLEGE VAN BESTUUR EN RAAD VAN TOEZICHT

COLLEGE VAN BESTUUR

Mr. M.J. Oudeman, voorzitter college van bestuur

Uit hoofde van of samenhangend met de functie

- Lid VSNU AB (*onbezoldigd*) – vanaf 2013
- Voorzitter VSNU Stuurgroep Human Capital (*onbezoldigd*) – vanaf 2016
- Voorzitter RvT Ronald McDonald Kinderfonds (*onbezoldigd*) – vanaf 2013
- Lid bestuur Nationaal Fonds 4 en 5 mei (*onbezoldigd*) – vanaf 2008
- Lid RvC Koninklijk Concertgebouw N.V. (*onbezoldigd*) – vanaf 2009
- Lid RvT Rijksmuseum (*onbezoldigd*) – vanaf 2012
- Lid RvT Platform Bèta Techniek (*onbezoldigd*) – vanaf 2011

Op persoonlijke titel

- Lid RvC Statoil (*bezoldigd*) – vanaf 2012
- Lid RvC SHV Holdings N.V. (*bezoldigd*) – vanaf 2014
- Lid RvC Solvay SA (*bezoldigd*) – vanaf 2015

Prof.dr. G.J. van der Zwaan, rector magnificus

Uit hoofde van of samenhangend met de functie

- Lid VSNU Stuurgroep Onderwijs (*onbezoldigd*) – vanaf 2011
- Lid VSNU rectorencollege (*onbezoldigd*) – vanaf 2011 en Voorzitter VSNU rectorencollege (*onbezoldigd*) – vanaf september 2016
- Member Board of Directors LERU (*onbezoldigd*) – vanaf 2014 en Chair Board of Directors LERU (*onbezoldigd*) – vanaf november 2016
- Lid Rectors Assembly LERU (*onbezoldigd*) – vanaf 2011
- Lid KNAW commissie promoties (*onbezoldigd*) – vanaf 2014
- Lid Raad van Advies Museum Sonneborgh (*onbezoldigd*) – vanaf 2011
- Member Panel Singapore Quality Assurance Framework (*onbezoldigd*) – vanaf 2014

- Member Academic Advisory Board Stellenbosch Institute Advanced Research (*onbezoldigd*) – vanaf 2014
- Lid Curatorium Prince Claus Chair (*onbezoldigd*) – vanaf 2011
- Lid bestuur van Netherlands Energy Research Alliance (*onbezoldigd*) – vanaf 2017

Op persoonlijke titel

- geen

Prof. dr. A. Pijpers, vice-voorzitter

Uit hoofde van of samenhangend met de functie

- Lid VSNU Stuurgroep Governance & Financiën (*onbezoldigd*) – vanaf 2016
- Lid RvC Holdings (*onbezoldigd*) – vanaf 2011
- Lid RvT Stichting Utrecht Science Park (*onbezoldigd*) – vanaf 2014
- Lid Adviesraad Animal Science Group, Wageningen Universiteit (*onbezoldigd*) – vanaf 2006
- Voorzitter stichting Immuno Valley (*onbezoldigd*) – vanaf 2009
- Lid bestuur Stichting Diergeneesmiddelen Autoriteiten (SDA) (*onbezoldigd*) – vanaf 2011
- Lid regiegroep Topsector Life Sciences & Health (*onbezoldigd*) – vanaf 2012
- Lid Leadership Committee van de American Association of Veterinary Medicine Colleges (*onbezoldigd*) – vanaf 2015

Op persoonlijke titel

- Voorzitter RvC GMP+ International (*bezoldigd*) – vanaf 2011

Raad van toezicht

Prof.dr. Emmo Meijer, Voorzitter Raad van toezicht
Hoofd functie:

- geen

Overige functies:

- deeltijd hoogleraar TU/e

- lid RvB KU Leuven en voorzitter bestuurscomité LRD
- raadslid Adviesraad Wetenschap, Technologie en Innovatie (AWTI)
- bestuursvoorzitter TKI Agri & Food
- bestuursvoorzitter TiFN
- lid RvT HAS Den Bosch
- voorzitter deskundigencommissie OP Zuid
- boegbeeld BBE Provincie Limburg
- commissaris BrightMove

Hoofdfunctie:

- Directeur van Van der Eijk Consultancy

Overige functies:

- Voorzitter van de Raad van toezicht van Synvina B.V.
- Lid van de Raad van toezicht van Havenbedrijf Moerdijk N.V.
- Lid van de Supervisory Board van Arundo Inc.

Prof. dr. W.B.H.J. (Wim) van de Donk, Vice-voorzitter

Hoofdfunctie:

- Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Brabant

Overige functies:

Aan het ambt van CdK gebonden:

- Voorzitter Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Brabant
- Lid Vlaams Nederlandse Delta
- Lid van en plaatsvervangend voorzitter Nationale Delegatie in het Comité van de Regio's Europese Unie
- Voorzitter van het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP)
- Adviseur bestuur Interprovinciaal Overleg (IPO)

Niet aan het ambt van CdK gebonden:

- Hoogleraar aan Tilburg University
- Lid Curatorium VNO-NCW
- Voorzitter van het Thijmgenootschap
- Voorzitter Raad van toezicht Nederlandse School voor Openbaar Bestuur
- Voorzitter van het begeleidingscollege van het planbureau voor de leefomgeving
- Lid Curatorium VNG Denktank
- Voorzitter commissie Toekomstverkenning 'Koers en kansen voor de sanctie-uitvoering'
- Evaluatiecommissie van de prestatiebekostiging hoger onderwijs, ministerie OCW

Drs. Karin Bergstein MBA, Lid Raad van toezicht en voorzitter auditcommissie Raad van toezicht

Hoofdfunctie:

- Lid van de Raad van Bestuur van a.s.r.

Overige functies:

- Lid van de Raad van Commissarissen van Stichting Sanquin Bloedvoorziening
- Commissaris bij Human Total Care.

Mr. Joanne Kellermann, Lid Raad van toezicht en lid auditcommissie Raad van toezicht

Hoofdfunctie:

- Lid en directeur Resolution Planning & Decisions, Single Resolution Board, Brussel

Overige functies:

- Lid raad van toezicht Van Gogh Museum
- Voorzitter stichting Studiefonds Plus

Dr. Jan van der Eijk, Lid Raad van toezicht

Bijlage 4

MANAGEMENTRAPPORTAGE BEZWAREN, BEROEPEN EN KLACHTEN 2016

A. STUDENTENBEZWAREN ALGEMEEN

Beslissing	Onderwerp							Totaal
	Afstudeer- steun	Bestuurs- beurs	College- geld	Decentr. selectie	Inschrijving	Uitschrijving & restitutie	Overig	
gegrond		1 (gedeelt.)			4		1	6
ongeground			3	2	10	4	1	20
niet-ontvankelijk					2			2
minnelijk geschikt	2	3	3	3	18	12	6	47
ingetrokken		1			1		1	3
overig		1	1		4	5	7	18
totaal aantal bezwaren	2	6	7	5	39	21	16	96

In totaal zijn er 96 bezwaren van studenten afgehandeld in 2016 (bezwaren inzake de matching en de deadlines voor aanmelding niet meegerekend). Vorig jaar waren dat 81 bezwaren, dus het aantal is gestegen.

In 18 gevallen (beslissing: overig), is de student aan het begin van de bezwaarprocedure uitleg gegeven en soms doorverwezen naar de Centrale Studentenadministratie of de faculteit (bijv. omdat de student een verzoek doet waarover nog geen beslissing is genomen) of is de bezwaarprocedure om een andere reden niet in gang gezet (bijv. als een student niet meer op berichten reageert). In de overige gevallen is het bezwaar voor advies naar de Geschillenadviescommissie Studentenbezwaren doorgezonden. Vervolgens is in 47 gevallen geschikt (vorig jaar 23). Een schikking komt meestal tot stand door nieuwe informatie die in bezwaar of tijdens een gesprek door de student is ingebracht waardoor de student alsnog (gedeeltelijk) wordt tegemoetgekomen. Soms is extra uitleg aan de student gegeven die zich er dan bij neerlegt. In 3 gevallen is het bezwaar gedurende de procedure ingetrokken. In de overige gevallen zijn, na ontvangst van het advies van de commissie, conform dit advies 6 bezwaren gegrond verklaard. Eén bezwaar van een student over de bestuursbeurs is gedeeltelijk gegrond

verklaard (2 maanden beurs toegekend) nadat was gebleken van een afwijkende aanvang van de beursperiode. Er zijn 4 bezwaarschriften inzake inschrijving (matching en 1 mei deadline uitgezonderd) gegrond verklaard vanwege persoonlijke omstandigheden of een onduidelijkheid van berichtgeving via Studielink. Ook is een bezwaar tegen een verwijdering van het Utrecht Law College Utrecht (ULC) wegens onvoldoende resultaten gegrond verklaard vanwege het niet schriftelijk vastleggen van de prestatieafpraak in combinatie met het feit dat in de OER een andere termijn stond vermeld.

Verder zijn 20 bezwaren ongegrond en 2 niet-ontvankelijk verklaard.

Afstudeersteun

Er zijn 2 bezwaarschriften afgehandeld inzake afstudeersteun (vorig jaar: 4). In beide gevallen is geschikt waarbij aan het bezwaar is tegemoetgekomen wegens aanvullende informatie van de student.

Bestuursbeurs

Er zijn 6 bezwaarschriften afgehandeld, waarvan 5 door verenigingen ingediend, 1 door een individuele student. Deze laatste is gedeeltelijk gegrond

verklaard. Verder zijn twee bezwaarschriften ingetrokken. In 3 zaken is geschikt waarbij uitleg is gegeven en afspraken zijn gemaakt voor de toekomst en in 1 geval wegens omstandigheden tijdelijk 3 extra beurzen toegekend.

Collegegeld

Er zijn 7 bezwaren afgehandeld (vorig jaar 6) inzake het collegegeld dat in rekening werd of zou worden gebracht. Hiervan betroffen 4 de hoogte van het instellingstarief. Er zijn 3 bezwaren ongegrond verklaard, in 3 gevallen is geschikt wegens door de student in bezwaar verschaft informatie, soms na contact met de faculteit. In één geval is geen besluit op bezwaar genomen omdat de betreffende persoon zich nog niet had ingeschreven en er dus nog geen collegegeld-besluit was genomen.

Inschrijving (matching en 1 mei deadline uitgezonderd)

Het aantal bezwaarschriften over inschrijving is verhoogd in aantal naar 39 bezwaren (vorig jaar 27). In 18 gevallen is geschikt, bijvoorbeeld vanwege verkeerde voorlichting, nadere informatie van de student of een verkeerde registratie in het systeem. In 4 gevallen is het bezwaar gegrond verklaard. In 1 gevallen is het bezwaar ongegrond verklaard. In 1 geval is het bezwaar ingetrokken, in 2 gevallen is het niet-ontvankelijk verklaard en 4 zijn op overige wijze afgehandeld (nadere uitleg aan de student gegeven).

Uitschrijving/restitutie collegegeld

Er zijn 21 bezwaarschriften over uitschrijving ingediend, minder dan vorig jaar (31). Hiervan is in 12 gevallen geschikt (in veel gevallen betrof het een premaster en een uitschrijfverzoek begin september en/of persoonlijke omstandigheden), 4 zijn ongegrond verklaard. 5 bezwaren zijn op overige wijze afgehandeld, door het geven van nadere uitleg aan de student of het bezwaar is als een verzoek doorgestuurd naar CSa omdat nog geen besluit was genomen.

Overig

De categorie overig bestaat uit 16 bezwaren inzake niet veel voorkomende onderwerpen. Het ging in 1 bezwaar om een verwijdering van het ULC wegens onvoldoende resultaten. Dit bezwaar is gegrond verklaard. Het ging in 4 gevallen om een extra toetsvoorziening waarvan er 2 zijn geschikt, 1 is ingetrokken en 1 is op overige wijze afgehandeld. In 3 gevallen betrof het inschrijving voor een cursus. Deze zijn doorgezonden naar de faculteit. Verder zijn er bezwaren afgehandeld inzake inspanningsverplichting (geschikt), een Erasmusbeurs (geschikt), de Holland Scholarship (overig afgehandeld), toelating voor een bacheloropleiding (geschikt), uitzetting uit een kamer van het UCU (geschikt), toelating hoger studiejaar

Geneeskunde (ongegrond), afwijzing voor een stageplek (overig afgehandeld), een advies met de opleiding te stoppen (overig afgehandeld).

Uitspraken van het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO).

Een klein percentage studenten diende een beroep in bij het CBHO tegen een beslissing op bezwaar van het CvB. Dit jaar waren dat 6 studenten (vorig jaar 3). Het CBHO heeft 2 beroepen inzake de inschrijving (door de Universiteit Utrecht afgewezen wegens niet tijdig voldoen aan de inschrijfplichtingen) gegrond verklaard. In 1 geval is geoordeeld dat de Universiteit Utrecht ten onrechte het bezwaar niet-ontvankelijk had verklaard (hierna heeft de Universiteit Utrecht alsnog een inhoudelijke beslissing op het bezwaar genomen). In het andere geval betrof het een situatie waarbij het emailadres van de student niet meer bestond en alleen nog de laatste stap van het bevestigen van de machtiging voor het collegegeld niet was voltooid. Het CBHO oordeelde dat de Universiteit Utrecht niet had mogen volstaan met alleen naar het Studielink emailadres herinneringen te sturen. De overige beroepen zijn ongegrond verklaard. Dit waren beroepen inzake de inschrijving, inzake het betalen van collegegeld en administratiekosten voor een jaar waarin de student niet ingeschreven was maar wel tentamens heeft behaald, een beroep inzake afstudeersteun, en een beroep inzake de decentrale selectie bij Geneeskunde. Verder heeft het CBHO een verzoek om een voorlopige voorziening behandeld. Dit betrof een beslissing van de Universiteit Utrecht om een aspirant-student niet in te schrijven voor de bacheloropleiding Geneeskunde omdat DUO geen bewijs van toelating had afgegeven. Dit verzoek is door het CBHO afgewezen.

1. B. BEZWAREN ASPIRANT-STUDENTEN OVER INSCHRIJVING: DEADLINES AANMELDING EN MATCHING

In 2016 zijn in totaal 155 bezwaren van aspirant-studenten tegen de afwijzing van een verzoek tot inschrijving wegens overschrijden van de deadlines voor aanmelding of het niet voldoen aan de matchingsverplichtingen ontvangen. Dit betekent een flinke daling ten opzichte van vorig jaar toen er 246 bezwaren werden ingediend. Mogelijk hebben de wijzigingen in de informatie tijdens de voorlichting, op de website, de communicatie in de berichten en de algemene bekendheid van de matchingsprocedure er toe geleid dat het aantal bezwaren gedaald is. De bezwaarschriften zijn eerst getoetst door de Commissie Dispensatie (CD). De genoemde redenen voor het bezwaar waren heel divers. Redenen die hebben geleid tot schikkingen waren met name

persoonlijke omstandigheden na het overleggen van bewijs (bijv. psychische of fysieke klachten van de aanmelder of familieomstandigheden). Overige redenen hielden in dat men geen berichten had ontvangen of bekeken, betroffen een andere planning (vakantie, tentamens, etc) of een laat verkregen negatief BSA (na de uiterste deadline van 5 augustus). In totaal heeft de Commissie Dispensatie in 60 gevallen geschikt. 7 bezwaren zijn ingetrokken. De overige 89 bezwaren zijn doorgezonden naar Juridische Zaken, voorzien van een reactie op het bezwaar. De Geschillenadviescommissie Studentenbezwaren (GS) heeft vervolgens de bezwaarschriften behandeld en (afgezien van de tijdens de bezwaarprocedure ingetrokken bezwaren) een advies uitgebracht aan het College van Bestuur, dat daarna een besluit heeft genomen, in alle gevallen conform het advies. Onderstaande tabellen geven de uitkomsten weer. De uitkomst van de eerste toetsing door de Commissie Dispensatie:

De uitkomst van de eerste toetsing door de Commissie Dispensatie:

Onderwerp Beslissing	Matchings- formulier	Matchings- activiteit	Mei deadline	Augustus deadline	Totaal
Geschied CD	14	30	12	4	60
Niet geschikt	23	21	27	17	88
Ingetrokken		1	3	3	7
Totaal aantal bezwaren	37	52	42	24	155

De uitkomst van de bezwaarprocedure via de Geschillenadviescommissie Studentenbezwaren:

De uitkomst van de bezwaarprocedure via de Geschillenadviescommissie Studentenbezwaren:

Onderwerp Beslissing	Matchings- formulier	Matchings- activiteit	Mei deadline	Augustus deadline	Totaal
Geschied *2	2	3		1	6
Gegronde					
Ongegronde	18	15	22	13	68
Ingetrokken	1	1	5	2	9
Niet-ontvankelijk	2	2		1	5
Totaal aantal bezwaren	23	21	27	17	88

*2 Deze categorie is geschikt gedurende de bezwaarprocedure van de Geschillenadviescommissie, n.a.v. (door de commissie gevraagde) aanvullende informatie van de bezwaarmaker.

MATCHING

Matchingsformulier

Na 17 mei 2016 zijn er 37 bezwaarschriften ingediend nadat het verzoek om inschrijving was afgewezen omdat deze aanmelders geen matchingsformulier binnen de gestelde termijn hadden ingediend. Vorig jaar waren dat 57 (in 2014 waren dat 222). Van de 37 bezwaarschriften is in 14 gevallen geschikt gedurende de eerste toetsing van CD vanwege bijzondere omstandigheden. In de overige 23 gevallen is het bezwaar doorgezonden ter behandeling naar de GS voorzien van een reactie op het bezwaar. In 18 gevallen is het bezwaar door het College van Bestuur conform het advies van de GS ongegrond verklaard. In 2 gevallen is alsnog geschikt (naar aanleiding van nieuwe informatie van de bezwaarmaker). In 1 geval is het bezwaar ingetrokken en in 2 gevallen is het bezwaar niet-ontvankelijk verklaard aangezien het te laat was ingediend.

Matchingsactiviteit

Vervolgens zijn er na afloop van de eerste matchingsactiviteiten 52 bezwaren in 2016 ingediend na een afwijzing wegens het niet verschijnen op de matchingsdagen en het niet tijdig afmelden (vorig jaar 72 en daarvoor 111). In 30 gevallen is geschikt vanwege bijzondere omstandigheden of in een enkel geval vanwege het niet goed geregistreerd hebben door de opleiding van afwijkende afspraken met de aspirant-studenten en in 1 geval is het bezwaar ingetrokken. De 21 overgebleven gevallen zijn behandeld door de GS. In 15 gevallen heeft het College van Bestuur het bezwaar conform het advies van de GS ongegrond verklaard. In 3 gevallen is alsnog geschikt (naar aanleiding van nieuwe informatie van de bezwaarmaker). In 1 geval is het bezwaar alsnog gedurende de bezwaarperiode ingetrokken en in 2 gevallen is het bezwaar niet-ontvankelijk verklaard aangezien het bezwaar te laat was ingediend.

DEADLINES AANMELDING

Dit jaar zijn er 66 bezwaarschriften ingediend tegen de afwijzing van het verzoek om inschrijving aangezien het verzoek te laat is ingediend (vorig jaar 117 en daarvoor 166).

1 mei deadline

Van de 66 bezwaren zijn er 42 bezwaarschriften ingediend door aspirant-studenten van wie het verzoek om inschrijving werd afgewezen omdat zij zich pas voor het eerst na 1 mei hadden aangemeld voor een opleiding. Van al deze bezwaarschriften zijn er 12 geschikt gedurende de eerste toetsing van CD (vorig jaar 36 en het jaar daarvoor 102, inclusief de uitzonderingsgevallen met deadline in augustus). Het grootste deel is gehonoreerd naar aanleiding van bijzondere omstandigheden. Er zijn 3 bezwaren

ingetrokken. Van de 27 bezwaarschriften die zijn behandeld door de GS, zijn er 22 ongegrond verklaard en in 5 gevallen is het bezwaar alsnog ingetrokken.

5 augustus deadline

Na 5 augustus 2015 zijn er 24 (vorig jaar 35) bezwaarschriften ingediend door aspirant-studenten die in een uitzonderingscategorie vielen en zich na 1 mei mochten aanmelden waarvan het verzoek om inschrijving werd afgewezen omdat zij zich pas voor het eerst na onze deadline van 5 augustus 2015 hadden aangemeld voor een opleiding. Deze deadline is ingevoerd om de Universiteit Utrecht in staat te stellen de matching te organiseren voor studenten die in de uitzonderingssituaties vielen (in geval van een negatief BSA of uitloting voor een fixus-opleiding en switchers binnen de Universiteit Utrecht). Van al deze bezwaarschriften zijn er 4 geschikt gedurende de eerste toetsing van CD, en 3 bezwaren zijn ingetrokken. Van de 17 bezwaarschriften die vervolgens zijn behandeld door de GS zijn er 13 door het College van Bestuur conform het advies van de

GS ongegrond verklaard. In 1 geval is alsnog geschikt (vanwege persoonlijke omstandigheden). Er zijn 2 bezwaren alsnog ingetrokken en 1 niet-ontvankelijk verklaard (te laat).

COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET HOGER ONDERWIJS (CBHO)

Eén aspirant-student heeft een beroep ingediend bij het CBHO tegen een beslissing op bezwaar van het CvB. Het betrof het matchingsformulier. Het CBHO heeft het beroep ongegrond verklaard. Waar het CBHO vorig jaar nog van oordeel was dat de Universiteit Utrecht gezien de grote gevolgen voor de aspirant-student vaker een herinnering had moeten sturen en in iedere mail had moeten vermelden dat je een ontvangstbevestiging krijgt bij succesvolle ontvangst door de Universiteit Utrecht van het formulier, was het CBHO nu van oordeel (na onze aanpassingen) dat onze informatievoorziening helder was.

COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak \ Faculteiten*	BETA	DGK	GW	GNK	GEO	REBO	SW	Overig	Totaal
gegrond	1	2		2	1	1			7
ongeground	6	2	4	3	2	3	1	2	23
niet-ontvankelijk		1	2	1		2	1		7
minnelijk geschikt	19	4	27	11	2	35	13	2	112
ingetrokken	1		2			6	0		9
overig	6		2	1	5	13	15	1	43
totaal aantal beroepen	33	9	37	18	10	58	32	5	202

* Faculteiten zijn: 1. Bètawetenschappen, 2. Diergeneeskunde, 3. Geesteswetenschappen, 4. Geneeskunde, 5. Geowetenschappen, 6. Recht, Economie, Bestuur- en Organisationswetenschappen, 7. Sociale Wetenschappen, 8. Overig (UCU/UCR).

In het overzicht zijn de beroepen opgenomen die in 2016 zijn afgehandeld. Het aantal afgehandelde beroepschriften is ongeveer gelijk gebleven (vorig jaar 195).

UITSPRAKEN

Er zijn geen belangrijke verschillen te ontdekken in de uitkomsten van de beroepsprocedures ten opzichte van vorig jaar. Beroepen worden in iets meer dan de helft van de gevallen (112) geschikt naar aanleiding van een gesprek tussen student en faculteit. De uitkomst hiervan varieert van het alsnog inwilligen van het verzoek van de student die dit nader heeft onderbouwd tot aan het geven van extra uitleg aan de student waarna deze het beroep niet voortzet. Soms wordt afgesproken om een werk nogmaals door een ander te laten beoordelen waarover partijen

afspraken zich bij die uitkomst neer te leggen. Verder is dit jaar in een kwart van de gevallen (43) het beroep op overige wijze afgehandeld, vaak aan het begin van de beroepsprocedure. Het gaat daarbij enerzijds veelal om studenten die niet meer reageren op verzoeken om contact en anderzijds om studenten die na uitleg van de secretaris CBE afzien van de beroepsprocedure. Vaak worden zij doorverwezen naar de faculteit om daar een verzoek in te dienen. In de overige gevallen die niet zijn geschikt of op overige wijze afgehandeld, leidt een beroep veelal tot een ongegrondverklaring (23). In 7 gevallen werd het beroep niet-ontvankelijk

verklaard omdat het te laat was ingediend. In het algemeen worden slechts weinig beroepen gegrond verklaard. In de 7 beroepen die dit jaar gegrond zijn verklaard, ging het in 3 gevallen om een beoordeling. In 1 geval had de examinator afgewezen van de regels in de cursushandleiding, die tevens niet volledig overeenkwamen met het reglement examencommissie. Eén beroep is gegrond verklaard wegens onvoldoende motivering van een deelcijfer door de examinator. In het derde beroep vond het CBE 0,5 puntaftekort vanwege het later inleveren van een opdracht en een mislukte samenwerking met een medestudent door een examinator onredelijk. Verder zijn er 3 beroepen tegen het negatief bindend studieadvies gegrond verklaard waarbij persoonlijke omstandigheden een grote rol speelden. Een gegrondverklaring van een beroep betekent in geval van een beoordeling of een negatief BSA dat het besluit wordt vernietigd en dat door de faculteit een nieuw besluit moet worden genomen met in achtname van de overwegingen van het CBE.

ONDERWERPEN

Het meest voorkomende onderwerp in 2016 is net als in 2015 de **beoordeling** en het aantal van 86 beroepen is ongeveer gelijk gebleven (vorig jaar 93). In 2016 werden 3 beroepen gegrond verklaard, 4 werden ongegrond verklaard, in 57 gevallen werd geschikt en in de overige 22 gevallen zijn beroepen niet ontvankelijk verklaard (3), ingetrokken (8) of anderszins afgehandeld (13).

Tegen het **negatief bindend studieadvies (BSA)** is door 26 studenten beroep ingesteld. Dat betekent een verdubbeling ten opzichte van vorig jaar (13). Er zijn 3 beroepen gegrond verklaard, 4 ongegrond, in 15 gevallen is geschikt, 1 beroep is ingetrokken en 3 beroepen zijn op andere wijze afgehandeld.

Het aantal beroepen tegen afwijzingen van **toelatingsverzoeken** is van 35 in 2015 verlaagd naar 23 in 2016 (vorig jaar was sprake van een eenmalige verhoging van het aantal door een gezamenlijk beroepschrift door een groep Geneeskundestudenten). Hiervan betreft het dit jaar in 18 gevallen toelating tot een masteropleiding en in 5 gevallen om toelating tot cursussen.

In totaal 6 beroepen zijn ongegrond verklaard, 11 keer is geschikt en de rest is niet-ontvankelijk verklaard (2) of op overige wijze afgehandeld (4). Er zijn 16 beroepen ingesteld na de afwijzing van een verzoek om een (bijzondere) **tentamenvoorziening** (19 in 2015). Hiervan zijn 6 beroepen ongegrond verklaard, in 8 gevallen is geschikt en de overige beroepen zijn op overige wijze afgehandeld (2).

Er zijn 7 beroepen afgehandeld die het **studieprogramma** betroffen (het vorige jaar 11). Het beroep is in 2 gevallen ongegrond verklaard en in 5 gevallen is geschikt.

Het aantal beroepen waarbij een **vrijstellingsverzoek**

is afgewezen bedraagt 7 waarvan in 4 gevallen is geschikt en de rest is niet-ontvankelijk verklaard (1) of op overige wijze afgehandeld (2).

Verder zijn er enkele beroepen afgehandeld over de volgende onderwerpen: cum laude (1), fraude/plagiaat (4), geldigheidsduur tentamens (2), inspanningsverplichting (2), begeleiding stage (1) en omzetting van in het buitenland behaalde resultaten (4).

FACULTEITEN

Het aantal beroepen bij de faculteit Recht, Economie, Bestuur- en Organisationswetenschappen is flink gestegen van 35 in 2015 naar 58 in 2016 maar dit aantal is ongeveer gelijk als in 2014 (52).

Ook bij de faculteit Geesteswetenschappen is het aantal iets gestegen naar 37 (29 in 2015) maar ook hiervoor geldt dat het jaar daarvoor het aantal beroepen hoger was (50).

Bij de faculteit Geneeskunde is het aantal beroepen met ongeveer de helft gedaald naar 18 (vorig jaar 35). Bij de faculteit Bètawetenschappen is het aantal beroepen ook flink gedaald naar 33 beroepen (vorige jaar 47). Bij de overige faculteiten is het aantal beroepen aanzienlijk lager (10 beroepen of minder).

VERZOeken OM VOORLOPIGE VOORZIENINGEN

Een student kan verzoeken om een voorlopige voorziening in geval van een spoedeisend belang. Deze verzoeken staan niet in het schema omdat in overleg met de student en de faculteit voor andere opties is gekozen. Hierbij gaat het meestal om een versnelde behandeling zodat direct uitspraak in de bodemprocedure kan worden gedaan of in een enkel geval het toestaan een tentamen af te leggen dat slechts wordt nagekeken indien het beroep gegrond wordt verklaard.

UITSPRAKEN VAN HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET HOGER ONDERWIJS (CBHO)

Elk jaar dient slechts een klein percentage studenten een beroep in bij het CBHO tegen een uitspraak van het CBE. Er zijn dit jaar 3 beroepen afgehandeld door het CBHO.

Een gezamenlijk beroep van 18 Geneeskundestudenten die aan de masteropleiding wilden beginnen voordat zij aan alle eisen voldeden om zo nog in aanmerking te komen voor studiefinanciering volgens het oude stelsel is door het CBHO ongegrond verklaard. Het CBHO heeft twee beroepen inzake toelating tot een masteropleiding behandeld die beide eveneens ongegrond zijn verklaard.

UNIVERSITAIRE KLACHTENCOÖRDINATOR

Afhandeling	Aantal
Niet in behandeling maar doorgestuurd:	19
- Naar facultaire klachtencoördinator: 13 (facultaire kwestie) - Naar College van beroep voor de Examens: 1 (betroft een beoordeling) - Naar meldpunt FSC: 2 (haperende koffieautomaat; catering in kantine ASP) - IT Servicedesk: 1 (kleur achtergrondcomputerscherm) - Naar UB: 2 (leenreglement; eisen m.b.t. legitimatiebewijs)	5
Niet in behandeling genomen:	
Wegens:	
- Reeds beroep bij CBE en klacht bij fac. klachtencoördinator ingediend: 1 - Geen betrekking op een medewerker van de universiteit: 1 - Kwestie waartegen bezwaar tegen kan worden gemaakt: 3	
Opgelost:	2
Klacht betrof:	
- Overlast door filmopname bij de UB op de Uithof - Vermeende verkeerde houding c.q. wijze van afhandeling met betrekking tot een verzoek van een student door een studentendecaan	
Totaal:	26
Nog open van 2015 maar in 2016 afgehandeld:	
Klacht betrof:	
- Vermeende onjuiste informatie van medewerker UU for U als ingetrokken beschouwd - Geen tijdige reactie op bezwaarschriften opgelost	2

4. COMMISSIE WETENSCHAPPELIJKE INTEGRITEIT (CWI)

In 2016 heeft het College van Bestuur één nieuwe klacht ontvangen. Het betrof een anonieme klacht over plagiaat in het proefschrift van een oud-medewerker van de Universiteit Utrecht. De klacht was via e-mail op zeer brede schaal verspreid. Een anonieme klacht wordt – conform de jurisprudentie – alleen door de CWI in behandeling

genomen nadat een vooronderzoek is gedaan naar de mogelijke motieven van de klager; ook moet er sprake zijn van een gerechtvaardigd vermoeden van een misstand. Daarom is door het College (in overleg met de voorzitter CWI) een vooronderzoek gedaan en is aan klager om opheldering gevraagd over een aantal punten. Uiteindelijk is geconcludeerd dat er in dit geval onvoldoende grond was voor behandeling door de CWI en is het dossier gesloten.

In een al lang lopende zaak betreffende een publicatie werd in 2015 door het LOWI geadviseerd om een hernieuwd onderzoek te laten uitvoeren door de CWI, specifiek gericht op het bronnengebruik door de auteur. Het College van Bestuur heeft dit advies opgevolgd. De CWI heeft – in gewijzigde samenstelling – de zaak opnieuw onderzocht en concludeerde wederom dat de klacht ongegrond was. Toen het College van Bestuur dit advies overnam in zijn voorlopig oordeel, heeft klager de zaak opnieuw aan het LOWI voorgelegd. Het LOWI oordeelde eveneens dat de klacht ongegrond was, met overneming van de motivering van het voorlopig oordeel. Op basis hiervan heeft het College van Bestuur medio 2016 een definitief besluit genomen en de klacht ongegrond verklaard.

Een zaak die nog dateert uit 2014 betreft het niet erkennen van co-auteurschap. In het voorjaar van 2015 heeft het College van Bestuur op basis van het advies van de CWI geconcludeerd dat de klacht ongegrond was. Er was wel sprake van onzorgvuldigheid, maar omdat niet evident was dat klager als auteur genoemd had moeten worden, werd de zware kwalificatie 'schending van de wetenschappelijke integriteit' niet op zijn plaats geacht. Dit oordeel is door klager aan het LOWI voorgelegd, waarbij eerst nog een – vergeefse – poging werd gedaan tot een minnelijke schikking over de tekst van een rectificatie bij het betreffende artikel. Het LOWI concludeerde dat klager ten onrechte niet is genoemd als co-auteur. Door onvoldoende te controleren of bij de totstandkoming van het artikel de bijdrage van klager op een faire manier was gehonoreerd, hebben beklaagden verwijtbaar onzorgvuldig gehandeld. Voor het oordeel dat zij door deze nalatigheid tevens de wetenschappelijke integriteit hebben geschonden, ziet ook het LOWI echter onvoldoende grond. Het College van Bestuur heeft op basis van dit advies een definitief besluit genomen en de klacht ongegrond verklaard.

COMMISSIE ONGEWENST GEDRAG

In 2016 heeft de commissie 1 klacht ontvangen, maar de behandeling daarvan was eind december nog niet afgerond. Dit past in het patroon van voorgaande jaren (2015 geen zaken, 2014 1 zaak).

PERSONEELSBEZWAREN

In totaal zijn in 2016 19 personeelsbezwaren volledig afgehandeld, inclusief eventueel beroep en hoger beroep. Dat is iets minder dan voorgaande jaren, toen het 22 resp. 23 bezwaren betrof.

10 bezwaren hadden betrekking op de faculteiten, 9 op de diensten.

Er werden 2 bezwaren ontvangen van externe sollicitanten, gericht tegen de afwijzing voor een vacante functie. Deze bezwaren zijn kennelijk niet-ontvankelijk verklaard, omdat de Algemene wet bestuursrecht in deze situatie niet van toepassing is. Zij zijn niet verwerkt in onderstaand schema.

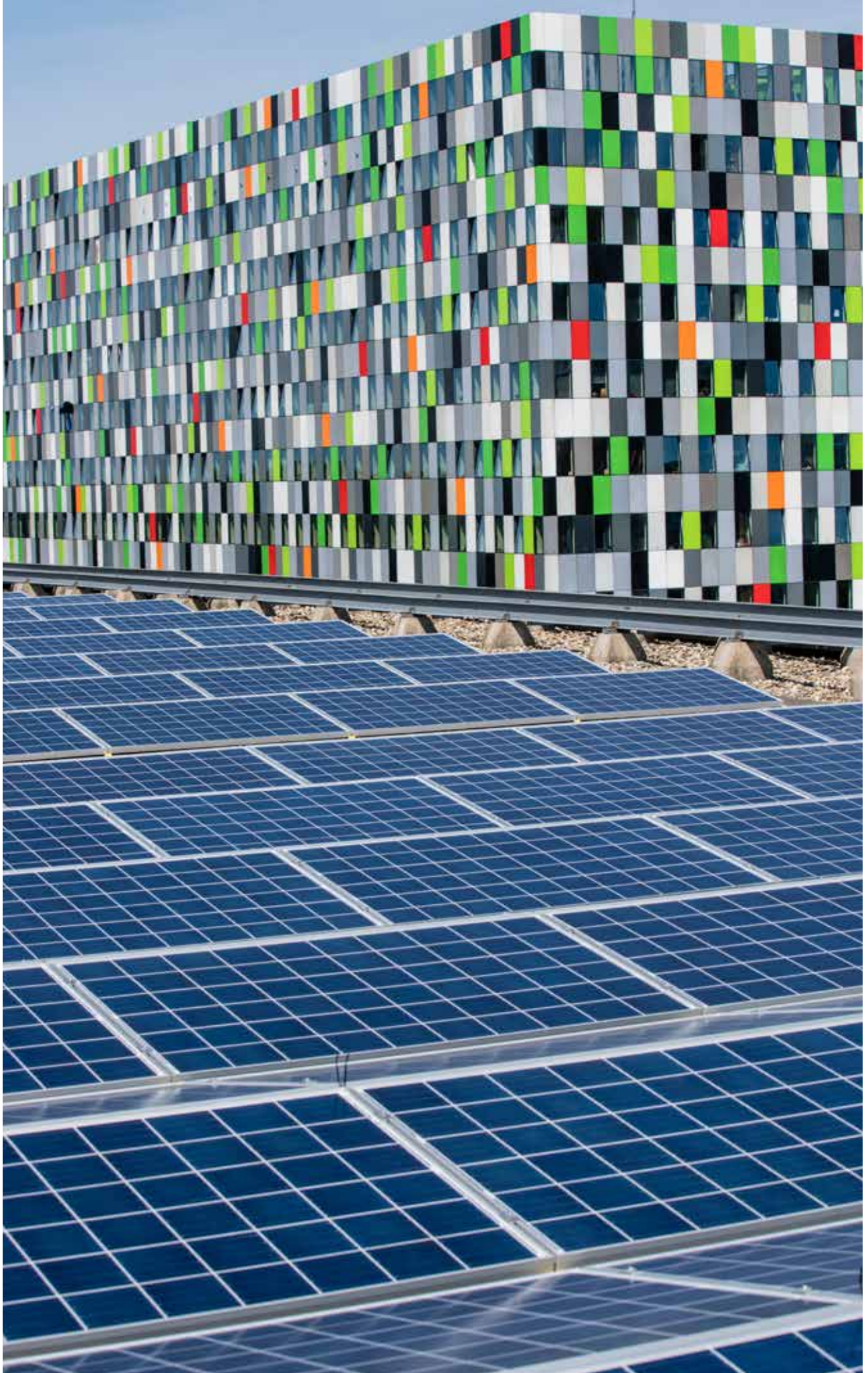
Een oud-medewerker van de Universiteit Utrecht diende voor de derde maal een verzoek in bij de Centrale Raad van Beroep om de eerdere uitspraak omtrent zijn ontslag te herzien. Deze zaak loopt nog en is daarom niet verwerkt in onderstaand schema. Met betrekking tot 6 bezwaren die in 2016 werden ontvangen (3 van een dienst, 3 van een faculteit) was de procedure aan het einde van het jaar nog niet volledig afgerond, bijvoorbeeld omdat de termijn voor beroep bij de rechtbank nog niet was verstreken. Ook deze zijn niet verwerkt in het schema.

FACULTEITEN

Onderwerp	Resultaat	Aantal
Terugvordering uitkering	Ongegrond (incl. rechtbank en CRvB)	1
Ontslag	Geschikt	2
Beoordeling	Geschikt	1
Wijziging leidinggevende	Geschikt	1
Niet uitbetalen vakantiedagen	Geschikt	2
Niet verlengen aanstelling oproepkracht	Ingetrokken	1
Mee te nemen verloftegoed / Aantal te werken uren	Geschikt	2

DIENTEN

Onderwerp	Resultaat	Aantal
Ontslag	Ongegrond (1 incl. rechtbank, 1 incl. rechtbank en CRvB)	2
Waarschuwing	Ingetrokken	1
Salariskorting bij ziekte	Ingetrokken	1
Afbouw	Ingetrokken	1
Overplaatsing	Ingetrokken	1
Berisping	Geschikt	1
Beoordeling	Ongegrond	1
Vrijstelling van werkzaamheden	Ongegrond	1

Bijlage 5

STATISTIEKEN

WETENSCHAPPELIJKE PUBLICATIES*

Faculteit	2016	2015	2014	2013	2012
Bètawetenschappen	1.419	1.410	1.518	1.770	1.705
Diergeneeskunde	457	611	664	725	650
Geesteswetenschappen	717	694	689	723	714
Geneeskunde	2.772	2.544	2.791	2.770	2.881
Geowetenschappen	850	740	785	757	732
Recht, Economie, Bestuur en Organisatie	495	554	513	542	576
Sociale Wetenschappen	971	1.041	947	888	931
Totaal	7.681	7.594	7.907	8.175	8.189

* excl. dissertaties

VAKPUBLICATIES

Faculteit	2016	2015	2014	2013	2012
Bètawetenschappen	46	60	85	92	102
Diergeneeskunde	10	30	17	71	46
Geesteswetenschappen	143	178	123	145	157
Geneeskunde**	65	180	180	242	188
Geowetenschappen	106	70	123	134	155
Recht, Economie, Bestuur en Organisatie	338	331	386	352	446
Sociale Wetenschappen	123	112	106	152	120
Totaal	831	961	1.020	1.188	1.214

** het aantal vakpublicaties bij Geneeskunde is onvolledig

DISSERTATIES

Faculteit	2016	2015	2014	2013	2012
Bètawetenschappen	122	119	125	146	139
Diergeneeskunde	44	37	42	45	27
Geesteswetenschappen	45	46	53	35	47
Geneeskunde	219	227	218	198	184
Geowetenschappen	46	53	46	40	46
Recht, Economie, Bestuur en Organisatie	36	25	24	33	25
Sociale Wetenschappen	42	47	46	44	50
Totaal	554	554	554	541	518

PERSONEEL

TOTAAL AANTAL AANSTELLINGEN EN FTE PER ONDERDEEL

Onderdeel	2016		2015		2014		2013		2012	
	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.
01 BETA	1301	1597	1234	1531	1218	1508	1218	1501	1245	1547
02 DGK	745	868	747	857	741	859	740	857	769	873
03 GEO	572	638	551	622	525	597	489	557	468	536
04 GW	667	932	636	895	592	807	580	782	597	797
05 REBO	504	675	478	663	440	619	438	606	438	606
06 SW	734	1026	712	976	653	899	638	885	617	849
08 UCU	48	71	50	73	46	66	43	65	44	67
10 JBI	1	2	2	3	2	4	6	10	10	15
11 GDL	43	48	44	48	45	51	44	50	37	41
12 UBU	127	160	130	168	134	173	135	178	138	185
13 UBD	823	939	793	903	766	873	744	858	740	854
NIKI	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Eindtotaal	5568	6959	5380	6742	5165	6459	5079	6352	5106	6373

VERANDERINGEN IN AANSTELLINGEN EN FTE PER ONDERDEEL

Onderdeel	2016		2015		2014		2013		2012	
	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.	Fte	Aanst.
01 BETA	67	66	16	23	0	7	-27	-46	-160	-172
02 DGK	-1	11	5	-2	1	2	-28	-16	-25	-28
03 GEO	21	16	26	25	36	40	21	21	105	120
04 GW	31	37	44	88	12	25	-16	-15	-29	-58
05 REBO	26	12	38	44	2	13	0	0	-43	-58
06 SW	21	50	60	77	15	14	21	36	20	33
08 UCU	-3	-2	5	7	2	1	0	-2	-1	-5
10 JBI	-1	-1	0	-1	-4	-6	-4	-5	-16	-23
11 GDL	-1	0	-2	-3	1	1	7	9	-3	-5
12 UBU	-3	-8	-4	-5	-1	-5	-3	-7	-5	-8
13 UBD	30	36	27	30	21	15	4	4	-30	-41
NIKI	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eindtotaal	188	217	215	283	85	107	-27	-21	-188	-245

WP-OBP FTE PER ONDERDEEL IN ABSOLUTE CIJFERS

Onderdeel	2016		2015		2014		2013		2012	
	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP
01 BETA	907	394	833	401	832	386	828	389	856	389
02 DGK	393	352	389	357	395	347	399	341	417	352
03 GEO	438	134	424	127	403	122	363	126	361	107
04 GW	473	194	450	186	420	172	406	174	428	169
05 REBO	358	147	328	150	300	140	295	142	288	150
06 SW	499	235	481	231	432	221	441	197	430	187
08 UCU	33	15	36	15	32	14	30	14	29	15
10 JBI	0	1	0	2	0	2	0	6	0	10
11 GDL	0	43	0	44	0	45	0	44	0	37
12 UBU	0	127	0	130	0	134	0	135	0	138
13 UBD	2	821	2	560	2	535	2	509	2	511
NIKI	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1
Eindtotaal	3105	2463	2945	2434	2818	2347	2766	2313	2814	2292
Ratio WP/OBP:		1,261		1,210		1,201		1,196		1,228

WP-OBP AANSTELLINGEN PER ONDERDEEL IN ABSOLUTE CIJFERS

Onderdeel	2016		2015		2014		2013		2012	
	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP
01 BETA	988	609	919	612	921	587	915	586	950	597
02 DGK	437	431	427	430	432	427	436	421	451	422
03 GEO	479	159	468	154	451	146	406	151	406	130
04 GW	587	345	564	331	515	292	491	291	521	276
05 REBO	431	244	405	258	374	245	372	234	361	245
06 SW	652	374	629	347	572	327	589	296	558	291
08 UCU	48	23	51	22	47	19	44	21	44	23
10 JBI	0	2	0	3	0	4	0	10	0	15
11 GDL	0	48	0	48	0	51	0	50	0	41
12 UBU	0	160	0	168	0	173	0	178	0	185
13 UBD	2	937	2	901	2	871	3	855	3	851
NIKI	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1
Eindtotaal	3626	3333	3467	3275	3316	3143	3258	3094	3296	3077

AANSTELLINGEN EN FTE PER JAAR PER ONDERDEEL

Onderdeel	2016		2015		2014		2013		2012	
	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP
01 BETA	70%	30%	68%	32%	68%	32%	68%	32%	69%	31%
02 DGK	53%	47%	52%	48%	53%	47%	54%	46%	54%	46%
03 GEO	77%	23%	77%	23%	77%	23%	74%	26%	77%	23%
04 GW	71%	29%	71%	29%	71%	29%	70%	30%	72%	28%
05 REBO	71%	29%	69%	31%	68%	32%	67%	33%	66%	34%
06 SW	68%	32%	68%	32%	66%	34%	69%	31%	70%	30%
08 UCU	69%	31%	71%	29%	70%	30%	68%	32%	66%	34%
10 JBI	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
11 GDL	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
12 UBU	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
13 UBD	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
NIKI	67%	33%	67%	33%	67%	33%	67%	33%	67%	33%
Eindtotaal	56%	44%	55%	45%	55%	45%	54%	46%	55%	45%

AANSTELLINGEN EN FTE PER JAAR PER ONDERDEEL

Onderdeel	2016		2015		2014		2013		2012	
	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP	WP	OBP
01 BETA	62%	38%	60%	40%	61%	39%	61%	39%	61%	39%
02 DGK	50%	50%	50%	50%	50%	50%	51%	49%	52%	48%
03 GEO	75%	25%	75%	25%	76%	24%	73%	27%	76%	24%
04 GW	63%	37%	63%	37%	64%	36%	63%	37%	65%	35%
05 REBO	64%	36%	61%	39%	60%	40%	61%	39%	60%	40%
06 SW	64%	36%	64%	36%	64%	36%	67%	33%	66%	34%
08 UCU	68%	32%	70%	30%	71%	29%	68%	32%	66%	34%
10 JBI	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
11 GDL	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
12 UBU	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
13 UBD	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%	0%	100%
NIKI	67%	33%	67%	33%	67%	33%	67%	33%	67%	33%
Grand Total	52%	48%	51%	49%	51%	49%	51%	49%	52%	48%

STUDENTEN - MARKTAANDELEN

Bron: 1cijferHO2016, alleen de actieve hoofdinschrijvingen op peildatum

	2016	2015	2014	2013	2012
Erasmus Universiteit Rotterdam	10%	9%	9%	9%	9%
Radboud Universiteit Nijmegen	7%	7%	7%	7%	7%
Rijksuniversiteit Groningen	11%	11%	11%	11%	11%
Technische Universiteit Delft	8%	8%	8%	8%	7%
Technische Universiteit Eindhoven	4%	4%	4%	3%	3%
Tilburg University	5%	5%	5%	5%	6%
Universiteit Leiden	10%	10%	10%	10%	9%
Universiteit Maastricht	6%	6%	6%	6%	6%
Universiteit Twente	3%	3%	4%	4%	4%
Universiteit Utrecht	11%	12%	12%	12%	12%
Universiteit van Amsterdam	12%	12%	12%	13%	13%
Vrije Universiteit	8%	9%	9%	9%	10%
Wageningen Universiteit	4%	4%	3%	3%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

INGESCHREVEN STUDENTEN NAAR FACULTEIT

Bron: 1cijferHO2016, alleen de actieve hoofdinschrijvingen op peildatum

	2016	2015	2014	2013	2012
Faculteit Bètawetenschappen	5.439	5.092	4.898	4.849	4.724
Faculteit Diergeneeskunde	1.382	1.417	1.427	1.467	1.481
Faculteit Geesteswetenschappen	5.370	5.461	5.732	5.949	6.008
Faculteit Geneeskunde	3.387	3.355	3.278	3.276	3.184
Faculteit Geowetenschappen	3.261	3.078	2.930	2.721	2.525
Faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie	5.089	5.225	5.343	5.033	4.830
Faculteit Sociale Wetenschappen	4.957	4.992	5.039	5.180	5.430
University College Roosevelt	579	608	578	560	526
University College Utrecht	712	755	750	716	705
Graduate School of Teaching	350	371	396	392	348
Totaal	30.526	30.354	30.371	30.143	29.761

EERSTEJAARS BACHELORSTUDENTEN

Bron: 1cijferHO2016, actieve hoofdinschrijvingen, eerstejaars UU, op peildatum

	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Faculteit Bètawetenschappen	1.085	974	927	925	984	992
Faculteit Diergeneeskunde	210	208	208	209	215	205
Faculteit Geesteswetenschappen	1.020	1.053	1.071	1.163	1.207	1.405
Faculteit Geneeskunde	430	409	423	426	424	429
Faculteit Geowetenschappen	606	485	529	530	500	443
Faculteit REBO	986	1.129	1.252	1.098	1.124	1.121
Faculteit Sociale Wetenschappen	972	906	904	1.025	1.367	1.377
University College Roosevelt	177	182	183	201	182	176
University College Utrecht	197	231	214	214	226	207
Totaal	5.683	5.577	5.711	5.791	6.229	6.355

VERDELING EERSTEJAARS BACHELORSTUDENTEN NAAR GESLACHT

Bron: 1cijferHO2016, alleen de actieve hoofdinschrijvingen, eerstejaars UU, op peildatum

	2016		2015		2014		2013		2012	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Faculteit Bètawetenschappen	59%	41%	61%	39%	63%	37%	64%	36%	60%	40%
Faculteit Diergeneeskunde	19%	81%	20%	80%	21%	79%	20%	80%	17%	83%
Faculteit Geowetenschappen	63%	37%	60%	40%	63%	37%	64%	36%	61%	39%
Faculteit Sociale Wetenschappen	20%	80%	18%	82%	18%	82%	18%	82%	18%	82%
Faculteit Geneeskunde	27%	73%	35%	65%	32%	68%	31%	69%	34%	66%
Faculteit Geesteswetenschappen	36%	64%	35%	65%	35%	65%	35%	65%	34%	66%
Faculteit REBO	50%	50%	47%	53%	49%	51%	49%	51%	46%	54%
University College Roosevelt	33%	67%	34%	66%	29%	71%	38%	62%	43%	57%
University College Utrecht	32%	68%	42%	58%	36%	64%	33%	67%	31%	69%
Totaal	41%	59%	41%	59%	42%	58%	41%	59%	39%	61%

EERSTEJAARS BACHELORSTUDENTEN NAAR VOOROPLEIDING

Bron: 1cijferHO2016, actieve hoofdinschrijvingen, eerstejaars UU, op peildatum

	2016	2015	2014	2013	2012
Buitenlands/onbekend	6%	6%	5%	5%	6%
HBO	3%	3%	3%	3%	8%
HBO-p	5%	10%	9%	8%	7%
Overig	1%	2%	2%	2%	2%
VWO	82%	78%	79%	81%	75%
WO	2%	2%	2%	2%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

BACHELORRENDEMENT NA 4 JAAR BINNEN DE OPLEIDING

Bron: 1cijferHO2016/VSNU cohortbestanden, voorkomen 1, voltijd, bachelor, vooropleiding vwo

	Percentage herinschrijvers na 1 jaar binnen de opleiding					Rendement na 4 jaar binnen de opleiding					Rendement herinschrijvers na 4 jaar binnen de opleiding				
	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012	2008	2009	2010	2011	2012
Bètawetenschappen	68%	71%	68%	71%	65%	48%	52%	45%	48%	46%	71%	73%	66%	67%	71%
Diergeneeskunde	94%	93%	90%	90%	93%	74%	77%	67%	79%	82%	79%	83%	74%	88%	88%
Geesteswetenschappen	69%	68%	73%	69%	72%	60%	56%	60%	59%	66%	76%	72%	78%	79%	80%
Geneeskunde	85%	83%	86%	85%	87%	65%	73%	73%	72%	70%	87%	88%	87%	87%	86%
Geowetenschappen	78%	78%	77%	75%	82%	70%	73%	76%	74%	75%	82%	88%	88%	87%	86%
REBO	70%	71%	72%	74%	75%	53%	51%	52%	49%	52%	77%	75%	72%	71%	72%
Sociale Wetenschappen	74%	82%	84%	82%	82%	56%	56%	54%	58%	61%	80%	79%	75%	77%	81%
UC Roosevelt	88%	94%	94%	89%	89%	83%	85%	89%	84%	87%	94%	91%	95%	94%	97%
UC Utrecht	94%	96%	94%	94%	97%	84%	93%	88%	88%	92%	90%	96%	94%	94%	95%
Totaal	75%	76%	77%	76%	77%	60%	62%	61%	60%	62%	80%	81%	78%	79%	81%

RENDEMENT 1-JARIGE MASTEROPLEIDINGEN NAAR HERKOMST

Bron: 1cijferHO2016/VSNU cohortbestanden, voorkomen 1, voltijd, 1-jarige master

Rendement 1-jarige masters na 2 jaar

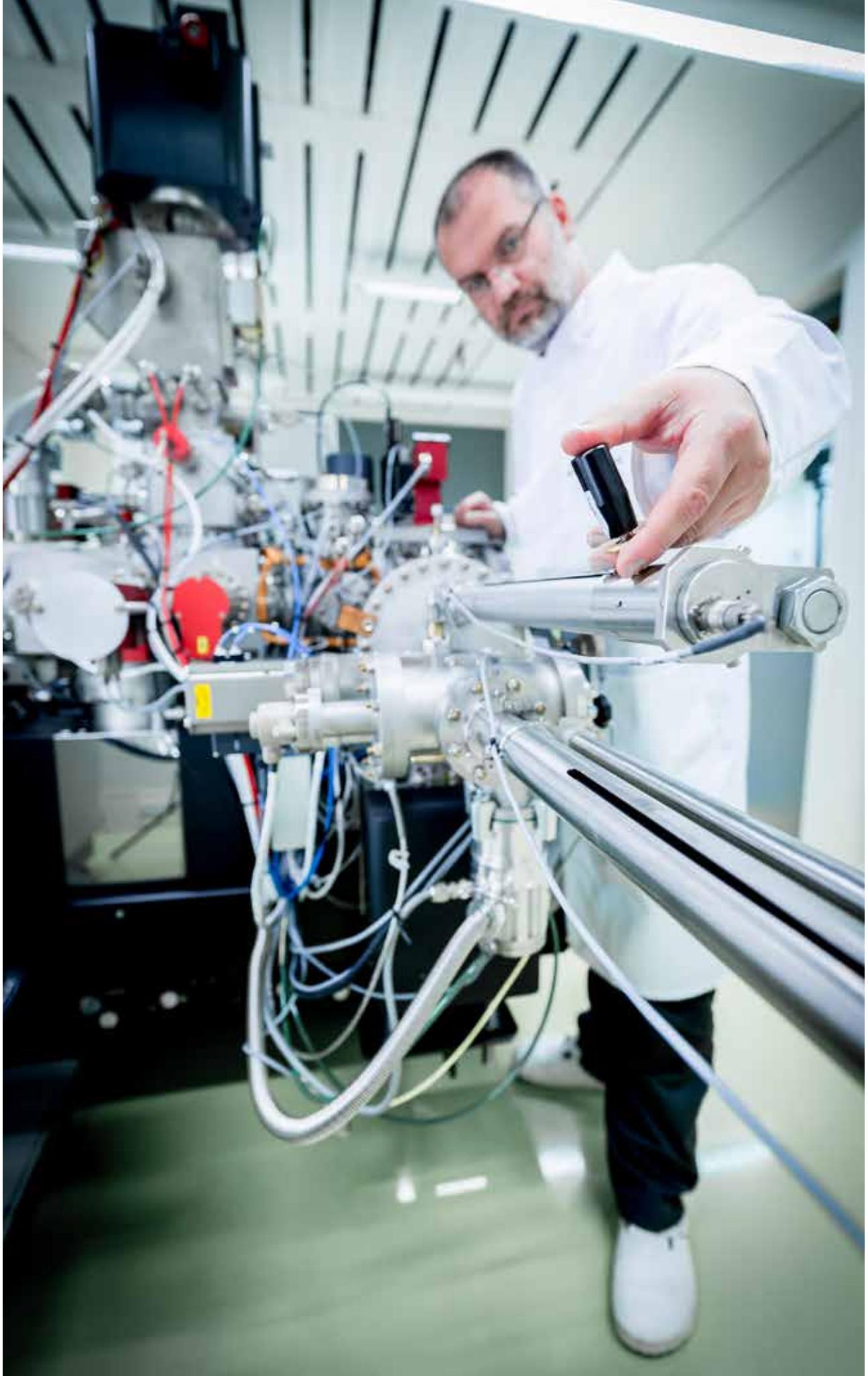
	Eigen instelling			HBO		
	Rendement na 2 jaar	Nog ingeschre- ven na 2 jaar	Uitval na 2 jaar	Rendement na 2 jaar	Nog ingeschre- ven na 2 jaar	Uitval na 2 jaar
2010	85%	9%	6%	92%	5%	3%
2011	82%	14%	4%	92%	7%	1%
2012	78%	16%	6%	91%	5%	4%
2013	78%	17%	5%	94%	4%	2%
2014	80%	15%	5%	93%	4%	3%

RENDEMENT 2-JARIGE MASTEROPLEIDINGEN NAAR HERKOMST

Bron: 1cijferHO2016/VSNU cohortbestanden, voorkomen 1, voltijd, 2-jarige master

Rendement 2-jarige masters na 3 jaar

	Eigen instelling			HBO		
	Rendement na 3 jaar	Nog ingeschre- ven na 3 jaar	Uitval na 3 jaar	Rendement na 3 jaar	Nog ingeschre- ven na 3 jaar	Uitval na 3 jaar
2009	83%	10%	7%	47%	16%	36%
2010	79%	14%	8%	54%	30%	16%
2011	80%	14%	6%	74%	13%	14%
2012	78%	15%	6%	60%	26%	15%
2013	78%	15%	6%	69%	15%	15%

Bijlage 6

BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

De begrippenlijst heeft betrekking op dit Jaarverslag, m.u.v. het hoofdstuk Financiën en de Jaarrekening, waarin de verklarende begrippenlijst als leeswijzer is geïntegreerd.

BaMa 3.0: een actualisatie van het Utrechts Onderwijs-model, om dit meer in overeenstemming te brengen met vragen van studenten en eisen van de maatschappij.

Bestuursagenda: Het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma op basis van voorheen de Prestatieafspraken en nu het Strategisch Plan.

BREEAM: Building Research Establishment Environmental Assessment Method. Internationaal erkend certificaat voor duurzaamheidsaspecten van vastgoedobjecten / gebouwen.

BSA: Bindend Studie Advies, aan de Universiteit Utrecht vast bestanddeel van matching.

CBBC: Centrum voor Chemical Building Blocks, een samenwerking van de universiteiten van Utrecht, Eindhoven en Groningen en marktpartijen zoals Shell, AkzoNobel en BASF voor onderzoek naar energie- en chemievraagstukken.

CWC: Centrum voor Wetenschap en Cultuur, bundeling van Universiteitsmuseum, cultureel centrum Parnassos en Studium Generale ten behoeve van talentontwikkeling en cultuur- en wetenschapscommunicatie.

CERES: Research School for Resource Studies for Development; <http://ceres.fss.uu.nl>

CERT-UU: Computer Emergency Response Team van de Universiteit Utrecht

CRM: customer relationship managementsysteem

Dies (Dies natalis); de verjaardagsviering van de universiteit op 26 maart, ter herdenking van de oprichting van de Universiteit Utrecht op die dag in 1636.

Educate-it: Educate innovation & technology – beoogt tools te ontwikkelen voor ICT-toepassingen in het onderwijs (e-learningtools)

Focusgebieden: doen vanaf 2014 dienst doen als kweekvijver voor vernieuwing van onderzoek en interdisciplinaire samenwerking.

FCA: Finance, Control and Administration, centrale universitaire, financiële dienst

FSC: Faciliteiten Service Centrum

Green Office: Duurzaamheidshub voor initiatieven van medewerkers en studenten.

HBO: Hoger Beroepsonderwijs

Holdings: Onderzoekers die een octrooieerbare uitvinding hebben gedaan die ze willen vercommercialiseren kunnen voor advies en begeleiding bij Utrecht Holdings terecht. Utrecht Holdings beheren en exploiteren alle octrooien (ofwel patenten) van de Universiteit Utrecht en het Universitair Medisch Centrum Utrecht en investeren in spin-off bedrijven.

HR: Universitaire bestuursdirectie Human Resources.

HU: Hogeschool Utrecht

ICU: International Campus Utrecht – ook wel University College Utrecht; excellent breed bachelor onderwijs.

Incubator: bedrijfsverzamelgebouw op Utrecht Science Park ten behoeve van startende ondernemingen.

iRODS: Integrated Rule-Oriented Data System.
Datamanagement software om een grote hoeveelheid data over een lange periode op veilige wijze op te slaan. Zo kan IT de onderzoeker ontzorgen bij het doen van integer onderzoek.

ISD: De International Service Desk, voor de praktische ondersteuning van alle internationale, universitaire medewerkers op het gebied van visa, huisvesting en sociale zekerheid.

ITS: De Directie Information and Technology Services, adviseert het college van bestuur over de investeringen in en de inrichting en het gebruik van IT-systemen en formuleert de hoofdlijnen van het universitaire informatiseringsbeleid. Ze verzorgt de IT-basisdiensten voor medewerkers en studenten en het beheer van de netwerkinfrastructuur.

KIO-gelden: klein incidenteel onderhoud, geld om kleinschalig onderwijs te financieren.

KNAW: Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen

KNMI: Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut

LERU: League of European Research Universities, een samenwerkingsverband van 21 vooraanstaande Europese onderzoeksuniversiteiten met kwalitatief hoogstaand onderwijs en een grote inzet op valorisatie.

LOWI: Het door KNAW, NWO en VSNU gezamenlijk ingestelde Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit; <http://www.lowi.nl/nl>

LOT: Landelijke Onderzoekschool Taalwetenschap; <http://www.lotschool.nl>

LOTN: Dutch Research School of Theoretical Physics; <http://web.science.uu.nl/DRSTP>

Matching: Onderdeel van BaMa 3.0, hulpmiddel voor studiekeizers om een weloverwogen studiekeuze te maken en eerstejaars te begeleiden met onder meer een tutoraat en een BSA.

MCEC: Het zwaartekrachtprogramma Netherlands Center for Multiscale Catalytic Energy

MVO: Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

NCOH: Netherlands Centre for One Health

NIOK: Netherlands Institute for Catalysis Research; <http://www.niok.nl>

NIOZ: Nederlands Onderzoeksinstituut der Zee, gevestigd op Texel, onderdeel van NWO en waarmee de Universiteit Utrecht nauw samenwerkt.

NOG: Netherlands Research School of Gender Studies; <http://www.graduategenderstudies.nl/>

NOSTER: Netherlands School for Advanced Studies in Theology and Religion; <http://www.noster.org/>

NVAO: Nederlands-Vlaams Accreditatieorganisatie.

NWO: Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, stimuleert en financiert wetenschappelijk onderzoek aan Nederlandse universiteiten en instituten.

OBP: Ondersteunend en beheerspersoneel.

OWC: Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

OSK: Onderzoekschool Kunstgeschiedenis; www.onderzoekschoolkunstgeschiedenis.nl

Prestatieafspraken: In het kader van het Hoofdlijnenakkoord met het ministerie OWC heeft de Universiteit Utrecht zich per september 2012 gecommitteerd aan dertien Prestatieafspraken.

REBO: faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie

Research Support Offices: facultair onderdeel ter ondersteuning van onderzoekers bij het aanvragen EU subsidies en valorisatieactiviteiten.

RCHO: Reviewcommissie Hoger Onderwijs & Onderzoek, ziet toe op het nakomen van de met het ministerie van OCW gemaakte Prestatieafspraken 2012-2015.

Research Funding Days: training en voorlichting georganiseerd ter ondersteuning van onderzoekers bij het verwerven van (internationale) grants.

RIVM: Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

SEP: Standard Evaluation Protocol, opgesteld door KNAW, NWO en VSNU, waarmee alle Utrechtse onderzoek wordt beoordeeld.

STARS: Sustainability Tracking and Reporting System; een online zelfrapportage systeem op het gebied van duurzaamheidsprestaties.

Strategische Onderzoeksthema's: Profileren van het onderzoek in 4 thema's met als doel de onderzoekskwaliteit te versterken, aan te sluiten bij maatschappelijke thema's en de learning capacity te vergroten.

Strategisch Plan: bevat concrete doelstellingen en actielijnen en vormt de basis van de planning- en controlecyclus van de Universiteit Utrecht.

SURE: Sustainability Utrecht Region, een themaweek waar duurzaamheid centraal staat, georganiseerd door de Universiteit Utrecht en kennispartners.

TNO: Nederlandse Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek

UBU: Universiteitsbibliotheek Utrecht

UCR: University College Roosevelt, een te Middelburg gevestigde, aan de Universiteit Utrecht gelieerde stichting van breed, excellent en internationaal bachelor onderwijs.

UCU: University College Utrecht, brede, internationale bacheloropleiding

UMCU: Universitair Medisch Centrum Utrecht

USI: Utrecht Sustainability Institute, onderdeel van de faculteit Geowetenschappen

USP - Utrecht Science Park: campus De Uithof, uitgebreid als broedplaats voor open science, samen met publieke en private partijen.

UtrechtCE: the Utrecht Center for Entrepreneurship. Onderdeel van de faculteit Recht, Economie, Bestuur en Organisatie.

UtrechtInc: ondersteunt en adviseert startende ondernemers van binnen en buiten de universiteit en is een van Nederlands grootste business incubators.

UVC: Utrecht Valoriserings Center, Samenwerking Universiteit Utrecht, Hogeschool Utrecht en UMC Utrecht ten behoeve van valorisatieondersteuning.

UVM: Universitair Verdeel Model.

UYA: Utrecht Young Academy

VC: De directie Vastgoed & Campus ondersteunt het college van bestuur en de faculteiten bij de ontwikkeling en het beheer van de universitaire huisvesting en gebiedsontwikkeling, inclusief zorgsystemen inzake duurzaamheid, veiligheid en milieu.

WNT: Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

WP: Wetenschappelijk personeel.

Yoda: Your Data, een opslagdienst om data veilig op te slaan, te beheren en te delen.

Zwaartekracht: prestigieuze subsidies vanwege het Rijk om de komende tien jaar wetenschappelijke onderzoeksprogramma's op te zetten.

Bijlage 7

VERBONDEN PARTIJEN

	Statutaire vestigingsplaats	Code **) activiteiten
Verbonden partijen (met beslissende zeggenschap)		
Stichting Dondersfonds*)	Utrecht	4
Stichting ter bevordering van de beoefening van het privaatrecht (Sbbp*)	Utrecht	2
*) Gegevens van genoemde rechtspersonen van wie de gezamenlijke betekenis te verwaarlozen is zijn niet opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Universiteit Utrecht.		
Overige verbonden partijen (zonder beslissende zeggenschap)		
Stichting Academisch erfgoed	Amsterdam	4
Stichting Afrika studiecentrum	Leiden	4
Stichting T.M.C. Asser Instituut	Den Haag	4
Stichting De Nederlandse school voor Onderwijsmanagement	Amsterdam	4
Hippische onderzoekstichting	Utrecht	2
Stichting Hoger onderwijs voor ouderen Utrecht	Utrecht	1
Stichting Nederlandse School voor Openbaar Bestuur	Den Haag	1
Stichting Post Doctorale Opleidingen Geestelijke Gezondheidszorg Utrecht	Utrecht	1
Stichting Slot Zuylen	Zuylen	4
Stichting Studenten huisvesting (SSH)	Utrecht	3
Coöperatie Surf U.A.	Utrecht	4
Stichting Netherlands Proteomics Center	Utrecht	2
Stichting Roosevelt Academy Fonds	Middelburg	1
Stichting Economic Board Utrecht	Utrecht	4
Stichting Museum Sterrenwacht Sonnenborgh	Utrecht	4
Vereniging Association of Geographic Information Laboratories in Europe (AGILE)	Utrecht	4
European Society for Domestic Animal Reproduction (ESDAR)	Utrecht	4
European Veterinary Emergency and Critical Care Society	Utrecht	4
International Society for the Study of Behavioral Development	Utrecht	4
Nederlandse Vereniging voor Psychofysiologie	Utrecht	2
Vereniging Samenwerkingsverband Uithofbeheer	Utrecht	3
Stichting Association of Institutions for Tropical Veterinary Medicine	Utrecht	3
Stichting Bevordering van de Wetenschapsbeoefening en Beroepsopleiding Farmacie	Utrecht	4
Stichting Commission on European Family Law	Utrecht	4
Stichting Diergeneeskundig Onderzoek Gezelschapsdieren	Utrecht	3
Stichting Elsnat	Utrecht	4
Stichting Fonds Doctor Catharine van Tussenbroek	Utrecht	4
Stichting Hans de Bruijn Foundation	Utrecht	4
Stichting Instituut voor nationale en internationale Estate Planning	Utrecht	4
Stichting Integratie Moleculaire Biologie en (Dier)Geneeskunde	Utrecht	4
Stichting International Neighbourgroup Utrecht	Utrecht	4

	Statutaire vestigingsplaats	Code **) activiteiten
Overige verbonden partijen (zonder beslissende zeggenschap) (vervolg)		
Stichting Ioniserende Stralen Practica V.O.	Utrecht	4
Stichting Madoc	Utrecht	4
Stichting P. Zwart Fonds	Utrecht	4
Stichting ter Bevordering van Strafrechtelijk Onderzoek Utrecht	Utrecht	2
Stichting tot het Organiseren van Wetenschappelijke Congressen op het gebied van de Dierlijke voortplanting	Utrecht	4
Stichting Utrechts Orgelarchief Maarten Albert Vente	Utrecht	4
Stichting Vrijwilligersproject Explokart	Utrecht	4
Stichting Wernicke	Utrecht	4
Stichting Weusman Fonds	Utrecht	4
Stichting Zeno-Instituut voor de Wijsbegeerte	Utrecht	2
Utrechtse Stichting voor Literatuurwetenschappelijk Onderzoek	Utrecht	4
Vereniging Werkgroep Zeventiende Eeuw	Utrecht	3
Stichting Het Spaans, Portugees en Latijns-Amerikaans Instituut	Utrecht	4
Stichting Taaltechnologie	Utrecht	4
Stichting Certipet	Rotterdam	4
Stichting Utrecht Science Park	Utrecht	4
Stichting EUscreen	Utrecht	4

**) Toelichting op de codes: 1 = contractonderwijs; 2 = contractonderzoek; 3 = onroerende zaken; 4 = overig.

Colofon

Het Jaarverslag 2016 is een uitgave van de
Universiteit Utrecht

Universiteit Utrecht is een publiekrechtelijke
rechtspersoon gevestigd te Utrecht.

Heidelberglaan 8
3584 CS Utrecht
www.uu.nl

Voor reacties:
reactiejaarverslag@uu.nl

Zie ook:
www.uu.nl/jaarverslag

Productie Directie Communicatie & Marketing
Opmaak Studio Velmans Utrecht
Fotografie Beeldbank Universiteit Utrecht
Druk Xerox